NASLOV

Velika nabiralna akcija RK

Danes, v četrtek, 24. maja, bo od 17. do 19. ure zopet velika akcija zbiranja oblačil, obutve, posteljnine, pohištva, tekstilnih in papirnih odpadkov. Udeležimo se te nabiralne akcije Rdečega križa, humanitarne organizacije, s katero bomo pomagali tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.

V akciji želijo zbrati čim več otroških oblačil, perila, posteljnine in šotorov, pa nameravate oddati pohištvo in bivalne prikolice, je treba to poprej sporočiti občinski organizaciji RK.

Predmete, ki jih boste darovali, zvežite v svežnje in na vidnem mestu označite, ali vsebujejo uporabno ali neuporabno blago. V strnjenih naseljih lahko položite svežnje tudi pred vhodna vrata na ulico do 17. ure. Aktivisti RK bodo darovane predmete pobirali med 17. in 19. uro.

M. Jerše

Leto XXXVI
Št. 20
Murska Sobota
24. maj 1984
CENA 13 DIN

VESTNIK

35 LET

29. FESTIVAL BRATSTVO IN ENOTNOST MLADINE JUGOSLAVIJE

JUGOSLOVANSKA MLADOST V PRIŠTINI

29. gostitelj mladih iz 12 zbratenih mest iz vseh republik in pokrajin je bila od 17. do 20. maja prestolnica avtonomne pokrajine Kosovo. Med okoli tisoč mladimi iz Bitole, Bosanskega Šamca, Nikšiča, Niša, domačinov iz Prištine, Reke, Slavonskega Broda, Subotice, Trebinja, Zagreba in Kranja je bilo tudi 50 mladink in mladincev iz Gornje Radgone. Tudi njim so štirje dnevi v Prištini v maju, mesecu mladosti, v druženju, prijateljstvu, spoznavanju in merjenju moči v različnih športnih disciplinah ter prikazu ustvarjalnosti mlade generacije potekli kot štiri minute.

Zvokom črešnjevskih tamburašev so v Prištini radi prisluhnili

DOMAČINI SO SE NA FESTIVAL DOBRO PRIPRAVILI

Mesto, ki je v štirih desetletjih svobode prehodilo pot od analfabetskih začetkov do Akademije znanosti se je na festival dobro pripravilo. Okoli 60 tisoč mladih — po zadnjem popisu je v Prištini okoli 120 tisoč prebivalcev in od tega prevladujejo Albanci, medtem ko je Srbov in Črnogorcev vse manj, tu pa živijo še Turki, Muslimani in nekaj ostalih etničnih skupin — se je zavedalo pomembnosti te prve večje prireditve po kontrarevolucionarnih dogodkih leta 1981. Vsa osrednja dogajanja so bila skoncentrirana v samem mestnem središču, ki je izredno dobro razvito in s svojimi najsodobnejšimi objekti pravo nasprotje razvitosti pokrajine. To in prijaznost domačinov sta bila temelja, na katerih je zrastel festival v veliki dogodek. Kajti mnogi, med njimi jih je bila večina prvič v kosovski prestolnici, ki so prihajali v Prištino z mešanimi občutki in celo strahom, so odhajali s povsem drugačnimi občutki. Sproščeno in prijetno je bilo povsod, od merjenja moči športnikov v gotovo najsodobnejšem jugoslovanskem mladinskem domu Bora in Ramiz do obiskov v prištinskih delovnih kolektivih, v osrednjem Grand hotelu, kjer so bili Radgončani nameščeni, na ulicah, v prodajalnah, starodavnih gostiščih in sodobnih restavracijah . . .

LEP VEČER OB »ŠOTI«

Mladi iz vseh sodelujočih mest so bili gostje v tamkajšnjih krajevnih skupnostih. Radgončane so krajani Ajvalije, krajevne skupnosti z okoli 4.500 prebivalci in bogatimi rudniki svinca in cinka, sprejeli kot je v teh krajih v navadi, z njihovimi tradicionalnimi pesmimi in plesi ter domačimi specialitetami; mi pa smo se jim oddolžili z nastopom tamburašev iz Črešnjevec. V kraju, kjer je kljub rudnikom vsak tretji prebivalec brez dela, so nas sprejeli z odprtimi rokami na prizorišču zvezne mladinske delovne brigade, kjer mladi iz cele države že štiri leta pomagajo izboljševati življenjske razmere domačinom. Po opravljenem uvodu pa so se kmalu premešale roke mladincev in mladink iz Gornje Radgone z domačini ob plesu šote in ostalih starih in tradicionalnih plesov. Ob zvokih, ki vsebujejo precej melanholične otožnosti ob spoznanju minljivosti, se je porajalo nekaj trajnega, rojevala sta se pravo bratstvo in enotnost. Domačini so predlagali, da se pobratijo z eno izmed krajevnih skupnosti iz radgonske občine.

VSI ZMAGOVALCI

To je le eden, neposredno doživet trenutek, kamen v trdnem mozaiku bratstva in enotnosti, ki so ga med sabo in z domačini ustvarili v festivalskih dneh mladi iz 12 jugoslovanskih mest. Zato so se srečali pionirji, mladi pesniki in likovniki, kovinarji, delegacije in med njimi najštevilnejši — športniki. Bilo je odigranih več kot sto tekem v košarki, nogometu, rokometu, namiznem tenisu, šahu, strelci pa so se pomerili v tekmovanju z zračno puško. In kljub ogromni borbenosti se ni niti za trenutek pozabljalo na športni duh. Športna igrišča so bila ob tekmah prizorišča, kjer so se sklepala nova prijateljstva in poznanstva, ki se bodo še poglabljala v naslednjih letih. Zato so bili zmagovalci vsi (sicer pa so se mladi radgonski športniki v skupnem seštevku uvrstili na 8. mesto).

Vse to in dogovor, da bodo mladi iz sodelujočih mest kot dokaz skupnosti prvič sestavili mladinsko delovno brigado Bratstvo in enotnost, ki bo delala na letošnji zvezni mladinski delovni akciji Pot mladosti 84 v Bitoli, so veliki uspehi festivala, ki je dosegel cilj. Drugo leto pa se bodo srečali na jubilejni 30. prireditvi v Bitoli.

V. Paveo

Uspešen obisk pri zdomcih

14. in 15. maja letos se je na Dunaju in v Ingolstadtu mudila delegacija Pomurskega medobčinskega sveta SZDL. Vsebine pogovorov bi lahko razdelili v štiri sklope vprašanj: seznanitev z aktualnimi družbenoekonomskimi in družbenopolitičnimi razmerami v Jugoslaviji, Sloveniji in Pomurju, pregled doseženih oblik sodelovanja OK SZDL Pomurja z društvi in dogovori o nadaljnih aktivnostih; rezultati decembra lani začete akcije za zbiranje prostovoljnih prispevkov za izgradnjo kirurgije in vprašanja o organizaciji 9. srečanja društev Zahodne Evrope, ki bo 12. avgusta letos v Moravskih Toplicah.

O rezultatih obiska je Boris Prejac, predsednik medobčinskega sveta SZDL za Pomurje, dejal naslednje;

»Vsi udeleženci v razpravi so pozitivno ocenili takšne stike in menili, da bi jih veljalo tudi v bodoče obdržati, ker le tako dobijo naši zdomci pravo informacijo o stanju doma, da seveda včasih preprečimo dezinformacije, ki se pojavljajo tudi v teh okoljih, na drugi strani pa nam, to omogoča, da ugotovimo nekatere stične točke sodelovanja pa tudi možnosti pomoči iz naše domovine, pri njihovi društveni dejavnosti, ki seveda ni majhna.

Razveseljivo je dejstvo, da si je slovensko kulturno društvo na Dunaju Ivan Cankar uspelo pridobiti prostore v Korotanu, tako, da ima možnosti za dejavnost.

V Ingolstadtu, bi rekel, da imajo vsi, ki so vključeni v to društvo (več kot 600), idealne prostorske možnosti, izredno močno je razvito sodelovanje s pokroviteljem — OK SZDL Murska Sobota — s samim mestom Ingolstadt in drugimi jugoslovanskimi društvi, ki delujejo tam.

V obeh društvih si bodo še dodatno prizadevali za zbiranje sredstev za gradnjo soboške bolnice — recimo organizacija tombole, katere čisti dobiček bo namenjen bolnici — zbrana denarna sredstva pa bi namenili za nakup opreme. Precej aktivni in zagnani so v Ingolstadtu.

Obe društvi bosta aktivno sodelovali tudi na devetem srečanju društev Zahodne Evrope v Moravskih Toplicah. Obe društvi vlagata izredne napore povezati vse Jugoslovane in dostojno braniti ime in ljubezen do svoje domovine v imigraciji.«

Dušan Loparnik

Po 11. plenumu CK ZKS

Nič ni tako sveto...

Spremljali smo dvodnevni plenum (17. in 18. maja) Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v Ljubljani in se z razpravljalci vpraševali: nam bodo v resnici depeše in strogo zaupna gradiva krojila usodo samoupravljanja? So sisi res ključarji družbenega bogastva in dežurni krivci na vseh ravneh? Sta mar aroganca in ignoranca tisti, ki naj bi prevladovali v pravilih igre ter stilu politično-strokovnega dela. (Dobesedno je bilo rečeno: Nimamo urejene ne dobe, niti stila politično-strokovnega dela, niti nismo individualnih strasti prerasli s kolektivnimi, kaj šele, da bi kolektivne obrzdali z družbenimi. In za takšne razmere je toliko pomembneje, da pride jasneje do izraza kolektivna pamet — kot ideja in kot akcija.)

Morda vprašujemo preostro, prekategorično, a še zmeraj se je bolje spraševati, kakor na vrat na nos zabresti v kalne vode. Saj ljudje resda delamo svojo lastno zgodovino, toda ne delamo je, kakor bi se nam poljubilo, ne delamo je v okoliščinah, ki smo si jih sami izbrali, marveč v okoliščinah, na kakršne smo neposredno zadeli in kakršne so bile dane ter ustvarjene s tradicijo.

Sklicevanje na že utrjena spoznanja nima namena pogrevati preživelega, marveč se zlasti kaže kot izločnica za premišljanje o tem, kako taktično in strateško krmariti v okviru političnega sistema, posebej pa, kako naj avantgarda delavstva idejno, teoretično in akcijsko vodi, krepi in usmerja razvoj. V tej zvezi ne bo odveč ponoviti nekaj najpoglavitnejših trditev z dvodnevnega plenuma, posebej zato, ker so že same po sebi komentar.

Z aktivisti ZK ne moremo več ravnati kot z mladoletniki, ki bi jih bilo potrebno obvarovati resnice. Prav tako se ne moremo iti nekakšne bojazljive obrambe sistema, namesto da bi šli v njegovo ofenzivo.

Prenova sistema ni potrebna, pač pa je potrebno njegovo dograjevanje in kar je bistveno — gre za spreminjanje lastnega ravnanja tako znotraj kot zunaj ZK. Da bi bili temu ko, bi bilo nesmiselno Zvezo komunistov postavljati na oltar posvečene nezmotljivosti. Ravno narobe: še bolj jo velja odpirati za dialog, polemiko in spopade, najsibo z nenačelnimi kritikami in grmenjem zoper sistem. Verjetno se ne bi smeli sprenevedati tudi takrat, ko so posredi navidez obrobne stvari, o čemer je odločno premalo razprav, pa zato tem več nekakšnih dušebrižnikov in advokatov ljudskega razpoloženja, uličnih in gostilniških namigovanj in podobnega.

Tu se nam poraja vprašanje, ki bi ga sicer bilo prav dodobra razčleniti, namreč, kaj počno komunisti v temeljnih oblikah organiziranja delovnih ljudi in občanov, recimo hišnih, potrošniških, poravnalnih svetih, sekcijah, sindikalnih skupinah, uličnih in vaških odborih . . . Pa ne zato, da bi te oblike postavljali kot edino zveličavne, ampak zato, ker bi morali ravno tod zavezati k odgovornosti komuniste, ki jim je očitno — kot kažejo izkušnje — pravica ljudi za najosnovnejše dostojanstvo »španska vas«.

Sicer pa vojne za svojo resnico ne bomo dobili z administrativno-kozmetičnimi, niti idejno-higieničnimi potezami, marveč bojem za materializacijo socialističnega samoupravnega in ekonomskega sistema. Brez velike učenosti se da zapisati in razumeti, da nas je ob drugem tudi zanemarjanje malo prej rečenega prignalo (pahnilo!) v krizne razmere. To je razmere, ko nam depeše in strogo zaupna gradiva vse prevečkrat krojijo usodo samoupravljanja, ko so sisi v resnici ključarji družbenega bogastva ter dežurni krivci na vseh ravneh in linijah in ko sta aroganca in ignoranca postali mnogokje tisti, ki prevladujeta v pravilih igre ter stilu politično-strokovnega dela. In če smo prej omenjali ZK kot avantgardo delavstva, ne moremo mimo še enega tehtnega spoznanja, starega več kot dobro stoletje. Zadeva metodo delovanja partije s pozicije moči, ne s pozicije argumentov in se slikovito glasi: medtem ko mi delavcem pravimo — 10, 20, 50 in več let se je potrebno boriti, jim vi pravite, takoj moramo priti na oblast ali pa gremo spat. Komentar najbrže ni potreben.

B. Žunec

POMURSKO ZDRUŽENO DELO PO PRVEM ČETRTLETJU

VEC SKRBI PORABLJENIM SREDSTVOM

Čeprav je rok, do katerega so morale organizacije združenega dela predložiti službi družbenega knjigovodstva podatke o poslovanju v letošnjem prvem četrtletju, potekel šele zadnjega aprila, smo sorazmeroma hitro dobili prve informacije o gospodarjenju pomurskega združenega dela v treh mesecih. Podružnica službe družbenega knjigovodstva v Murski Soboti je že v prvi polovici maja izdelala pregled tekočih izgub v vseh štirih pomurskih občinah, ob pomurski informaciji pa so zdaj že tudi na voljo informacije o poslovanju organizacij združenega dela v posameznih pomurskih občinah.

Za večino pomurskih organizacij združenega dela bo držala ugotovitev, da so v primerjavi z enakim lanskim obdobjem izredno povečale celotni prihodek. Nekaj jih je celo takih, ki so celotni prihodek povečale za več kot 100 odstotkov, kar pa seveda ne pomeni, da se je temu ustrezno povečal tudi fizični obseg proizvodnje. Ta ponekod niti ni nad lanskoletno ravnijo, osnovni razlog za takšno povečanje celotnega prihodka pa je iskati v cenah. Povečanje le-teh je po posameznih področjih zelo različno in se giblje od nekaj več kot 57 odstotkov pri cenah na drobno, pa vse tja do 156 ali celo do 180 odstotkov pri cenah barvastih kovin ter pri proizvodnji usnja in krzna. Seveda pa pri takšni rasti celotnega prihodka ne moremo povsem izključiti rasti fizičnega obsega proizvodnje, saj je v poprečju višji od lanskega, po posameznih občinah pa zelo različen. Če je gospodarstvo soboške občine povečalo količinsko proizvodnjo za 5 odstotkov, ljutomersko za štiri in radgonsko celo za 23 odstotkov, pa se je v lendavskem gospodarstvu fizični obseg proizvodnje zmanjšal za 0,8 odstotka.

Kljub izrednemu povečanju celotnega prihodka so močno narasla tudi porabljena sredstva, njihova rast pa je v poprečju celo za 5 indeksnih točk nad rastjo celotnega prihodka. Organizacije združenega dela bodo morale zato vso skrb namenjati racionalni rabi materiala in surovin, skratka porabi sredstev, saj bodo na ta način lahko največ prispevale k izboljšanju gospodarjenja.

Če bi na primer bila v prvem trimesečju v pomurskem združenem delu rast porabljenih sredstev enaka rasti celotnega prihodka, bi bil dohodek večji za 22,5 odstotka, če pa bi gospodarstvo ta sredstva usmerilo v poslovni sklad, bi se ta povečal kar za 152 odstotkov. Prav zaradi tako visoke rasti porabljenih sredstev je gospodarstvo zabeležilo nekoliko nižjo rast dohodka, saj je bil ta v primerjavi z lanskim četrtletjem višji v poprečju za 53 odstotkov. Tudi rast dohodka je po občinah in organizacijah združenega dela zelo različna. Najvišja je v soboški občini, kjer je dohodek porasel za 64 odstotkov, najnižjo, le 37-odstotno rast, pa so zabeležili v radgonski občini.

Ob razporeditvi dohodka v prvem četrtletju velja poudariti da najhitreje narašča akumulacija, ki je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem večja za 73 odstotkov, da pa dohodek gospodarstva še vedno močno bremenijo nekatere obveznosti. Njihova rast je sicer zmernejša, vendar v strukturi razporeditve dohodka zavzemajo še vedno prevelik delež. Tako je moralo pomursko združeno delo v treh mesecih samo za obresti za kredite razporediti več kot 870 milijonov dinarjev, to pa je več, kot je namenilo za materialno osnovo dela.

Ludvik Kovač

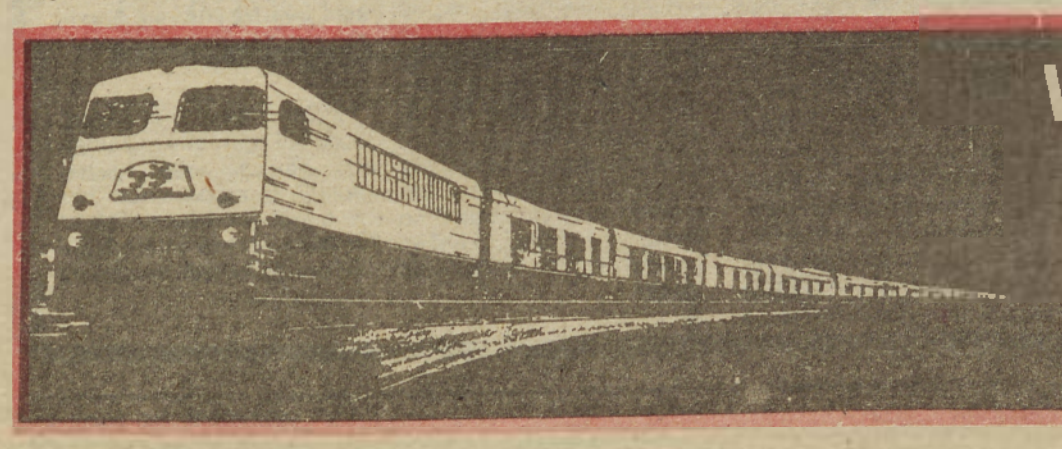

VESTNIKOV VLAK 84
V ROGAŠKO SLATINO
ŠE MALO — IN VLAK BO ODPELJAL
Pa ne brez vas! Nekaj vozovnic je še na voljo — prihodnjič bomo ponovno objavili vozni red vlaka.
Vreme na izletu bo lepo in tudi vsega drugega bo dovolj.

Greenham Common, ameriška letalska in atomska baza v Veliki Britaniji je postala simbol odpora prebivalstva proti vojni. Noč in dan patruljirajo okoli baze žene in protestirajo. Na sliki: demonstrantke se upirajo, da bi jih policija razgnala

BOJ ZA PŠENIČNI TRG

Na mednarodnem trgu pšenice trenutno vlada velika negotovost.

Povpraševanje bo komaj še mogoče povečati, medtem ko v pomembnejših pridelovalnih območjih pričakujejo obilnejše žetve ob še naprej padajočih cenah.

V državah EGS cenijo letošnjo letino na 60 milijonov ton. To pomeni, seveda če bo vreme normalno, nekako 5 odstotkov več kot lani. S tem se bo stopnja lastne preskrbljenosti s pšenico v EGS povečala na več kot 140 odstotkov. Medtem ko v ZR Nemčiji pridelajo le 12 odstotkov več pšenice, kot jo porabijo, znaša stopnja lastne preskrbljenosti v Franciji skoraj 240 odstotkov.

V EGS so uspeli v zadnjih mesecih porabo pšenice zaradi povpraševanja industrije mešanih krmil precej povečati, računajo, da bodo proti koncu leta zaloge pšenice spet porasle na okoli 8 milijonov ton. Za krmila bo šlo letos v EGS več kot 15 milijonov ton pšenice, nekako toliko pa tudi v izvoz. S tem pa EGS tudi povsem izkoristi možnosti plasmaja na inozemskih trgih, kot izhajajo iz sporazuma v ZDA.

Farmarji v ZDA so spet zasejali več pšenice, potem ko jim niso predlagali nobenega zadovoljivega programa za zmanjšanje površin. Zato utegne letos letina pšenice spet precej preseči lansko, ki je znašala 5,5 milijona ton. Napovedujejo nekaj več kot 70 milijonov ton. Ker pa bo tam v nasprotju z Evropo poraba za krmila komaj še kaj večja, bodo imele ZDA za izvoz na razpolago več kot 38 milijonov ton, kar bo seveda šlo na račun cen.

Že zdaj so cene pšenice tudi v Evropi s 186 dolarji na cif podlagi okoli 5 odstotkov nižje kot lani.

Ameriške cene so zaradi dražjega dolarja, izračunano v markah, še za kakšnih 25 mark višje po toni. Zaradi korektur navzdol pri cenah žita v EGS in zaradi zvišanja „zelene marke" v pričetku leta, so cene pšenice v ZR Nemčiji padle. Tej ravni so se prilagodili tudi francoski ponudniki. Vendar je treba pričakovati, da se bo boj za pšenične trge znotraj EGS še nadalje zaostril. Vsekakor pa se, kot pričakujejo, v mesecih žetve ne bo mogoče izogniti nadaljnjemu zniževanju cen.

NOVO KOLEKTIVNO VODSTVO

Od 15. maja imamo novo kolektivno predsedstvo SFRJ: Stane Dolanc (Slovenija), Veselin Djuranović, (Crna Gora), Sinan Hasani (Kosovo), Nikola Ljubičić (Srbija), Branko Mikulić (BiH), Lazar Mojsov (Makedonija), Radovan Vlajković (Vojvodina) in Josip Vrhovec (Hrvatska). Po funkciji je član predsedstva tudi Dragoslav Markovič, predsednik predsedstva ZK Jugoslavije. Predsednik predsedstva SFRJ je Veselin Djuranović, podpredsednik Radovan Vlajković.

Pamet in varčevanje

Pred nekaj leti smo poročali, da so v beograjskem kmetijskem kombinatu odšteli za znanstveno raziskovanje kar sto milijonov dinarjev na leto. Ugotovili so namreč, da je nespametno gospodariti na pamet, ker je to predrago. Zdaj žanjejo tisto, kar so posejali, zdaj porabijo za umetno gnojilo toliko denarja kot prej, čeprav se je med tem zelo zelo podražilo.

Kako se je to zgodilo? Zelo preprosto: raziskave so pokazale, da mnogim zemljiščem nekaj prihodnjih let ni treba dodajati nobenih sestavin, druga pa je mogoče izboljšati s kombiniranimi gnojili — in tako so prihranili nekaj sto milijonov dinarjev. Reklo bi lahko, da se je znanost v kmetijskem kombinatu začela samofinansirati, kajti stroške za raziskovanja so pokrili že s prihranki pri uporabi gnojil, da o drugem niti ne govorimo.

Pismo iz Beograda

Na primer: beograjski kmetijski kombinat je 1981. leta porabil za gnojila 270 milijonov dinarjev, naslednje leto pa 300 milijonov, lani pa tega zneska niso povečali, čeprav so se gnojila zelo podražila. V rastlinjakih v Lazarevcu na primer že tri leta proizvajajo povrtnino, ne da bi zemljo gnojili, in vendar pospravljajo pridelek dvakrat letno . .

Pred dvema letoma so naredili analizo na 12.000 ha zemlje in ugotovili, da polovici zemljišč ni potrebno dodajati fosforja, kalija pa sploh ni potrebno dodajati. 46 odstotkov zemljišč je lahko brez obeh gnojil štiri leta. Lani so analizirali še 8.000 ha njiv in dobili približno isti rezultat, letos pa bodo v kombinatu raziskovanja nadaljevali in analizirali vse površine.

Posebno področje raziskovanj je hlevski gnoj. V kombinatu ga letno zberejo okrog 400.000 ton. Z raziskavo govejega hlevskega gnoja so prišli do sklepa, da so možnosti ogromne, če bi seveda s tem hlevskim gnojem gospodarneje in pametneje ravnali. Samo v Jedinstvu, enem izmed gospodarstev kombinata, je mogoče letno izkoristiti 550 ton čistega dušika, 833 ton čistega fosforja in 1.401 tono kalija. To gospodarstvo pa je doslej kupovalo 1.042 ton dušika, 512 ton fosforja in 250 ton kalija. Toda, da bi lahko gnoj pametno izkoristili, morajo marsikaj spremeniti v načinu zbiranja in raztresanja. V sedanjih razmerah namreč hlevski gnoj vsebuje 87 odstotkov vode z detergenti in antibiotiki. Tak gnoj pa ne more pospeševati mikrobioloških procesov v zemlji.

Pomeni, da bodo z raziskovanji nadaljevali, najpomembnejše pa je, kako bodo ta spoznanja uporabljali v praksi, kajti »stara navada je železna srajca«.

Vse to se dogaja v delovni skupnosti Laboratorijska raziskovanja »v epruveti«, daleč od vsakdanje prakse, toda ne tako daleč, da ugotovitve ne bi bile uresničljive. Gre namreč za to, da iz laboratorija dobijo najboljše analize, ki bodo postale sestavni del tehnološkega procesa proizvodnje. To je osnova, na kateri naj bi združeno delo v kombinatu dosegalo hitrejši napredek z istimi sredstvi.

To je pomembno za raziskovanje na vseh področjih, ne samo za ta, ki smo jih omenili, za agrokemijo, za začito rastlin, živinsko hrano in še katero. Raziskave temeljijo na praksi in so v skladu s potrebami proizvajalcev. Zaradi pomanjkanja umetnih gnojil, ki so tudi vse dražja, je pomembno, da z manj gnojila dosežejo enake rezultate. Ob nadaljnjih gibanjih v gospodarstvu bodo gotovo prišla na vrsto tudi druga področja. Človeško je pač, da ljudje začno resneje razmišljati takrat, ko so v krizi, in da prav malo razmišljajo za naprej, kadar jim gre dobro v razmerah, kakršne so. Tako se je torej zgodilo, da so ljudje v tem kombinatu začeli razmišljati o raziskavah šele, ko so opazili, da jim gori pod nogami, zato, ker so se na tradicijo opirali ne pa na lastno pamet.

Povsem logično se mi zdi, da ni tako samo v beograjskem kombinatu, temveč tudi povsod drugod. Kjer najmanj mislijo, bodo najpozneje prišli k pameti.

Viktor Širec

globus

NEW YORK — Z večino le šestih glasov je ameriški predstavniški dom zavrnil predlog, naj bi ustavili proizvodnjo raket MX.

RIM — Zaradi potresov, ki so pred dnevi prizadeli srednjo Italijo, je ostalo brez strehe preko 35 tisoč ljudi.

MOSKVA — Geologi so vzhodno od Aralskega jezera, v azijskem delu ZSSR, odkrili bogata nahajališča nafte in zemeljskega plina.

MARIBOR — Madžarski turistični agenciji Rentatours in Cooptours sta že rezervirali prostor za prihodnjo zimo na Pohorju. Za Pohorje se zanimajo tudi avstrijske sindikalne agencije. Trenutno razpolaga Pohorje s 400 ležišči, kar pa je premalo.

BEOGRAD — Na letnih olimpijskih igrah v Los Angelesu bo sodelovalo 223 jugoslovanskih športnikov, trenerjev, sodnikov, zdravnikov in športnih funkcionarjev.

BONN — Še vedno trajajoče stavke zahodnonemških kovinarjev silijo vlado k temu, da bo dovolila skrajšati delovni teden na 35 ur.

ZAGREB — V prvih štirih mesecih letos je Hrvaško obiskalo 15 odstotkov več tujih turistov kot v enakem obdobju lani.

KAIRO — Kot je slišati, namerava vodja palestinske osvobodilne fronte Jaser Arafat prenesti sedež tega vodstva iz Tunisa v Kairo.

VARŠAVA — Poljska televizija je posredovala dokazno gradivo o obstoju takoimenovane »francoske zveze« med emigrantskimi centri Solidarnosti in politično opozicijo v državi.

WASHINGTON — Ameriške oborožene sile so veliko močnejše in bolj operativne kot so bile pred štirimi leti, je izjavil namestnik ameriškega obrambnega ministra W. Howard. Večjo moč vojske je pripisal politiki sedanjega ameriškega predsednika Reagana.

LONDON — Britanska ministrska predsednica je po mnenju Gallupovega instituta manj priljubljena kot ob volitvah junija lani.

v žarišču dogodkov

ZA PRIHODNOST SLOVENCEV V ITALIJI

Nekaj velikega, zgodovinsko pomembnega se dogaja te dni in tedne pa tudi mesece v življenju slovenskega ljudstva onstran meje, v vseh treh pokrajinah avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine, na Tržaškem, Goriškem in v Videmski pokrajini. Vse od Kanalske doline pa tja do Milj na skrajni vzhodni točki dvojezičnega ozemlja, se je slovensko ljudstvo dvignilo, organizirano kot malokdaj doslej, v odločen boj za svoje pravice.

Gre za boj za dokončno in popolno zakonsko zaščito pravic slovenske manjšine, in to za celotno zaščito in za vse Slovence, ne glede na pokrajine, kjer prebivajo.

Grdo zaroto so skovale in jo še kujejo proti Slovencem vse združene konservativne, desničarske, nazadnjaške, neofašistične in vse druge Slovencem, njihovim pravicam in enakopravnemu sožitju z njimi nasprotne sile. Množe se protislovenski pritiski, grožnje, izpadi, mazaške sramotilne akcije in podobno po mnogih krajih Tržaške in drugih pokrajin. Tržaško sodišče namesto, da bi obsodilo lanske organizacije agresivne pohode neofašistov proti slovenskim vasem na Krasu, označuje te izpade kot navadne vaške pretepe, ki terjajo enako kazen za tistega, ki je tepel, kot za tistega, ki se je branil.

Polnih 15 let že leže po predelih italijanskega parlamenta predlogi raznih naprednih strank o tem, kako naj bi vlada z zakoni zavarovala slovensko manjšino.

Pa vendar je parlament nedavno brez razloga prekinil komaj začeto razpravo o teh predlogih. Vodilna krščansko-demokratska stranka in vlada očitno preprečujeta uresničitev globalne zaščite. Italijanski zunanji minister Andreotti je javno povedal, da morebitna zaščita sploh ne bo zajela Beneških Slovencev, ker so le-ti — po sodbi italijanske vlade in krščansko-demokratske stranke — že zdavnaj asimilirani in se ne štejejo za sestavni del slovenske manjšine. Prav zaradi takega odkritega protimanjšinskega delovanja je znano Russelovo sodišče obvestilo predsednika italijanske republike Sandra Perinija, da bo poleti začelo v Berlinu proces proti italijanski nasilni raznarodovalni politiki. Mnogi dosedanji predsedniki vlad so vsaj sprejemali občasne delegacije Slovencev, sedanji predsednik socialist Craxi odklanja obisk slovenske delegacije.

Tisto, kar je v tem hipu za usodo Slovencev v Italiji najpomembnejše, pa je njihov vseobsežen boj za pravice, kakršnega še ni bilo — vsaj ne v taki obsežnosti in odločnosti — v vsej sicer težki zgodovini boja slovenskega ljudstva v Italiji.

V nedeljo, 6. maja, je bil v Kulturnem domu v Trstu veličasten zbor prav vseh pripadnikov slovenske manjšine ne glede na pokrajine, v katerih prebivajo.

Zbrali so se vsi izvoljeni slovenski predstavniki, člani slovenskih kulturnih, gospodarskih, športnih in drugih organizacij, skratka vsi, ki so želeli in želijo prispevati k boju slovenske manjšine za njene naravne in mednarodnopravne priznane pravice. Na zboru so govorili predstavniki Sveta slovenskih organizacij, Slovencev Videmske pokrajine, Komunistične partije Italije, Slovenske kulturno gospodarske zveze, Socialistične stranke Italije in Slovenske skupnosti.

»Priča smo,« pravi med drugim poziv, ki so ga na predlog enotne delegacije sprejeli na zboru, »poskusom zavlačevanja, pritiskom na manjšino in vsiljevanja omejevalnih pogledov na problematiko globalne zaščite, predvsem pa poskusom umetnega ločevanja Slovencev v Italiji tako v mestih ali na podeželju.

Poudarjamo, da bo za nas sprejemljiv samo tak zakon, s katerim bomo sami zadovoljni in ki bo zagotavljal vse temeljne pravice vsem Slovencem, na Tržaškem, Goriškem, v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini.«

Sedanji boj za zakonsko zaščito in proti nameram vlade, ki pomenijo za Beneške Slovence najhujšo zgodovinsko krivico s tem, da jih izvzema iz zakonskega priznanja narodnostnih pravic, je kot noben dogodek doslej zbudil bojevitost prav med Beneškimi Slovenci samimi. Polnih 118 let je Italija z vso brezobzirnostjo in načrtnostjo potujčevala Beneške Slovence in jim stoletje in več preprečevala vsako možnost pouka v materinščini.

Zdaj naj bi taka nasilna raznarodovalna politika služila italijanski vladi kot pretveza, da Beneškim Slovencem odreče značaj narodnostne skupnosti in jih izloči iz sestava celotne slovenske manjšine v Italiji. Stoletna krivica naj se — po nakanah italijanske vlade — sprevrže v novo, še hujšo krivičnost, v zanikanje njihove narodnosti. To so dali na znanje italijanski vladi tudi župani šestih občin v Beneški Sloveniji, ki so v skupni izjavi italijanski javnosti povedali, da je ljudstvo Beneške Slovenije tudi po 120 letih življenja pod Italijo »po svojih tradicijah, izvoru, jeziku in kulturi slovensko«, in zato zahtevajo popolno enakost z vsemi drugimi Slovenci, kar zadeva pravice jezika in vseh drugih pravic, ki naj jih prinese zakon o popolni zaščiti.

»V Benečiji, Reziji, v Kanalski dolini,« je dejala predstavnica Slovencev Videmske pokrajine na zboru slovenskih organizacij v Trstu, »se čedalje bolj odločno postavlja zahteva, da se Slovencem v Videmski pokrajini zagotovi globalna zakonska zaščita in možnost obstoja ter vsestranskega razvoja na lastnem teritoriju.«

Vrhunec vsesplošnega, odločnega in nepopustljivega boja vseh Slovencev v Italiji za čimprejšnji sprejem zaščitnega zakona pa pomeni mogočna množična manifestacija slovenske manjšine v Gorici, 20. maja. Ta vsemanjšinski zbor naj italijanski vladi pomeni dokaz in opomin, da Slovenci ne nameravajo ne odnehati ne popustiti v svojem pravičnem boju za njihove pravice, za popolno zakonsko zaščito teh pravic.

Prav v tem prelomnem obdobju potrebujejo zamejski Slovenci vso možno pomoč in podporo matičnega naroda in države. Tokrat niso dovolj niti puhle fraze ne prazne besede, potrebna so dejanja.

Pogovor z ANDREJEM GERENČERJEM

ENIM POTICA, DRUGIM KOMAJDA SKORJICA

„Pri nekaterih vodilnih in strokovnih delavcih obstaja miselnost, da o težavah ne bi smeli dosti govoriti, ker to vznemirja delavce . . . Ponekod skušajo vse težave pripisati le zunanjim vplivom in razlogom . . . Eno je takrat, ko želijo delavci z izsiljenim sestankom odpraviti nekatere nepravilnosti v kolektivu, drugo pa, ko gre za organizirano prekinitev dela v tistem starem smislu . . . V zaostrenih pogojih gospodarjenja je pričakovati, da bo takih zadev še več, namreč izsiljenih sestankov . . . Ne smemo pozabiti, da bodo nekateri imeli debel kos kruha, drugi pa niti črnega ne bodo dobili . . . Za tistega, ki ima posestvo in lahko na njem ustvarja svoje dohodke, bi bilo priporočljivo, da vrne delovno mesto, saj takih v našem združenem delu ni malo . . . Zaman izpeljemo ukrep družbenega varstva, potem pa ne dobimo ustreznega kadra in gre spet po starem naprej."

Nekaj pomenljivejših utrinkov iz razgovora s 43-letnim družbenim pravobranilcem samoupravljanja Pomurja Andrejem Gerenčerjem, pred prvim marcem direktorjem soboške delovne organizacije PTT in še prej predsednikom občinskega sindikalnega sveta v Murski Soboti, predsednikom mladinske konference v Lendavi, republiškim funkcionarjem in ves čas dejavnim političnim delavcem, ni naključje. Posebej zato ne, ker dovolj zgovorno kažejo, kam vse mora posegati delavec s pooblastili družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Vse, kar smo se pogovarjali, kajpak ni za objavo, čeravno bi lahko nekatere podrobnosti marsikomu služile za „osebno informacijo". Nam gotovo pridejo prav, sicer pa se osredotočimo na vsebino razgovora.

Če kje kaj izbije . . .

Po zaupnici je Andrej Gerenčer veliko postoril. Naj omenimo obiske na izvršnih svetih pomurskih občin — prej delovne kot vljudnostne narave — in delovnih organizacijah: Kmetijski kombinat Gornja Radgona, Imgrad Ljutomer, Pomurski tisk Murska Sobota, Lina Apače in VG Kapela, v tej zvezi pa tudi sodelovanje s predstavniki SDK in občinskih političnih organov. „Šlo je predvsem za preverjanje samoupravnih rešitev s področja cen, za kar smo se pravobranilci samoupravljanja v Sloveniji še posebej dogovorili. V Lini Apače sem bil na poziv delavca glede varstva pravic, na VG Kapela pa dvakrat in pregledal samoupravne akte ter preveril postopke imenovanja individualnega poslovodnega organa delovne in obeh temeljnih organizacij," je pojasnjeval Gerenčer.

Nekatere od omenjenih organizacij sodijo med „problematične". In če sva že pri njih, ne bi bilo slabo, da se tudi sicer dotakneva motenj v poslovanju, ki so v zadnjem letu še posebej izbile in bodo očitno še izbijale na plano.

V skladu z zakonodajo nenehno spremljamo rezultate poslovanja, ugotavljamo uspešnost gospodarjenja z družbenimi sredstvi in ukrepamo v vseh tistih primerih, ko niso doseženi zadovoljivi učinki. Že lani je pravobranilec poslal pobudo tozdom, da v samoupravne akte vgradijo nekatera merila, ki bi opredeljevala motnje v poslovanju. Kolikor smo uspeli preveriti, so to opravile, vendar je vprašanje, kako jih izvajajo. Opažamo, da pri nekaterih vodilnih in strokovnih delavcih obstaja miselnost, da o težavah ne bi smeli dosti govoriti, ker to vznemirja delavce. To zapira krog tistih, ki bi probleme morali zaznavati, oziroma ostaja v krogu kolegijev ali posameznikov. Mislim, da bo treba v družbi spremeniti odnos do tistih tozdov, ki budno spremljajo težave, nanje sproti opozarjajo in obveščajo družbenopolitične skupnosti, kajti prav te bi morale dati pobudo in zgled za spreminjanje zaostrenih razmer. Ponekod poskušajo vse težave, ki jih imajo, pripisati le zunanjim vplivom in razlogom. Neprijetnim razpravam, ki bi morale najti odgovorne v tozdih, se izogibajo.

Odkrito rečeno, tovariš Gerenčer, tudi novinarji imamo podobne neprijetnosti z zapiranjem ali izmikanjem virov informacij in bojimo se, da bo tega še več. Sicer pa — govor je bil o motnjah v poslovanju in zato bi nemara kar ustrezalo, če se zadrživa pri združevalnih procesih v pomurskem združenem delu. Kje smo?

Lani so bile opravljene nekatere statusne spremembe v naših organizacijah. Tako je prišlo do združitve Gradbeništva in Komunale v Gornji Radgoni, združitve dveh tozdov v lendavskem Gorenje-Varstroju, ustanovitve temeljne organizacije Vitrina — nastala je iz prejšnje obrtne zadruge oziroma pripojitve v organizacijo LTH Škofja Loka — in pred časom uspelega (ponovljenega!) referenduma za združitev tozdov Blisk in Panonija. Veliko naporov bo treba vložiti v združevanje gradbeništva — to so naloge že izpred dveh let — in druga področja.

Z informacijami nad „štrajke"!?

Po tem, ko je pomurski družbeni pravobranilec naglasil, da je treba spodbujati integracije in še, da bo bdel nad tovrstnimi spremembami in se vključeval povsod tam, kjer bo nujno potrebno, je beseda nanesla na „spore in spopade" v tovarnah in ustanovah.

Konec lanskega oziroma v začetku tega leta je v nekaterih delovnih kolektivih prišlo do prekinitev dela oziroma izsiljenih sestankov. Navedemo naj le obelodanjene prek sredstev javnega obveščanja: to je v tozdu Kmetijstvo Črnci, tozdu Mesoizdelki v Gornji Radgoni in pralnici bolnice v Murski Soboti. Kakšna je vaša presoja teh pojavov?

Dve stvari moramo ločiti: eno je takrat, ko želijo delavci z izsiljenim sestankom odpraviti nekatere nepravilnosti v kolektivu, drugo pa, ko gre za organizirano prekinitev dela v tistem starem smislu. Mislim, da je v obeh primerih — Črncih in Mesoizdelkih — prišlo do tega, ker delavci niso bili dovolj informirani in se z njimi o problemih ni odkrito pogovarjalo. Mi smo se vključili v vseh treh primerih in še enkrat poudarjam, da ni bilo znakov, da bi šlo za organiziran pristop k prekinitvi dela. V bolnici — problem je bil širše publiciran — bodo morali probleme sami razrešiti. Žal je tako, da v zdravstvu denarja primanjkuje — tudi za osebne dohodke najnižjih kategorij de-

„Dejstvo, da se ponekod javljajo napake tudi po ukrepu družbenega varstva, me zavezuje, da povem, kako moramo biti pozorni, ko izbiramo kadre za prevzem odgovornih funkcij po ukrepu," poudarja Andrej Gerenčer. (FOTO: A. A.)

lavcev. Sicer pa moramo o zahtevah, ugotovljenih na teh sestankih, razpravljati in jih skušati razrešiti v zadovoljstvo vseh, seveda v okviru obstoječih možnosti; saj, če ni denarja, ni večjih osebnih dohodkov. To pa je osnovno vprašanje, na katerega včasih, ko se na take sestanke podajamo, pozabljamo. Zato resnično pozivamo vse subjektivne sile v združenem delu, da s pravilnimi in pravočasnimi informacijami preprečimo, da do takih pojavov prihaja.

Imaš njivo — vrni delovno mesto!

Čeravno bo kdo posumil, da imamo za bregom „provokacijo", ko mimogrede omenjamo navzkrižja v srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti ali soboškem tozdu Gradbeništvo podjetja Sobota, naj pribijemo, da nimamo v mislih nič takega. Prej so posredi dejstva, s katerimi se bo moral družbeni pravobranilec samoupravljanja Pomurja Andrej Gerenčer še veliko ukvarjati.

Kaj bi rekli o razmišljanju, da imamo v Pomurju vendarle prednost, ko govorimo o plačah in sploh socialnem položaju delavcev; namreč v tem smislu, ker imajo nekateri večjo možnost, da pridobivajo postranske zaslužke bodisi s šušmarstvom ali s kmetijsko dejavnostjo. Menimo, da bi lahko ravno tu iskali glavni razlog, da imamo sorazmerno malo primerov nezadovoljstva v primerjavi z industrijskimi središči Slovenije in Jugoslavije.

To sicer drži, če imamo pred sabo vse razsežnosti kmetijstva in oskrbe naših delavcev s kmetijskimi izdelki. Vendar vidim drug problem: težave bodo pri sprejemanju novih delavcev, torej pri iskalcih zaposlitve. Posebej še v Pomurju, kjer je naravni prirastek prebivalstva nekoliko večji kot na drugih območjih Slovenije oziroma je manj prostih del in nalog. Zato bodo morali predvsem organi upravljanja po temeljnih organizacijah pri sprejemu novih delavcev upoštevati, če nimajo ti velikih dohodkov iz kmetijstva. Res je sicer — kot včasih kdo pravi — da je tisti, ki je priden pri delu na zemlji, priden tudi na delovnem mestu, vendar te odnose bo treba razčistiti. Naj poudarim, da še zlasti ob sprejemu novih delavcev. Ne smemo pozabiti, da bodo imeli nekateri debel kos kruha, drugi pa niti črnega ne bodo dobili.

Mar to pomeni, da vi, tovariš družbeni pravobranilec, niste pristaš tiste parole: imaš njivo — vrni delovno mesto?

Sama njiva je premalo. Rekel bi takole: za tistega, ki ima posestvo in lahko na njem ustvarja svoje dohodke, bi bilo priporočljivo, da vrne delovno mesto, saj takih v našem združenem delu ni malo.

Tudi za ceno zamere

Nismo se spuščali v podrobnosti, marveč nadaljevali z vprašanjem prerazporejanja delavcev. Za primer smo vzeli lendavski tozd Elme in tozd Varis Gorenje-Varstroja, kjer je svojčas veljal ukrep družbenega varstva. Naš sogovornik je med drugim menil: „V Varisu jim zmanjkuje dela. Sanitarne kabine ne gredo v promet, kot so načrtovali pred leti. Zdaj se ponuja možnost, da bi se del delavcev Varisa zaposlil v tovarni gospodinjske opreme v Titovem Velenju. Delavci se branijo, saj — kot sva ugotavljala — večina jih ima ali krpico zemlje ali kaj postranskega ali oboje in bi raje ostali v domačem kraju. Kaže pa, da brez uporabljanja instrumenta prerazporeditve delavcev v prihodnje ne bo mogoče. Tako smo recimo predlani nekaj delavcev iz puconske opekarne poslali na delo v Maribor, zdaj, ko je opekarna likvidirana, pa v Mursko Soboto oziroma v tukajšnji Konstruktorjev tozd. Skratka, zakon o delovnih razmerjih to dopušča in kjer bo zmanjkovalo dela, se bomo tega posluževali.

In če zaokroživa: verjetno bo potrebno k vsemu v večji meri pritegniti organe samoupravne delavske kontrole. Tudi za ceno zamere in izpostavljanja!

Z letošnjim delovnim programom smo si še posebej zadali, da namenimo več pozornosti tem kontrolnim samoupravnim organom po kolektivih. To je praktično naša podaljšana roka. Tem ljudem moramo dati oporo, spodbude, a tudi vse strokovne podlage, da bodo lahko ukrepali in opravljali poslanstvo v temeljnih organizacijah. Za letos načrtujemo izobraževanje članov teh organov, da bi jim tudi na ta način dali — kot temu pravimo — orožje v roke, da ga bodo lahko uporabili, ko bo to potrebno.

BRANKO ŽUNEC

IZ ZVEZDINEGA SKLADIŠČA

Nejevolja med zaboji

Sredi prejšnjega tedna (16. maja) je 24 zaposlenih v prodajnem centru (skladišču) temeljne organizacije Zvezda v Murski Soboti, ki sicer sodi pod streho delovne organizacije Radenska, terjalo, da se sestanejo vodilnimi delavci in razjasnijo problematiko delitve osebnih dohodkov in nagrajevanja po delu. Do prvih bolj okvirnih informacij smo prišli v pogovoru s prizadetimi in vodjem skladišča ter hkrati predsednikom sindikalne organizacije v tozdu Ludvikom Škaperjem.

Kaže, da ima problematika širše razsežnosti in zadeva takorekoč ves kolektiv Radenske, ima pa skupni imenovalec v resda stereotipni zahtevi: za pošteno delo pošteno plačilo. Resnici na ljubo moramo zapisati, da imajo v povprečju v okviru delovne organizacije delavci v Zvezdinem skladišču na Markišavski cesti v Murski Soboti najvišje plače, česar ne zanikajo. Toda za to trdo delajo, saj plan razvoza pijač presegajo tudi za sedemdeset odstotkov na mesec in na račun tega tako velik osebni dohodek. Če ne bi presegali plana za razvez pijač, pa bi bil njihov osebni dohodek podpovprečen in bi se gibal le okrog 11.000 dinarjev.

V tem trenutku pa jih najbolj moti solidarnostno prelivanje sredstev znotraj delovne organizacije in tozda, saj so pritiski v delovni organizaciji, da se skladiščnim delavcem zniža izplačilna vrednost točke na raven vrednosti v delovni organizaciji, s tem pa se prizadeti ne strinjajo. Ta »umetna« uravnilovka pa jih je udarila po žepu 15. maja. Tako je med zaboji radenske, piva, vina in brezalkohola zavrelo. Povedali so, da jih jezi, ker so o marsičem premalo ali sploh neobveščeni, recimo glede osnov osebnih dohodkov, nagrajevanja, upoštevanja delovnih razmer in drugega. Zdi se, da so odgovorni v kolektivu s pojasnili predolgo odlašali.

B. Žunec J. Votek

IZ DELOVNIH ORGANIZACIJ: PLANIKA TURNIŠČE

LETOS: 1.125.000 PAROV OBUTVE

V turniški Planiki je trenutno zaposlenih 780 delavcev, ki bodo v letošnjem letu izdelali 1.125.000 parov obutve, kar je sicer toliko, kot v lanskem letu, vendar bodo letos delali predvsem zahtevnejše izdelke. Med drugim gre za težke planinske in nogometne čevlje. Letos so povečali zmogljivosti šivalnice. Uvedli so tri nove proizvodne trakove, nekaj delavk pa je okrepilo „stare" šivalnice. Tako zdaj dnevno izdelajo namesto 4000 parov zgornjih delov kar 6 tisoč. Od te količine tri četrtine porabijo za svoje čevlje, eno četrtino zgornjih delov pa dobavljajo ostalim tozdom Planike. Z razširitvijo šivalnic so odpravili ozko grlo v proizvodnji, saj prej niso mogli sami izdelati dovolj zgornjih delov in so jih izdelovali v drugih krajih Jugoslavije, zato pa je večkrat trpela kakovost in dobave niso bile vselej pravočasne.

V turniški Planiki, ki tri četrtine obutve izvaža, si sploh prizadevajo za čim boljše ovrednotenje svojega dela. Veliko skrb posvečajo kakovosti, kar je pravzaprav nuja. Vključeni so namreč v izvozni program Adidasa. Seveda pa doseženi rezultati (lani je tozd Planika imel 160 milijonov čistega dohodka) niso naključni, ampak rezultat povečanih naporov kolektiva kot celote in vseh posameznikov. Uspeh je tudi posledica boljšega izobraževanja. Več kot polovica delavcev je končala ustrezno obliko usposabljanja. V zadnjih letih je to predvsem ustrezni program v kranjski „čevljarski šoli". Letos bodo imeli 20 štipendistov in tako kot doslej, bodo tudi vse te zaposlili.

Š. SOBOČAN

PETA SLOVENSKA IN PRVA JUGOSLOVANSKA RAZSTAVA DOMAČE IN UMETNE OBRTI V SLOVENJ GRADCU

IZZIV POMURSKIM OBRTNIKOM

Zveza obrtnih združenj Slovenije prireja 5. slovensko razstavo domače in umetne obrti. Letos bo to hkrati tudi 1. jugoslovanska razstava teh izdelkov. Razstava bo od 8. do 17. junija v Umetnostnem paviljonu v Slovenj Gradcu.

Namen razstave je, da bi v Sloveniji in Jugoslaviji ohranjali in spodbujali razvoj vseh zvrsti domače in umetne obrti. V poštev prihajajo najrazličnejše zvrsti: ročno tkanje, vezenje, čipkarstvo, ročno pletenje, barvno tkaničenje in tiskanje ter izdelava drugih izdelkov iz tekstila, usnjarstvo, kožarstvo, sedlarstvo, pletarstvo; oblikovanje lesa in intarzij, lončarstvo, keramičarstvo, steklarstvo, zlatarstvo, izdelovanje kmečkega orodja, svečarstvo in lectarstvo, izdelovanje umetnega cvetja, lutk in igrač, narodnih noš, glasbil, pustnih mask . . . skratka množica izdelkov, ki sodijo v domačo in umetno obrt.

Vse izdelke, ki bodo poslani na razstavo, bo ocenila posebna žirija strokovnjakov. Najboljšim bo podelila znak kvalitete, najuspešnejšim proizvajalcem pa bodo podeljene diplome mojstra domače oziroma umetne obrti.

Pomurske rokodelce pozivamo k sodelovanju na tej razstavi. Prijave sprejema Zveza obrtnih združenj Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva 4.

Š. S.

Drobno gospodarstvo pod drobnogledom

Okrogla miza, ki so jo pripravili Zadružna zveza Slovenije in predstavniki ljutomerskih obrtnikov, katere so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja občine Ljutomer in izvršnega sveta je dodobra načela nekatere pereče probleme drobnega gospodarstva v občini. Predvsem je pokazala, da se drobnega gospodarstva zdaj, v časih gospodarske stabilizacije, oprijemamo kot rešilne bilke, včasih pa smo obrtnike zapostavljali. Vsaj prva resnica je točna: v obrti se je lansko leto zaposlilo toliko novih delavcev, da je bil plan zaposlovanja v občini rešen, celo presegli so ga. Stopnja rasti v drobnem gospodarstvu je namreč skoraj 10-odstotna, v gospodarstvu pa le 1—2 odstotna. To je že prvi plus. Še več bi jih lahko našteli: možnosti, ki jih ima drobno gospodarstvo v inventivni dejavnosti, v nadomeščanju uvoza, v sodelovanju pri izdelkih za izvoz, v skupnem delu z razvojnimi službami v nekaterih organizacijah združenega dela občine Ljutomer . . .

A vse našteto so le sanje in osamljeni poizkusi, ki vsaj do danes še niso dali kakšnih konkretnih ali večjih rezultatov. Recimo samo ta podatek: za razvoj novega proizvoda od ideje do končnega izdelka, ki je tehnološko zelo zahteven, je nek obrtnik iz Ljutomera potreboval 14 mesecev. Čas bi mogoče bil krajši, če bi ne bilo administrativnih ovir, če bi bilo dovolj reprodukcijskega materiala. In danes ima ta obrtnik izdelek gotov, pripravljen za izdelavo (mimogrede — sodeluje že z ljutomerskim tozdom Vitrina, zmogljivosti pa so nekajkrat večje), v združenem delu bi za to potrebovali dosti več časa.

Za omizjem je bilo slišati vse tisto, kar je že dobro znano: od nemogočih davčnih zahtev (čeprav moramo priznati, da so v ljutomerski občini zelo prilagodljivi, ko gre za uvajanje novih — deficitarnih obrti), do odnosa banke in tako naprej.

Dve področji pa so na okrogli mizi prezrli, vsaj delno, ko so govorili o možnostih drobnega gospodarstva in obrti v občini Ljutomer: možnost razvoja turistično usmerjenih kmetij oz. kmečkega turizma na vinorodnem območju občine Ljutomer in ob reki Muri ter na področju, kjer je razvita konjereja. Ta panoga turizma je v občini Ljutomer dokaj slabo uveljavljena, ali pa je skoraj ni.

Sploh pa ni bila omenjena možnost razvoja drobnega gospodarstva — večjih obrtnih delavnic na nerazvitem območju občine Ljutomer: Bučkovci, Šprinc, Globoka in Kopriva. Organizacije združenega dela tam težko prodrejo, saj so ti predeli preveč oddaljeni od centra. Obrtne delavnice z večjim številom zaposlenih, pa bi verjetno tam dobro delovale.

Možnosti razvoja drobnega gospodarstva torej so. Le spodbujati bi jih bilo potrebno in pravilno usmerjati.

Dušan Loparnik

Lep uspeh na festivalu dela mladih

Na 17. festivalu dela mladih Jugoslavije v Loznici so se izkazali tudi mladi iz soboške občine. Robert Klemenčič, ki obiskuje srednješolski center tehniško pedagoške usmeritve v Murski Soboti, doma pa je iz Dokležovja, je med orodjarji zasedel prvo mesto in prejel zlato medaljo. Učenka tretjega letnika trgovske usmeritve na srednji družboslovno-ekonomski šoli v Murski Soboti Manica Sušec pa je bila med aranžerkami druga.

M. J.

Računalniški klub

V soboto, 19. maja, je 50 članov ustanovilo računalniški klub. Klub je bil ustanovljen z namenom, da popularizira računalništvo, skrbi za strokovno izobraževanje in spremlja napredek računalništva doma in v svetu. V okviru kluba delujejo tri komisije, ki bodo skrbele za uresničevanje programa društva. Na ustanovnem zboru so izvolili upravni odbor društva. Za predsednika so izvolili **Iva Bošnjakoviča**, na katerega se lahko obrnejo vsi tisti, ki so občni zbor zamudili in bi se želeli včlaniti v klub.

J. V.

Gostišče KLEMENT Turnišče

razpisuje

DELA IN NALOGE

za novo gostišče v Banovcih

2 KV natakarja (natakarice)
2 KV kuharici (kuharja)
1 čistilko

Delo je sezonskega značaja. Prijave pošljite na naslov: KLEMENT, Štefana Kovača 33, Turnišče.

Družbena samozaščita

Dan varnosti, ki smo ga praznovali 13. maja, je spomin na dan izpred štiridesetih let, ko je tovariš Tito v Drvarju podpisal ukaz o ustanovitvi oddelka za zaščito ljudstva. Ta praznik pa ni samo praznik delavcev in organov notranje uprave, ampak praznik vseh naših ljudi, ki tako ali drugače uresničujejo svojo ustavno pravico in dolžnost, ki se kaže v skrbi za varnost in samozaščito, pridobitve naše revolucije, svobodo, demokratični razvoj naše socialistične samoupravne skupnosti. Za današnji razvoj družbene samozaščite, pa tudi za nekatere organizacijske oblike, lahko s pridom uporabimo izkušnje in metode dela iz časa NOB, ki so jih imeli organi ustanovljeni v Sloveniji po sklepih predsedstva SNOS. Vsi ti organi: varnostno-obveščevalna služba OF, narodna zaščita, vojska državne varnosti in oddelek za zaščito ljudstva, dodeljeni kot oborožene sile odseku za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS, so imeli skupno nalogo z brigadami in odredi NOV in POS-da se borijo proti okupatorju in domačim izdajalcem in da še posebej skrbijo za varnost v boju za varnost družbe, njenih organov oblasti, njene vojske in vsakega izmed nas.

Varnostno-obveščevalna služba je že v času našega velikega boja, čeprav mlada, zelo uspešno opravljala različne odgovorne naloge in se borila proti strokovno, številčno in tehnično močnejšim okupatorjevim službam. Varnostna služba se je že takrat v svojem delu naslanjala na vse napredne ljudi in ustvarila široko in množično obveščevalno, varnostno in samozaščitno dejavnost. Naše varnostne službe so bile na ta način prisotne povsod, tudi v najvišjih okupatorjevih organih. Tako je vodstvo našega narodnoosvobodilnega gibanja dostikrat pravočasno izvedelo za namere sovražnika proti naši NOV, oblasti in posameznikom. To pa je tudi omogočalo samozaščitne ukrepe v samem oboroženem boju, še posebej pa pri zaščiti ljudi in njihovih demokratičnih pridobitev. Danes živimo v Jugoslaviji mirno in varno po zaslugi varnostnih služb in organov ter široko razvejane samozaščitne kulture. V ponos nam je lahko, da imamo dobro organizirano in opremljeno varnostno službo.

F. Šonaja

Ljutomerske gospodarske igre

Čeprav različna dnevna reda, pa skoraj ista vsebina. Tako bi na kratko lahko rekli za dva sestanka, ki sta bila v Ljutomeru. Gre za sejo stabilizacijske komisije in za zasedanje vseh treh zborov skupščine občine Ljutomer.

Prva je obravnavala aktivnosti pri uresničevanju načrta dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, s posebnim poudarkom na ukrepih, ki jih je pripravljal — in jih še — Zvezni izvršni svet, zbori pa so obravnavali analizo gospodarjenja v minulem letu.

In kaj je tisto, kar je skupnega obema sestankoma: iskanje poti naprej. In ob tem se lahko ustavimo. Pravzaprav niti ni težko odgovoriti kako naprej, če poznamo kakšno je stanje gospodarstva v občini Ljutomer. Če smo pikri, bi lahko rekli, da gre za narobe (gospodarski) svet. Kako: Industrija (kar je premore občina) je razen nekaterih izjem (DO Križevske opekarne) v celoti odvisna od osnovnih surovin, ki jih drago kupuje drugje, jih še dražje predeluje in (v glavnem) poceni prodaja — vpliv razkoraka med ceno surovine in končnega izdelka. Tako se gospodarstvo vrti v začaranem krogu iskanja poti iz te nemogoče situacije. In če k temu prištejemo še obresti za posojila, ki so jih organizacije združenega dela najemale za investicije, potem je situacija jasna.

Drugo področje je kmetijstvo. Tam je problem docela obrnjen. Osnovne surovine: sadje, zelenjavo, poljščine pridelujemo doma, jih poceni prodajamo in oplemenitene z delom drago kupujemo v ljutomerskih trgovinah. Ob tem pa velja poudariti, da je Emona, TOZD Agroplod izrazito predelovalna tovarna, zaradi pomanjkanja surovin v minulem letu pridelala ljutomerskemu gospodarstvu največ izgub. In sedaj smo pri tistem: kaj pomeni združevanje v gospodarstvu? Vzemimo lesarstvo: trije tozdi — Mizarstvo, Tovarna pohištva in Les bi z združitvijo lahko sklenili čudovito neprodukcijsko verigo, v kateri bi imeli vse — od poceni osnovne surovine — lesa — do dragega končnega izdelka, ki bi ga prodali na tujem tržišču za drag trden denar. A kaj, ko v tozdu Les osnovno surovino raje prodajajo kar takoj v izvoz — in še to pretežno na klirinško območje, da bi zagotovili DO Ljutomerčan prepotrebne devize.

Ob tem pa pozabljajo, da obstajajo samoupravni sporazumi in dogovori, o odstopu deviznih pravic, ki bi jih sporazumno sklenili vsi trije pa bi združeni lahko krepko služili v tujini. O gradbeništvu ne bi bilo potrebno govoriti, o šolstvu pa tudi ne. Še vedno se namreč nekateri ne zavedajo, da bodo majhni v kriznih situacijah propadli, le veliki in združeni imajo možnosti za uspeh. A to spoznanje prihaja v občino Ljutomer še vse prepočasi.

Dušan Lopamik

TRGOVINE NISO SPREMENILE ODNOSA DO POTROŠNIKOV

Trgovine, ki so se lansko leto nepošteno obnašale do potrošnikov, niso svojega odnosa spremenile tudi letos. To kažejo ugotovitve tržnih in sanitarnih inšpektorjev, ki so opravili preglede v pomurskih trgovinah, z namenom, da ugotovijo, kako trgovci spoštujejo cene sadja, zelenjave in predpakiranih mestnih izdelkov. Temeljito so se lotili tistih poslovalnic, v katerih so bile ugotovljene nepravilnosti v lanskem letu. Žal so se tudi letos napake v teh trgovinah ponovile. Ugotovljeno je bilo nepravilno izračunavanje, oziroma oblikovanje prodajnih cen blaga in neoznačevanje le-teh. V trgovinah, kjer so ugotovljene nepravilnosti, je cena sadja, zelenjave in sendvičev višja za skoraj 10 dinarjev.

Inšpektorji so ugotovili nepravilnosti v Blagovnici in samopostrežbi (pri Petrolu) delovne organizacije Univerzal-Mercator v Lendavi, kjer so tehtali in preračunali ceno sendvičev, ki je bila 2.5 dinarja višja od pravilno izračunane. Prav tako so v Univerzal-Mercatorju ugotovili, da je cena predpakiranega hrena za 3.40 dinarja višja od predpisane. V zasebni prodajalni Frančiške Jaklin pa so cene sadja in zelenjave višje od 20 do 30 dinarjev, prodaja pa tudi blago, za katerega trgovina ni registrirana. Nepravilnosti pri cenah sendvičev, sadja in zelenjave so bile ugotovljene še v trgovinah Potrošnika v Beltincih ter v trgovinah podjetja Koloniale v Radencih in Radgoni.

V nekaterih prodajalnah so pri predpakiranju ugotovili, da trgovci pri cenah embalaže (mišljene so vrečke) zaračunavajo dvakratno maržo. Cene za embalažo bi se morale obračunavati po nakupnih cenah.

Opravljena je bila tudi kontrola kakovosti in higienske oporečnosti v posameznih poslovnih enotah. Sadje, zelenjava in povrtnine so bile slabše kakovosti v samopostrežbi Univerzal-Merkatorja v Lendavi, blagovnici Vesne v Ljutomeru in Križevcih, samopostrežbi Market v Moravcih, v Domu v Murski Soboti, poslovalnicah podjetja Koloniale in Sloga — vrelec v Radencih. Največkrat je bilo sadje nagnito, zelje pa izsušeno.

Inšpektorji so oporečna živila izločili iz prodaje, za nespoštovanje predpisov pa izrekli mandatne kazni.

Janez Votek

LENDAVA

Zbiranje sekundarnih surovin

Predsedstvo občinske konference SZDL v Lendavi je imenovalo nove člane sveta za varstvo okolja, ki ga sestavljajo predstavniki krajevnih skupnosti in delovnih organizacij. Svet bo imel pomembno nalogo pri oblikovanju programa za čiščenje območja lendavske občine in zbiranju sekundarnih surovin. Zbiranje odpadnih surovin je bilo uspešno tudi v lanskem letu, posebej pa velja omeniti prizadevnost šolskih kolektivov. Za čisto okolje si letos prizadevajo tudi taborniški odred Ljudska pravica iz Lendave in nekatere krajevne skupnosti. V kratkem bodo v Lendavi naredili tudi program očiščevalnih akcij za letošnje leto, ki bi se jih naj udeležilo čimveč občanov, zlasti mladih.

Jani D.

Ukiniti ukrep družbenega varstva

Lani je občinska skupščina v Lendavi na predlog pravobranilca samoupravljanja sprejela sklep o uvedbi družbenega varstva na osnovni šoli Jože Kramar Juš v Lendavi. Ukrep je bil potreben predvsem zaradi skrhanih medsebojnih odnosov, ki so vplivali na delovanje šole in kršenje samoupravnih pravic in dolžnosti. Traja že skoraj leto dni, zato je IS razpravljal o razmerah v delovnem kolektivu. Ugotovljeno je, da so se v tem času izboljšali medsebojni odnosi in da je vzgojno-izobraževalno delo postalo uspešnejše. Izboljšala se je tudi disciplina v kolektivu, vendar pa so ostali še vedno nekateri nerešeni problemi predvsem zaradi varstva za otroke — vozače. Razmere na šoli so se dodobra spremenile, saj so se delavci odgovorno lotili dela in nalog. Kolektiv se uspešno vključuje v okolje in tesno sodeluje z družbenopolitičnimi organizacijami in zavodom za šolstvo, navezal pa je tudi stike s sorodnimi šolami onstran meje na Madžarskem. Vse to po mnenju izvršnega sveta zagotavlja, da je kolektiv sposoben urejati odnose na samoupraven način, zato bo predlagal zborom občinske skupščine, naj ukinejo ukrep družbenega varstva.

Lani več prekrškov

V razpravi o delovanju pravosodnih organov in sodnika za prekrške v lanskem letu v lendavski občini ugotavljajo, da je bilo prestopkov več kot v letu 1982, več pa je bilo tudi zadev na temeljnem sodišču v Lendavi in sodišču združenega dela. Med prekrški seveda prevladujejo tisti s področja varnosti cestnega prometa, javnega reda in miru, gospodarstva in financ. Vedno bolj se uveljavlja pravna pomoč, lani jo je iskalo 295 občanov, to pa vpliva tudi na zmanjšanje števila prekrškov in zadev na sodišču. Ker se je število prekrškov v lanskem letu povečalo, je izvršni svet občinske skupščine mnenja, da bi se naj letos ukrepi poostrili, sodelovati pa bo potrebno tudi z delavsko univerzo, saj je veliko prekrškov zaradi nepoučenosti občanov. Pomembno vlogo pri zmanjševanju prekrškov v cestnem prometu pa bo imel svet za preventivo v cestnem prometu.

Jani D.

„SOBOTA" TOZD Komunala, n. sol. o. Murska Sobota, Kopališka 2

Komisija za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge

grobar — šoter

Pogoji: končana osemletka, vozniški izpit B kategorije, 1 mesec delovnih izkušenj

Za objavljena dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja 30 dni.

Kandidate prosimo, da pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev za objavljena dela in naloge v 8 dneh na naslov „SOBOTA" Kadrovska služba, Murska Sobota, Kopališka 2.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po sklepu pristojnega organa.

Delavski svet
SGP KONSTRUKTOR MARIBOR
TOZD OPEKARNA LENDAVA

razpisuje

prosta dela in naloge

direktorja

Kandidat, ki želi opravljati navedena dela oz. naloge, mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

— da ima visoko, višjo ali srednjo strokovno izobrazbo gradbene, strojne, ekonomske, pravne ali organizacijske smeri,
— da ima najmanj pet let delovnih izkušenj
— za srednjo strokovno izobrazbo je pogoj 10 let delovnih izkušenj v opekarništvu.

Kandidati naj vložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev najpozneje v 15 dneh od objave razpisa na naslov SGP KONSTRUKTOR MARIBOR TOZD OPEKARNA LENDAVA, Dolga vas 42, v zaprti ovojnici z oznako „Za razpisno komisijo".

Temeljno sodišče v Murski Soboti

OBJAVLJA

prosta dela in naloge

1. SNAŽILKE
2. KURIRJA

Pogoji:

pod 1.: osnovna šola
pod 2.: osnovna šola, šoferski izpit za moped

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas z dvomesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave skupaj z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od dneva objave na naslov: Temeljno sodišče v Murski Soboti, Kidričeva 11, Murska Sobota.

Prijavljene kandidate bomo o opravljeni izbiri obvestili v 30 dneh od poteka roka za sprejem prijav.

mala anketa

Dan mladosti, je tudi tvoj?

Jutri je 25. maj — dan mladosti. Toda, kaj mladi čutijo ta dan? Je to res njihov dan?

ROMANA VELDIN, učenka 2. letnika administrativne smeri SDEŠ v Murski Soboti: 25. maj-dan mladosti je zame prav gotovo velik praznik. Takrat se spomnim na največjega učitelja, prijatelja in vzornika mladih — tovariša Tita, ki je večkrat poudarjal, da je srečna domovina, ki ima takšno mladino. Sicer pa je sam praznik dobra priložnost za srečanja mladih iz različnih krajev, ki ob tej priložnosti preizkušajo svoje znanje z raznih področij družbenega življenja, pomerimo pa se tudi na kulturnem in športnem področju. Ob prazniku se spomnim tudi na mladino v vojni in danes, ko živimo svobodno v miru in enakopravnosti in lahko izrazimo svoje ustvarjalne moči kot prispevek k razvoju naše družbe.

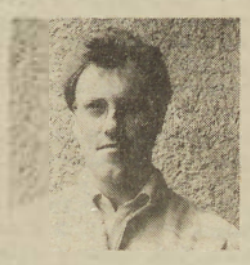

DRAGO FORJAN, mladi delavec iz tovarne Mura v Murski Soboti: Prvo, kar pomislim, je mesec maj kot praznično vzdušje, hkrati pa tudi na to, da nam je ta mesec dal človeka, pod čigar vodstvom smo izbojevali svobodo. Dal nam je torej tovariša Tita, zmago in osvoboditev, mesec maj pa nam je tudi vzel najdražjega človeka. Osebno pa mi dan mladosti pomeni, da moram pri sebi narediti bilanco obljub in nalog, če sem jih dejansko častno izpolnil. Kot mladinski funkcionar imam še toliko odgovornejše naloge, ki jih moram vselej vestno opravljati. V današnji družbi ima mladina izredno veliko odgovornost, vključno z odpravljanjem težavne gospodarske situacije, v kateri se nahajamo.

GRETA PANKER 17 let, SCTPU, Murska Sobota: »Kaj naj rečem, lepo je biti mlad in uživati v mladostni igrivosti. Drugače sem predsednica osnovne organizacije ZSMS v svoji vasi, toda žal moram ugotoviti, da so načini delovanja te organizacije za mlade nezanimivi in se obnašajo dokaj pasivno do vseh dogajanj okrog njih. Aktivira jih le šport in kakšna veselica. No mi smo aktivni le na kulturnem področju, drugače pa ni v organizaciji nobene aktivnosti. Če je zame mesec mladosti kaj posebnega, ne vem, tak je pač kot vsi ostali meseci, le malo bolj intimen se mi zdi.«

MAJA VIRNIK, 15 let, osnovna šola Edvard Kardelj Murska Sobota: »V mesecu mladosti se mi zdi dobro, da imamo štafeto Mladosti. Štafeta pomeni na nek način simbol bratstva in enotnosti, saj združuje narode in narodnosti Jugoslavije in je to še edino, kar nas res združuje. Hkrati pa je to tudi spomin na Tita, ki je predstavil Jugoslavijo svetu. Kar se tiče mladinske organizacije se mi zdi, da se vse preveč govori, premalo pa naredi, zgleda, da drži tista o Vučku »dolg gobec-kratke roke«. Pri nas na šoli pa je z našo organizacijo tako, mi se veliko pogovarjamo in razmišljamo, toda zdi se mi, da smo preveč podrejeni tovarišem in tovarišicam, ki pišejo poročila namesto nas in vse, ko je treba zastopati organizacijo navzven. Zdi se mi, da bi mi lahko nekatere stvari postorili sami brez nadzora. Sicer pa tudi mi v naši organizaciji vse preveč pišemo in premalo delamo in uresničujemo tisto, kar smo se zmenili.«

Szabo Čaba: Mislim, da je prav, da en dan v letu posvetimo mladim, da le ti lahko pokažejo, komu pripadajo in kaj delajo. Menim pa, da je en dan premalo, potrebno bi bilo najti novo vsebino praznovanja, da bi mladi lahko res pokazali vso svojo ustvarjalnost in delovanje. Težavno gospodarsko stanje je sedaj tisto, kar velja najprej odpraviti; tu lahko veliko storijo mladi. Praznovanje dneva mladosti zatorej ne bi smelo biti samo manifestacija temveč akcija, ki naj bi pokazala konkretne aktivnosti mladih. Ker delujem v taborniški organizaciji, bomo to našo aktivnost v teh dneh tudi pokazali.

TRI DESETLETJA KNJIŽNE POTI

Letos mineva 30 let, odkar je izšla 25. knjiga našega rojaka Miška Kranjca — Nekaj bi vam rad povedal. Z izdajo tega dela je začela svojo založniško pot Pomurska založba iz Murske Sobote. Do danes je izdala že mnoge knjige in se uspešno uveljavila na slovenskem, pa tudi širšem prostoru. O tridesetletni poti, gospodarjenju in še posebej o letošnjem knjižnem programu, smo se pogovarjali z Jožetom Hradilom, glavnim urednikom Pomurske založbe.

— Kako je sploh nastala založba, saj jih je bilo na Slovenskem takrat že veliko, smo pa vendarle dežela s samo nekaj nad dva milijona prebivalci; kakšna sta bila prvotna usmeritev in razvoj?

JOŽE HRADIL: Kranjčevemu delu Nekaj bi vam rad povedal so sledile knjige kar slučajno, skorajda bi rekel, kot jih je veter nanašal — iz prevodne književnosti in pa nekatere knjige, ki so začele oblikovati našo naslednjo zbirko — Panoniko. Vse tiste stvari, ki smo jih hoteli ohraniti v zapisani obliki, smo potem z veseljem sprejemali od najrazličnejših avtorjev — pa če je šlo za šolstvo, za NOB v Prekmurju, ohranjanje etnografske in etnološke tradicije . . . Vso to našo narodno kulturno preteklost smo enostavno zabeležili v Panonskem in Etnografskem zborniku. Ob teh začetnih željah, da bi posredovali domačo problematiko, domače avtorje, smo seveda že mislili na prevodno književnost, zlasti na Madžare, ker so seveda tu kot pripadniki narodnosti. Tako smo začeli objavljati v njihovem jeziku, s tem smo segali na področje madžarščine, prek tega pa so nastali prvi stiki in kasnejše sodelovanje z založbo Evropa iz Budimpešte. Z njimi smo sodelovanje krepili, prevajali smo tisto, kar so nam oni svetovali in obratno — oni so prevajali številna dela iz slovenske književnosti, od klasikov pa vse do najnovejših romanov. Letos poteka 20 let sodelovanja s to založbo. Ob tem bomo imeli posebno prireditev v Monoštru, kjer bodo dvojezični recitali vse te naše bere: slovenske besede prevedene v madžarščino in madžarske besede prevedene v slovenščino; pozneje pa tudi v enem od naših krajev z madžarsko narodnostjo.

To so bile te pobude, ki so izoblikovale profil naše založbe.

— Tudi Pomurska založba je v skupni knjižici slovenskih založb, Knjiga '84 (številka 2—2), predstavila najnovejši program. Katere so bistvene letošnje značilnosti?

JOŽE HRADIL: Letošnji program se pravzaprav navezuje na lansko tradicijo in še vedno skuša ujeti tiste najpomembnejše postavke, ki smo jih negovali do zdaj, pa še več; ob krizi, ki nas vse pesti, smo si omislili — ali pa ravno zato — novo zbirko, tako da jih imamo še vedno deset: Domača književnost, Mostovi, Sozvočje — Osszhang, Helikon, Ona '84, Mavrica, Pesti, Klasiki, Panonika in Priročniki.

Ena najpomembnejših zbirk so Mostovi (tudi letos v šestih knjigah), ki že sedem let predstavlja sodobne romane iz literatur manjših dežel, kar polovica pa jih je iz neuvrščenih držav. Letos bodo izšli romani: Romanje (At-Taiib Salih, Sudan), Seržant Getulio (Jao Ubaldo Ribeiro, Brazilija), Ubogi Kristus iz Bonga (Mongo Beti, Kamerun), Vojaki v škornjih (Dragoslav Mihajlović, Srbija), Vrtnice in sveče (Romen Bassu, Indija) in Jakobova lestev (Anna Jokai, Madžarska).

Domačo književnost številčno celo povečujemo. Izšel bo roman Draga Jančarja Severni sij (izdali smo tudi njegov prvi roman — Galjot, za katerega je dobil nagrado Prešernovega sklada); Evald Flisar se bo predstavil z novelami in črticami, ki so tudi potopisno obarvane (Lov na lovca), z novelami v knjigi Loreana in druge Boris Jukič; nedavno smo skupaj s Cankarjevo založbo Izdali Umiranje na obroke Igorja Torkarja; v tisku pa je še Podeželska zdravnica Ruže Vreg — pripoved in izpoved zdravnice o težkih povojnih časih na Goričkem in osebnih težavah. Potem pa imamo tu še prvenec — Razdalje telesa Maje Vidmar, sicer še študentke, ki pa preseneča z izvirno, malce erotično obarvano, iskreno poezijo (izdaja skupaj z Mladinsko knjigo).

Ženske dobivajo svojo zbirko Ona; za moške smo namreč poskrbeli z zbirko Pesti, za katero je veliko zanimanja, ženske pa so bile tu malo prizadete. Tudi one imajo svoj svet, tisti čisto ženski, in ženske znajo tudi drugače pisati o sebi kot moški. Tako smo oblikovali zbirko — ne zaradi emancipiranosti ali česa podobnega — v kateri zbiramo avtorice s sodobnimi pogledi na ženske.

Pa še na eno knjigo iz letošnjega programa bi posebej opozoril: skupaj s hrvaško založbo — oni na Hrvaškem, mi pa na Slovenskem in Angleškem — bomo izdali knjigo Neuvrščeni. To je monografija neuvrščenega gibanja od ustanovitvene konference v Beogradu do danes, polna fotografij, od katerih so mnoge objavljene prvič. Sestavljalcev in avtorjev je več, med njimi tudi Anton Vratuša.

— Kakšno pa je razmerje med temi zbirkami, saj zajemajo različna področja; Mavrica na primer, je nekje »bolj berljiva«, druge pa so namenjene spet drugačnemu bralcu?

JOŽE HRADIL: Včasih je izrazito prevladovala zbirka Mavrica. To je bilo še pred desetimi leti. Tam smo res gledali na čim večjo berljivost. Potem pa smo delali vse večjo selekcijo, tako da Mavrica zdaj že ni več prevladujoča. Ima pač pet, šest romanov, in s tem je opravljeno. Povsod, razen v Panoniki in Helikonu, kjer se pojavita kakšni dve knjigi, največ tri letno, je okrog sedem, osem, pa tudi do deset naslovov.

— Kako pa gledate na program z druge strani, ne kot urednik, ampak kot avtor — pisec esejev, literarnih ocen, uvodov k knjigam, sestavljalec antologijskih izborov in predvsem prevajalec — bi se dalo še kaj dopolniti, spremeniti?

JOŽE HRADIL: Zdi se mi, da je program dokaj dobro sestavljen, je pa vprašanje, če bo lahko realiziran, ker se lahko hitro zgodi, da izpade kakšno delo, če pa izpadeta dva avtorja pri kakšni zbirki, potem je to že šepavost. Če pa že spravimo pod streho veliko naslovov, se bojim, da bodo zastoji — ker se polnijo skladišča — in bodo potem druga dela morala čakati. Avtorjev pa je v zadnjem času zelo veliko, polne police dobrih del čakajo, pa ne pridejo na vrsto. Včasih smo za avtorje prosjačili, zdaj pa je povsem drugače.

— To pa je že področje današnjih gospodarskih časov. Gotovo je tudi založništvo v težavah, prilagajati se je treba tržnim zakonitostim, prilagajati programe, izdajati tisto, kar je tudi ekonomsko upravičeno, ne pa samo tisto, kar bi hoteli.

JOŽE HRADIL: Zaenkrat še nimamo krize, ki bi govorila, da slabše gospodarimo, nasprotno; ekonomsko dobro stojimo, s tem da imamo velike devizne težave s plačevanjem honorarjev tujim avtorjem — za to so potrebne devize, mi pa nismo izvozniki, čeprav tudi tu poskušamo nekaj. Marsikdaj moramo izdajati klasike, ker petdeset let po smrti pač ni več avtorskih pravic. Sama prodaja je skoraj enaka kot lani ali predlani, s tem da ne vemo, kako bo, ko se bo papir spet podražil za petdeset odstotkov, ko knjige pod tisoč petsto dinarji ni več mogoče dobiti.

— Ali to pomeni, da bo knjig v prihodnje vendarle manj, da bomo tudi tu varčevali, manj kupovali in s tem manj tiskali, ali pa bo knjiga — vsaj približno toliko kot do zdaj — izpolnjevala svoje poslanstvo?

JOŽE HRADIL: Knjiga je sicer draga, toda če jo primerja z dvema litroma vina, si nekdo, ki je pameten, misli: »Madona, končno tisto knjigo kupim, pa jo postavim nekam, in je trajna vrednost; medtem ko tistih dveh litrov hitro ni več.« In verjetno logika, da vložiš denar v nekaj trajnejšega, pač prevladuje. Do zdaj je šlo v redu, ali bomo junija, ko bodo cene narasle, še optimisti, pa je vprašanje. Sreča pa je tudi v tem, da imamo najbolje organizirano prodajno mrežo — okrog sto ljudi, ki hodijo okrog in prodajajo.

— Prodajajo tudi tako imenovane uspešnice, kot je na primer Telo kot stroj, kar pa je gotovo nujno ravno zaradi vsega prej povedanega?

JOŽE HRADIL: Seveda. Veliki priročniki, kot je Telo kot stroj, so dragi in izhajajo v visokih nakladah; tudi ta je bil precej uspešen, pa vendar ne tako, kot smo pričakovali. Tudi mi se moramo prilagajati — kot že na samem začetku pred tridesetimi leti, ko nismo mogli ostati pri Panoniki in knjigah za pripadnike madžarske narodnosti. S tem, skoraj deficitarnim področjem, nismo mogli preživeti, tudi dotacij je bilo vse manj, zato ali dejansko osamosvajati, tako da danes živimo od vseh zvrsti in vseh avtorjev sveta.

Marjan Maučec

Kulturni koledar

LENDAVA — V četrtek, maja, bo v lendavskem parku revija otroških in mladinskih folklornih skupin ter območno srečanje odraslih folklornih skupin. Ob 15.00 bo najprej povorka, nato pa obe reviji.

GORNJA RADGONA — V petek, 25. maja, bo v kulturnem domu v Gornji Radgoni občinska prireditev osnovnih šol Pokaži Kaj znaš, ki se bo pričela ob 17.00 uri.

VERŽEJ — V soboto ob 20.00 uri bo v kulturnem domu v Veržeju Osterčev večer.

LENDAVA — V soboto, 26. maja, bo v lendavskem parku občinsko srečanje odraslih folklornih skupin, ki se bo pričelo ob 18.00 uri s povorko.

LJUTOMER — V nedeljo, 27. maja, bo v ljutomerskem domu kulture festival otroških in mladinskih pevskih zborov. Festival se bo pričel ob 9.00 uri.

MURSKA SOBOTA — V ponedeljek, 28. maja, bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec ob 20. uri recital o Kosovelu, ki ga pripravljajo učenci zdravstvene šole.

LJUTOMER — V torek, 29. maja, bo ob 20.00 uri jubilejni koncert mešanega in moškega pevskega zbora KUD Ivan Kaučič iz Ljutomera v počastitev 90-letnice ustanovitve prvega slovenskega pevskega društva v Ljutomeru.

LJUTOMER — 31. maja bo ob 20.00 uri v domu kulture Večer gledališke besede, ki ga pripravlja dramska skupina KUD Ivan Kaučič iz Ljutomera.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V četrtek, 24. maja, bo ob 12.00 uri otvoritev razstave v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec Otroška likovna ustvarjalnost in likovni svet mladih v knjigi. Ob otvoritvi bodo učenci zdravstvene šole pripravili recital o Kosovelu.

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin sta na ogled razstavi slikarjev Rudija Jordana in Ivana Dvoršaka iz Maribora.

LJUTOMER — V torek, 29. maja, bo v galeriji Ante Trstenjak ob 19.30 uri otvoritev razstave ob 90-letnici ustanovitve prvega slovenskega pevskega društva v Ljutomeru.

KNJIŽNE USPEŠNICE v knjigarni Dobra knjiga

Igor Torkar — UMIRANJE NA OBROKE (CZ, Globus, Pz)

Ivan Potrč — PRAVLJICE O VANČU (Mladinska knjiga)

Giovanni Pacioni — GOBE (Lipa Koper)

KNJIŽNE NOVOSTI v PŠ knjižnici

Igor Torkar: Umiranje na obroke (Ljubljana, Zagreb, M. Sobota 1984), Matej Bor: Jonko in druge novele (Ljubljana 1984), Josip Vidmar: Slovensko pismo (Trst, Celovec 1984), Vladimir Kralj; Dramaturški vademekum (Ljubljana 1984), Hubert Požarnik: Zdrava in motena spolnost (Ljubljana 1984), Milan Butina: Slikarsko mišljenje (Ljubljana 1984), Rihard Jerič: Spoznavajmo akvarijske ribe (Ljubljana 1984), Leo Schenk: Wien (Köln 1984), Moč medu (Ljubljana 1984), Ivo Eterović: Sarajevo s ljubavlju (Beograd 1984)

STRICI SO MI POVEDALI V. DEL: ZEMLJA

Po prvi svetovni vojni priključijo Prekmurje k Sloveniji, h kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Lojz in Miško bi rada iz sive vaške anonimnosti, zato kupita instrumente, da bi z njimi igrala po gostüvanjih. Potem doživijo agrarno reformo, dobijo grofovsko zemljo, vendar jo je brez živine težko obdelovati. V vas pride novi, slovenski učitelj Klanjšček, vendar starši ne pustijo radi otrok v šolo, potrebujejo jih za delo na polju. Miška pa šola in učenje zamikata. Doživi prvo, nesrečno osnovnošolsko ljubezen, na paši prebira Gregorčičevo poezijo, jeseni pa se odpravi v gimnazijo v Ljubljano. Želja matere in stricev je, da bi postal duhovnik in jih še dalje tolažil v njihovi revščini in izkoriščanju.

90 let prvega Slovenskega pevskega društva v Ljutomeru

Ves čas, odkar so se Slovenci naselili na zeleni ravnici ob deroči Muri in po sončnih „bregačah" tja do Drave, je donela tod njihova pesem. Spremljala jih je pri težkem delu, sladila njih praznike in lajšala nadloge, najčisteje pa je donela na prleških „gostüvanjih" in na jesen, ko so trgali sladke grozde v goricah, ki jih je tod že zasajal Rimljan. Včasih je pesem otožna po vsebini in napevu, pogosto pa šegava in celo poskočna, ob pomembnih dogodkih v življenju prleškega ljudstva tudi mogočna in slovesna.

Pevsko društvo igra Rokovnjače (1911).

PEVCI SE ZBIRAJO . . .

To petje je bilo v glavnem le malo organizirano. Pevske skupine in godbe, ki jih omenja ljutomerska kronika že pred letom 1848, torej v dobi, ko se je slovensko ljudstvo tudi tod pričelo prebujati, so se najbrž zbirale in vadile bolj za določene priložnosti, trajno in načrtno pa niso delovale. Brez dvoma so nastopili ljutomerski pevci na prvi besedi v Ljutomeru 6. septembra 1863, saj so se pripeljali pevci tudi iz več drugih krajev. Najbrž pa so bili takrat združeni v Pevskem klubu, ki je po nekem poročilu nastopil leta 1867 pri Mali Nedelji na proslavi znanega pisca Dogodivščin štajerske zemlje, Antona Krempla.

ČITALNIŠKI ZBOR NASTOPA

Ob ustanovitvi čitalnice (januarja 1868), ene prvih na Štajerskem, je Pevski klub postal njen bistveni del kot čitalniški pevski zbor. Brez dvoma je s svojimi narodnimi budnicami podžigal razpoloženje ljudstva na prvem slovenskem taboru v Ljutomeru 9. avgusta 1868, na Miklošičevi slavnosti 2. septembra 1883 ter na številnih čitalniških prireditvah. Ta zbor je deloval od leta 1868 do 1894. Ker pa je bil preveč odvisen od čitalniškega odbora, ki je hodil po starih, delno že prevec izhojenih poteh družbenega in družabnega življenja, in ker so njegovi vodilni ljudje čutili, da ga čakajo v novih razmerah širše in višje naloge, je vzklila v njih misel o samostojnem pevskem društvu.

SLOVENSKO PEVSKO DRUŠTVO VZKLIJE

Zanj se je zlasti zavzemal Freuensfeld, ki pa je že leta 1893 umrl. Pri pripravah na ustanovitev je uspešno sodeloval učitelj Fran Čeh. Politična oblast pa je šele 22. junija 1894 po precejšnjem zavlačevanju dovolila **ustanovitev Slovenskega pevskega društva v Ljutomeru.**

Na ustanovnem občnem zboru v Pivovarni se je zbralo 75 članov, kar priča, kako jim je bilo samostojno pevsko društvo pri srcu. Najdalj časa je vodil in vadil s pevskim zborom Fran Zacherl, ki je do leta 1899, ko se je preselil v Ljutomer, hodil k vajam iz Cezanjevec in nekaj časa celo iz Male Nedelje. Leta 1923 je hudo zbolel in do njegovega okrevanja so vodili zbor učitelji: Joža Velnar ml., Franjo Lubej, Mirko Regoršek in Josip Križman. Vse obširno društveno delo je slonelo v glavnem na Zacherlovih ramah; pri tem mu je zvesto pomagala njegova žena Marija. Oba sta dolga leta prepisovala številne notne materiale in tako množila notni arhiv, s kakršnim se je ponašalo le malokatero pevsko društvo. Njegova zasluga je tudi, da si je društvo leta 1911 kupilo dober klavir. Pozneje sta ga pri tem stalnem delu podpirali še obe hčerki Minka in Slavica. (se nadaljuje)

Povzeto po 60 let slovenske pesmi v ljutomeru; Jan Baukart in Ciril Mikl

Uspela predstava starih običajev

Minulo nedeljo je bila v Andrejcih predstavitev starih običajev. Vaščani so predstavili nekatere običaje izpred sto let, kot so na primer: vasovanje, ženitev, s svojim govorom se je predstavil tudi „pozvačin", krst torte, snemanje venca nevesti. Med tem pa ni manjkala tudi predstavitev raznih kmečkih opravil, kot so česanje perja, lupanje bučnega semena, pletenje košar, predenje, delanje masla in podobno. Ženice so zapele nekaj starih prekmurskih pesmi. Plesna skupina pa je zaplesala stare ljudske plese. Posebnost predstave je bil govor, saj so govorili v starem prekmurskem jeziku. S strani nastopajočih so bili gledalci pogoščeni z domačimi specialitetami, kot so krofi, „posolanke", orehove potice in ocvirkove potice.

Predstava je uspela, saj je bila dvorana nabito polna, gledalci pa so jo sprejeli z burnimi aplavzi. Predstavo so si ogledali tudi nekateri kulturni delavci soboške občine.

Ta predstava je velikega pomena za našo vas, saj smo se prvič predstavili z nastopom na odru, pridobili pa smo tudi nekaj finančnih sredstev, katera bomo uporabili za nakup opreme za kuhinjo in dokončno zgraditev drvarnice v vaško-gasilskem domu.

Marta Gomboc

KULTURNI NAGRAJENCI

ERIKA HRIBERŠEK

„Prvi začetki mojega kulturnega udejstvovanja segajo še v čas obiskovanja osnovne šole v rojstni vasi Puževci. Tu sta mi dali spodbudo mentorici Temlinova in Vučakova, delo na kulturnem področju pa se je nadaljevalo v gimnaziji, pri študiju na pedagoški akademiji in v Klubu prekmurskih študentov. Najbolj pa se je moje kulturno udejstvovanje razmahnilo od leta 1972 dalje, ko sem se zaposlila v domu učencev v Murski Soboti. Tu sem namreč prevzela mentorstvo kulturne komisije, katere delo je bilo v vseh dvanajstih letih povezano z vzgojo učencev." Tako pripoveduje letošnja dobitnica priznanja občinske kulturne skupnosti v Murski Soboti Erika Hriberšek, vzgojiteljica v domu učencev Štefan Kovač. Priznanje je prejela za uspešno in požrtvovalno gledališko ljubiteljsko dejavnost.

Medtem ko je v rojstni vasi predvsem pomagala pri uprizoritvi gledaliških del, pa jo je v soboškem domu učencev čakalo obsežno delo pri organiziranju raznih proslav, pri sodelovanju na republiških prireditvah, srečanjih učencev domov s pomočjo zveze kulturnih organizacij pa so se vsako leto lotili vsaj ene večje gledališke predstave. „To niso moji osebni dosežki, ampak so zasluga učencev, kajti delali smo skupaj in učenci so me marsikdaj spodbujali pri delu," skromno ugotavlja kulturna nagrajenka Erika Hribovšek, ki ji priznanje občinske kulturne skupnosti pomeni prav gotovo veliko spodbudo za naprej. O dosežkih nerada govori, čeprav priznava, da jo je lansko leto doletela prijetna dolžnost ob obisku naših delavcev na začasnem delu v tujini, v nemškem Ingolstadtu. „Morda bi izpostavila farso Daria Fao Marcolfa, s katero so naši učenci sodelovali na medobčinski reviji odraslih gledaliških skupin. O načrtih je za zdaj težko govoriti, ker je delo na interesnem področju del celotne vzgoje, kako učenci koristno izrabijo prosti čas," poudarja Erika Hribovšek.

Milan Jerše

Maratonci tečejo . . .

Po uspešno uprizorjenem dramskem delu KUD Štefan Kovač z naslovom Fiziki smo si predvsem mlajši člani, ki smo pri tem delu sodelovali, postavili zanimivo vprašanje: Zakaj mora dramsko delo ne glede na zvrst, pa naj bo to drama, groteska, komedija, tragedija . . ., nositi v sebi globoko filozofijo ali neko abstraktno moralno prepričanje avtorja. Čemu naj gledalec, ko odide s take predstave, premišljuje o neki filozofiji določnega ustvarjalca? Ali se res zabavamo takrat, ko premišljujemo in ne moremo razumeti? Ta vprašanja in moja lstna premišljevanja so mi dala navdih za mojo obravnavo dela Maratonci tečejo častni krog, ki ga pripravljamo v KUD Štefan Kovač.

Dušan Kovačevič, avtor tega dela, je danes eden najbolj iskanih domačih dramskih piscev in komediografov. Odkar je leta 1973 na sceni ateljeja 212 uprizorjena njegova komedija Maratonci tečejo častni krog, se njegova dela vedno znova uvrščajo v repertoarje poklicnih gledališč doma in v svetu. Njegova dela so, če smem tako reči, specialna podvrst drame ali pa nadvrst komedije — originalne in žanrsko neopredeljene. Vsa ta dela imajo skupen imenovalec: oster črn humor in kritika balkanske mentalitete, a to kot da izvira eno iz drugega. Humor je avtentičen, nenavaden, luciden, poln nenavadnih rešitev in obratov. Kot da vsak humor nastaja iz samega sebe in mu je nemogoče dešifrirati mehanizem. Kovačevičevi junaki so primitivni, surovi, nekultivirani vrtičkarji, ki ne vedo in nočejo vedeti, kdaj, kje in zakaj živijo. So žrtve svojih nadvse smešnih ambicij.

Dario Varga

Raje po logiki: Z ROK V USTA

Da je tudi na kmetijsko-živilskem področju lažje in predvsem hitreje priti do dohodka prek tržnih manipulacij (cene, nova imena in podobno), kot pa z dolgoročno zastavljenim, resnim ustvarjalnim delom, ni nobena skrivnost. Velja pa ne samo za agroživilski kompleks, marveč takorekoč vsa področja. Kljub temu le ne kaže posploševati.

DOHAJANJE ZAMUJENEGA

Selekcijsko delo v govedoreji in prašičereji (mesnatost, mlečnost), razvoj novih sort trav (detelj) v KZ Panonka, izboljšava stroja za sajenje sadik in polaganje folije (avtor: kooperant KZ Panonka), razvoj novih strojev v soboškem Agroservisu (kultivator, traktorski nakladalec), kombinirano škropljenje v Kmetijskem kombinatu Gornja Radgona, izpopolnitev avtomatike v hladilnicah, izdelava stroja za razrez plastične folije in kartonov in stalno nadomeščanje uvoznih ali domačih deficitarnih repromaterialov ob nespremenjeni kakovosti in poslovnih rezultatih; to je le nekaj najpomembnejših dosežkov, na katere se najraje sklicujejo v sestavljeni organizaciji ABC Pomurka. Skušajo dohajati zamujeno, kar daje slutiti spoznanje, da „v sozdu res ni področja dejavnosti, kjer ne bi bilo mogoče uvajati inovacij, čeprav je največ možnosti v proizvodnji, kjer so hkrati tudi največje potrebe."

SPOPAD S POVPREČJEM

V sozdu priznavajo: „Naši tehnologi v primarni proizvodnji in predelavi vsak dan uvajajo novosti. Žal te največkrat niso evidentirane, še manj, da bi o tem kdo posebej razpravljal ali celo predlagal posebne stimulacije (nagrade ali priznanja). „To je kajpak sila kratkovidno početje, saj krepi — sicer zelo razpaslo — uravnilovsko miselnost, ki hromi voljo še tistim, ki so se morda nekaj časa ukvarjali z inovacijami, potlej pa vrgli puško v koruzo ali lepše rečeno: izgubili so se v sivini poprečja svojega in širšega okolja. Komunisti v sestavljeni organizaciji so temu napovedali spopad že pred meseci in najbrž bo kmalu čas, da preverijo takrat sprejete sklepe. Naj jih ponovimo: v razvidu del in nalog velja opredeliti še naloge s področja inventivne dejavnosti, razmejiti, kaj je normalen prispevek pri delu in kaj inovacija, za pospeševanje razvoja kmetijstva naj Živinorejsko-veterinarski zavod skupaj s kmetijskimi zadrugami izdela merila za ugotavljanje inovacijskega prispevka, ustvarjalnost je treba zajeti v sistem nagrajevanja in navsezadnje poskrbeti za normativno plat (pravilnike) za urejanje tega področja.

PONUJENE ALTERNATIVE

V ABC Pomurki se lahko upravičeno pohvalijo s pogumnim in zlasti preudarnim vključevanjem v mednarodno delitev dela, posebej kar zadeva izvoz sirov, mesa, mesnih konzerv, vina, sadnih sadik, vseh vrst semen, hrena, krompirja, kumaric, vseh vrst sadja in še bi se našlo. Slišati je, da pripravljajo nekatere alternativne programe in v ta namen kanijo oblikovati strokovne skupine za poljedelstvo in živinorejo (gozdarstvo?), mesno in mlečno predelavo ter trgovino, gostinstvo in turizem. V dobršni meri pa že zdaj izkoriščajo dognanja nekaterih slovenskih in jugoslovanskih razvojnih in raziskovalnih institucij, kot so ljubljanska biotehniška fakulteta, kmetijski inštitut, zagrebška veterinarska fakulteta, pediatrična klinika iz Ljubljane, LEK, občinska in republiška raziskovalna skupnost, da vseh ne naštevamo.

SKROMNOST KOT ČEDNOST

„Sami smo krivi, da se na inovacijskem področju nismo pravočasno in ustrezno organizirali — v poslovnem, kadrovskem, materialnem in samoupravnem smislu. Na ravni sozda imamo sicer samoupravni sporazum o množični inventivni dejavnosti, sprejet decembra 1982, vendar smo pri uresničevanju šele na začetku poti. Podobno drži za komisijo, ki se je resda lotila dela; vendar s strani članic sozda ni prave pripravljenosti za sodelovanje, kot ne za razmah množične inventivne dejavnosti." Pa ne gre za posipanje s pepelom, ampak prej za resnico, ki sicer boli, a „stoji". Zato se bodo morali prej ali slej soočiti s spoznanjem, da bo treba tudi za ustvarjalnost odriniti nekaj več denarja in na vodilna ter vodstvena delovna mesta kadrovati ljudi, ki bodo imeli vsaj malo „inovatorske žilice". Za sestavljeno organizacijo ABC Pomurka je to še posebnega pomena.

Branko Žunec

LIV postojna

TOZD OPREMA IN ORODJA ROGAŠOVCI

Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD

objavljamo

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Registrirnik delovnega časa ISKRA Tip RDT — 1 (100 registriranih mest) leto izdelave 1980	izklicna cena 100.000 din
2. Krožna žaga STROJETEKS Varaždin Tip SP — 315	izklicna cena 50.000 din
3. Univerzalni rezkalni stroj UHG — 290 leto izdelave 1954	izklicna cena 250.000 din
4. Industrijski kovinski dimnik IMP Ljubljana FI 430 x 5000 5 kos	izklicna cena 10 din/kg

Javna licitacija bo dne 8. VI 1984 ob 12. uri na sedežu TOZD v Rogašovcih.
Ogled osnovnih sredstev je mogoč vsak dan na sedežu TOZD. Interesenti morajo vplačati varščino v višini 10 % izklicne cene. Davčne obveznosti poravna kupec.

SPOŠTOVANI TOVARIŠ UREDNIK!

Ker se v zadnjem času tudi v Vestniku dosti piše o našem centru, vas lepo prosim, da vaše informacije dopolnite z naslednjim:

Tako kot vsaka OZD, ima tudi naš center določene težave pri realizaciji svojih nalog. Tega ne zanikamo, obenem pa smo v centru prepričani, da smo v preteklosti in bomo tudi v bodoče težave odpravili.

Vseeno nas moti, da tudi v Vestniku ugotavljate probleme, ki jih v centru nismo spoznali kljub intenzivnemu družbeno-političnemu delu organov v centru in ki niso bili predmet razprav ne v strokovnih ali samoupravnih organih. Da bi bralci Vestnika bili bolj celovito informirani, dajem samo nekaj dopolnil:

1) Velikost centra:

Že leta 1975 je bilo predvideno, da bomo v M. Soboti gradili srednješolski center za največ 1200 učencev, za kar bi bilo potrebno zgraditi 20 učilnic. Center smo pričeli graditi zaradi preselitve bivšega centra poklicnih šol. Tako je bila leta 1976 zgrajena I. faza (delavnice, telovadnica in drugo). Toda pred dograditvijo I. faze je bilo sklenjeno, da se razpiše referendum za sofinanciranje 2. faze centra, v kateri bi naj bilo namesto predvidenih 20 40 učilnic. Določeno je bilo, da naj dela center v 1,5 izmeni, ter da se bodo v novem centru izobraževali učenci bivše gimnazije in centra poklicnih šol. Že preprost izračun kaže, da smo se (poudarjam!) zavestno odločili, da se bo izobraževalo v centru približno 60 oddelkov — kar je 1800 učencev. Zaradi tega je vsako naknadno ugotavljanje o prevelikem številu učencev le sprenevedanje. Res pa je, da so delavci bivšega centra poklicnih šol in gimnazije leta 1980 sami dali pobudo za združitev, sami predlagali obliko združevanja in v najkrajšem času po samoupravni poti sprejeli odločitev o delu v enoviti DO. Iskali smo poti, kako organizirati delo v tako velikem centru, da bo lahko nemoteno potekal učno-vzgojni proces. Pri tem smo imeli le malo možnosti, da bi prenesli izkušnje iz drugih krajev v SRS, ker so se tudi drugje ubadali s podobnimi problemi, še manj pa so zadeve glede organiziranosti obdelane v strokovni literaturi. Toda ko je izvršni svet SO M. Sobota dal svoje mišljenje o predlagani združitvi (1. 1980), je obenem sprejel sklep, da naj delavci združenega centra po določenem času analizirajo svoje delo in ponovno razpravljajo o učinkovitosti dela v združenem centru. To je tudi bil povod, da je svet centra pred dvema mesecema sprejel sklep, da se izdela analiza dela od združitve 1. 1980 do danes, ter da na podlagi ugotovitev pristopimo k spremembam v organizaciji. Novinar Vestnika je bil opozorjen, da smo mu dali le delovno gradivo, analize . . ., ter da bo celotno gradivo dopolnjeno v razpravi na strokovnih, samoupravnih organih v DPS. Še vedno trdimo, da je veliko število učencev lahko določena ovira, če se delo v takem kolektivu ustrezno ne organizira. In ravno o tem problemu v kolektivu veliko razpravljamo in iščemo sami pota ustreznejše organiziranosti, pri čemer upoštevamo vse strokovno utemeljene predloge v centru in tudi zunaj.

2) Trditev, ki je bila objavljena v Vestniku 17. 5. 1984, ko navajajo mojo izjavo »da so razmere za delo na centru takorekoč idealne in optimalne« ne drži, ker sem dal naslednjo izdavo: »Imamo vse materialne in kadrovske pogoje za doseganje nadpovprečnih rezultatov.« To je mišljenje vseh, ki poznajo naše razmere.

To da imamo ustrezne materialne razmere, ne bi dokazoval, saj so delavci in občani občine M. Sobote več let s samoprispevkom pomagali, da imamo sedaj ustrezne delovne razmere. Tudi po kadrih smo glede na analize pedagoškega inštituta v Ljubljani in glede na rezultate verifikacije pri RKVIK v povprečju. Zaradi tega in zaradi drugih ugotovljenih pogojev je center v celoti verificiran za izvanje vseh sedmih vzgojno-izobraževalnih programov. Seveda ob tem zopet nastaja vprašanje ustrezne notranje organizacije, ki naj pripomore k boljši kvaliteti dela in boljšemu počutju učencev in delavcev. V tej smeri intenzivno delamo, saj se zavedamo, da nobena organizacija dela ni takšna, da ne bi mogla biti še boljša.

3) Nekaj o »nerganju« razumnikov v centru:

Ne da bi razglabljal o tem, kdo so razumniki v centru in kateri niso, bi glede na navedbe v zadnji številki Vestnika pojasnil tole: zbor delavcev centra je dne 18. 11. 1983 razpravljal o valorizaciji OD od 1. 1. 1983 in sprejel varianto, da se OD delavcev valorizira za 8 odstotkov, četudi so se zavedali, da s to povišico ne bomo ustvarili ustreznega sklada skupne porabe, ki bi zadoščal, da bi imeli sredstva za prehrano delavcev v letu 1984. Torej je to zavestna odločitev zbora delavcev, četudi sta ravnatelj centra in računovodkinja opozorili na posledice. Sama sta predlagala drugo varianto, in sicer manjše povečanje OD in večji sklad skupne porabe. Nekateri delavci se žal s tem dejstvom ne morejo sprijazniti. Sicer pa so tako ravnali marsikje v družbenih dejavnostih in so namenili vec sredstev za OD kot za sklade, le da tam zaradi tega javno ne nergajo.

Glede učne obveze 23 ur na teden, ki je tudi omenjena, pa le tole: vsak učitelj ima učno obvezo 20. oz. 25 ur na teden (teoretični oz. praktični pouk). Če hoče imeti učitelj, ki ni razrednik enak OD v primerjavi z učiteljem, ki je razrednik, potem je glede na določila naših samoupravnih aktov dolžan poučevati še 3 oz. 4 učne ure več (teoretični ali praktični pouk). Nekateri učitelji imajo učno obvezo 18 ali 19 učnih ur na teden, pač glede na to, kliko imajo dela s popravljanjem šolskih nalog. Vse to je delavcem centra znano in najbrž vseh teh podatkov niste mogli dobiti od predsednika OO ZS v centru ali pa so njegove interpretacije napačno napisane.

4) V članku omenjate večkrat »krizo vodenja«, »avtokratske apetite«. V centru smo ob združitvi sprejeli, da bomo imeli tričlanski kolegijski poslovodni organ. Utemljitev za to smo dali v elaboratu o združevanju, ki so ga obravnavali vsi ustrezni organi v občini in seveda v obeh šolah. V našem primeru gre za zelo veliko »poslovnih funkcij«, ki po obsegu in zahtevnosti preraščajo zmožnosti enega delavca. Res je, da je kolegijski organ novost v vodenju na področju vzgoje in izobraževanja, ter da se je na takšno obliko vodenja potrebno navaditi. Tudi za to je potreben čas. Vse strokovne odločitve v centru so sprejete po dogovoru na strokovnem kolegiju, v katerem so poleg članov KPO še trije vodje enot in pedagog. Ta oblika dela se je pokazala kot dobra. Vendar ugotavljajo nekateri delavci, da bi morali tudi tukaj nekatere stvari spremeniti. To možnost smo tudi predlagali v delovnem gradivu analize, ki sem ga dal novinarju Vestnika. V njem smo predvideli kot varianto, da ne bi imeli vodje enot, da bi člani KPO prevzeli določene dodatne naloge, vendar se je strokovni kolegij zaradi drugih utemeljenih razlogov odrekel tej varianti. To sicer piše v omenjeni analizi, vendar tega novinar ne omenja, je pa napisal na to temo dosti tendencioznega in žaljivega, kot na primer, da so za bregom avtokratski apetiti po načelu »deli in vladaj« in podobno.

Celotni besednjak, ki govori o tej temi, je že znan: potrebno je pač etiketirati poslovodne delavce, da so avtokrati in tehnokrati . . .

Ugotavljam pa, da kaj takega ni javno izrekel nobeden delavec niti organ v centru ali zunaj njega.

5) Res je, da imamo v centru določene težave, ne večje in ne manjše, ki so v povprečju tudi drugod. Želimo dobronamerne pomoči, ker se zavedamo, da smo DO posebnega družbenega pomena. Večina delavcev opravlja svoje poslanstvo z veliko dobre volje. Težave moramo rešiti sami, tako kot doslej. Delamo pač v izredno komplicirani DO (po tej plati smo med petimi v SRS) in vsi, ki več let združujemo delo v njej, iščemo boljša pota. Kljub vsemu nam to včasih ne uspe.

Ne moremo pa sprejeti tega, da novinarja bolje poznata našo problematiko kot mi, morda pa sta poskušala po svoji vesti opozoriti na večplastnost problemov in določene dileme. Če pa bo uredništvo Vestnika presodilo, da je potrebno javnosti dati bolj kompleksno informacijo, pa bo potrebno temu nameniti več prostora, za kar so odgovorni v centru ob predhodnem dogovoru dolžni in pripravljeni pomagati.

Skušal sem odgovoriti na nekatera strokovna vprašanja, o vsem drugem pa bo podana informacija zbora delavcev v naslednji številki Vestnika.

Milorad Vidović

PO TRIKRATNEM GLASOVANJU SMO OSTALI PRED VRATI

DALI SO NAS NA ČEVELJ BREZ ARGUMENTA

Da bi mozaik dogajanj na srednješolskem centru izpopolnili, smo se odločili, da sodelujemo še na zboru delavcev, za katerega smo zvedeli na sestanku osnovne organizacije Zveze komunistov. Žal nam to ni bilo omogočeno, saj nam je zbor na pobudo posameznikov in brez konkretnih argumentov po trikratnem javnem glasovanju to onemogočil. Sklep zbora je bil, da na seji ne smemo prisostvovati in da nam bodo dali uradne informacije o sklepih zbora po zboru ali naslednji dan. Mi smo to informacijo zahtevali, poleg tega pa smo zaprosili, da nam pojasnijo, na osnovi katerega samoupravnega akta so nam onemogočili prisostvovanje na zboru, toda teh informacij še do danes nismo dobili. Ob tem se postavlja vprašanje, ali se delavci, ki so bili na zboru delavcev, še posebej pa tisti, ki so glasovali proti, zavedajo odgovornosti do javnosti, saj delajo v dejavnosti posebnega družbenega pomena, in to z mladimi ljudmi. Hkrati pa, kot kaže, premalo poznajo temeljne dokumente naše družbe, ki jasno govorijo o pravici delovnih ljudi, da so obveščeni. Ali pomeni izločitev novinarjev z zbora iskanje grešnega kozla, na katerega se lahko zvali vsa krivda za neurejeno stanje, kot se je to že dogajalo na partijskem sestanku in se na ta način izogne bistvu problema. Ali ni bilo že dovolj „prosvetljenskega absolutizma" posameznikov in skupin, ki imajo v rokah vpliv in moč, ki si ga poskušajo okrepiti še s podporo od zunaj, pri tem pa zapirajo informacijske poti za učinkovito delovanje samouprave. Pri tem pa se ne zavedajo niti tega, da ne morejo sami in v svojem imenu upravljati in odločati o vsem, ali pa imeti velik vpliv na sprejemanje odločitev.

Vse to vodi do sklepa, da je informacijski tok navzven bil odprt, dokler je to nekomu koristilo, sedaj pa ga je enostavno zaprl. In še vprašanje, zakaj iskanje izhoda iz nastale situacije zunaj kolektiva, v mislih imamo pismo izvršnemu svetu, sedaj pa, ko se postavlja vprašanje konkretne odgovornosti, pa beg pred taisto javnostjo, ki so jo prej klicali na pomoč, da naj razreši probleme. Ali se za tem ne skriva nekaj več?

To kaže, da je „prosvetljenski absolutizem" povsem skregan z zahtevami sedanje dobe. Nikakor pa za svojo krizo ne more dobiti opravičila v splošni krizi šolskega sistema. V takšnih razmerah pa tudi učitelj kljub „modremu vladarju" ne more odigrati svoje vloge. Ali to pomeni še nadaljnje spoštovanje, kot pravi F. Bučar, oblasti, avtoritativnosti, pravice odločanja brez ugovora, kakor je bilo to do sedaj, ko se je učitelj uklanjal in se še uklanja brez ugovora nadrejenim. Toda to je cena, ki jo bo treba plačati, in to ne znotraj šole, ampak tudi zunaj nje.

Janez Votek

Mar bomo ceste zapirali?

Nevzdržno stanje na cestah, zaradi premajhne pozornosti rednemu vzdrževanju, je izbilo sodu dno na seji soboškega izvršnega sveta.

Ob razpravi o osnutku samoupravnega sporazuma o vzdrževanju in varstvu regionalnih in lokalnih cest na območju soboške občine po načelih svobodne menjave dela za obdobje 1983 do 1985 so se namreč razkrile marsikatere pomanjkljivosti iz preteklosti. Kot je upravičeno dejal eden od razpravljalcev, je škoda, da takšne razprave ne opravimo v krajevnih skupnostih, kjer je slišati največ pripomb o slabem vzdrževanju cest, zlasti še lokalnih. V nemogočem stanju so namreč predvsem ceste na obmejnem in manj razvitem območju soboške občine, saj grozi, da bodo posamezne cestne odseke morali zapreti, s čimer se bo problem, še posebej glede prevoza otrok v šole, poglobil. Precej pripomb pa je slišati tudi od tujih prevoznikov, ki opozarjajo, da po slabih cestah ne bodo več prevažali turistov in gostov v turistična središča.

Čeprav so v soboški občini iz občinskih virov in kreditov že marsikje financirali asfaltiranje makadamskih cest, pa so na drugih območjih Slovenije naredili znatno več — je bila ena od najizrazitejših pripomb v razpravi. Z njo se je strinjal tudi predstavnik cestnega podjetja Maribor, ki je še pripomnil, da je stanje na magistralnih cestah v Pomurju celo najslabše v naši republiki. Po njegovem mnenju je v zdajšnji zaostreni gospodarski situaciji edina rešitev v povečanju deleža cestnega gospodarstva v ceni pogonskega goriva, upoštevajoč odplačevanje tečajnih razlik, zaradi katerih se je republiška skupnost za ceste znašla v slepi ulici.

Ob vsem tem pa ni manjkalo tudi kritičnih pripomb na račun reorganizacije cestnega gospodarstva, ki je, kot ugotavljajo, predraga. Preveč časa se je porabilo za sporazumevanje, ceste pa so v vedno slabšem stanju. Čeprav so v soboški občini večkrat izpostavljali ta problem, delegati niso uspeli prodreti s predlogi, da se v plan mariborskega cestnega podjetja vnese hitrejša modernizacija teh cest. Na ta način je bila tudi okrnjena vloga samoupravne interesne skupnosti za cestno in komunalno dejavnost občine Murska Sobota, kot poglavitnega nosilca dogovarjanja.

Po dolgotrajni razpravi, v kateri ni manjkalo očitkov na minulo delo, je soboški izvršni svet sprejel salomonsko odločitev, ki naj prispeva k čim hitrejši rešitvi žgoče cestne problematike. Tako so podprli prizadevanja skupnosti za ceste za izboljšanje organizacije dela in racionalno trošenje sredstev, pa tudi predlog republiške skupnosti za ceste, da se poveča delež bencinskega dinarja za potrebe cestnega gospodarstva. Hkrati je soboški izvršni svet priporočil občinski skupnosti za ceste, da pristopi k omenjenemu samoupravnemu sporazumu ter da uskladi zadeve glede programa del, cen in normativov.

Pri tem pa naj bi v večji meri upoštevali potrebe po odpravi posameznih pomanjkljivosti na odsekih cest, in se odločili katerim cestam dati prednost, da bi njihovo stanje čimprej izboljšali. Vse omenjeno je treba urediti do 15. maja.

Milan Jerše

Ljubečna Celje
klinker keramične ploščice
telefon (063) 33-421, 31-865

Odstrel divjadi v Prekmurju narašča

Po opravljenem odstrelu divjadi v letu 1983 v primerjavi z načrtovanim so prekmurski lovci lahko zadovoljni z doseženimi rezultati, saj je večje odstopanje le pri odstrelu fazanov, predvsem pri gojitvenem lovišču, kjer zaradi zmanjšanega povpraševanja tujih gostov odstrel ni bil v celoti uresničen. Pri divjem prašiču je realizacija skoraj dvakrat večja od plana, kar je posledica izredno močnega porasta številčnosti populacije.

Zanimiva je tudi primerjava odstrelov v Prekmurju z odstreli v Sloveniji. V letu 1982 so lovci Lovske zveze Slovenije ostrelili 2.601 jelenov; od tega 90 oziroma 3.5 odstotkov lovci ZLO Prekmurje. V letu 1983 so v Prekmurju odstrelili kar 123 jelenov. Divjih prašičev so v Sloveniji, v letu 1982, odstrelili 1.591, od tega 99 ali 6,2 odstotka v Prekmurju. V letu 1983 pa so prekmurski lovci odstrelili kar 194 divjih prašičev. Srnjadi so slovenski lovci v letu 1982 uplenili 28.982, od tega člani ZLD Prekmurje 1954 ali 5,3 odstotka. V preteklem letu 1983 so prekmurski lovci odstrelili kar 1.661 srn in srnjakov. Poljskih zajcev so v Sloveniji od 10.741 v Prekmurju odstrelili 1.567 oziroma 14,6 odstotka, v letu 1983 pa nekaj več in sicer 1.639. V Prekmurju pa so leta 1982 odstrelili kar 37,6 odstotka od 30.997 v Sloveniji odstreljenih fazanov, kar znese 11.678 fazanov. V letu 1983 se je odstrel zmanjšal na 9.980. Prekmurski lovci pa so od v Sloveniji odstreljenih 1.071 jerebic odstrelili 969, kar je preko 90 odstotkov.

Iz podatkov je razvidno, da se pri odstrelu v Sloveniji delež ZLD Prekmurja rahlo povečuje. Povprečni delež Prekmurja v Sloveniji v obdobju zadnjih desetih let je znašal 2,6 odstotka. V letu 1982 pa se je že povečal na 3,5 odstotka, kar je verjetno normalni odnos, ker so odstrel v Prekmurju pričeli enotno načrtovati šele leta 1980, ko je bil dosežen višek odstrela v SRS s ciljem delnega zmanjšanja številčnosti, zato se je odstrel v naslednjih letih zniževal.

B. Hegedüš

TURNIŠČE: cene pujskov

Tudi pretekli četrtek (17. maja) je bila ponudba pujskov na turniškem sejmišču večja kot povpraševanje. Rejci so namreč pripeljali 154 tekačev, prodali pa so jih le okrog 80. Najvišja cena je bila 9.500,00, najnižja pa 7.000,00 dinarjev za par pujskov.

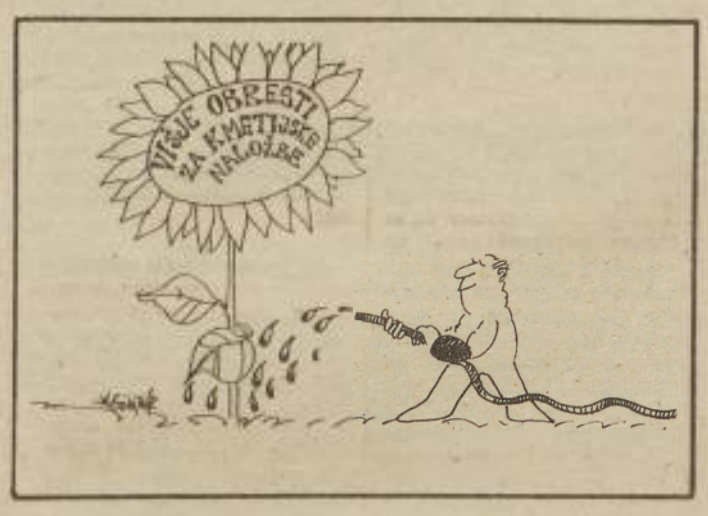

51. mednarodni kmetijski sejem v Novem Sadu

Uspešen za pomurske razstavljalce

Posebne strokovne komisije tudi letos ocenile več kot 4 tisoč razstavljenih proizvodov 400 organizacij združenega dela iz vse države. Nagrade in priznanja tudi za pomurske razstavljalce.

Na letošnjem 51. mednarodnem kmetijskem sejmu v Novem Sadu, ki je v nedeljo zaprl vrata za obiskovalce, so se med več kot 1.800 razstavljalci iz 73 držav sveta uspešno predstavile tudi nekatere pomurske organizacije združenega dela. Poleg agroživilskega sistema ABC Pomurka so na sejmu prikazali svoje izdelke tudi proizvajalci strojev in opreme za kmetijstvo, med njimi soboška Panonija in Blisk ter ljutomerski Tehnostroj.

Tudi na letošnjem sejmu v Novem Sadu smo lahko videli najsodobnejšo opremo za kmetijstvo in živilsko predelovalno industrijo, predstavila se je industrija reprodukcijskega materiala, videli smo lahko najnovejše jugoslovanske dosežke pri vzgoji in selekciji semenskega materiala, najnovejše proizvode je predstavila živilska industrija, svoje dosežke pa so predstavili tudi živinorejci, perutninarji, rejci mladih živali . . . Žal pa tudi tokrat velja ugotovitev, da smo vse to na sejmu lahko le videli, marsikateri razstavljeni proizvod pa v trgovinah tako ali tako ne bo moč kupiti.

Med tistimi, ki so se na letošnjem sejmu predstavili z novimi proizvodi, je tudi ABC Pomurka, ki je prvič razstavila otroško hrano, zdravilne čaje, prleški sir in evaporirano mleko, brezalkoholne pijače »stil« pa je na novosadskem sejmu prvič predstavila tudi Radenska.

Med obiskovalci sejemske prireditve, zlasti med živinorejci, je tudi letos vladalo izredno zanimanje za razstavljeno plemensko živino iz Pomurja. Pomurski rejci so v Novem Sadu razstavili 15 plemenskih telic in pet bikov, že prvi dan sejma pa so vso razstavljeno živino tudi prodali. Za letošnjo razstavo živine bo obveljala ugotovitev, da je bila po obsegu skromnejša od lanske, da pa po kvaliteti ni zaostajala. To velja tudi za plemensko živino iz Pomurja, ki ji je posebna strokovna komisija tokrat dodelila srebrni pokal sejma.

Da bi spodbudili k še večji kvaliteti, so strokovne komisije tudi letos ocenile več kot 4 tisoč razstavljenih izdelkov, pomurski razstavljalci pa tudi letos niso ostali brez priznanj. Poleg živinorejcev so jih prejeli še Tovarna mlečnega prahu Murska Sobota, ljutomerski Tehnostroj in soboška Panonija.

Tekst in slike:
Ludvik Kovač

Na razstavnem prostoru ABC Pomurke smo lahko videli tudi nekatere nove proizvode, med njimi otroško hrano, zdravilne čaje, prleški sir in evaporirano mleko, za razstavljene proizvode pa so dobili tudi priznanje strokovne komisije. Srebrni pokal novosadskega sejma je prejela Tovarna mlečnega prahu Murska Sobota za visoko kvaliteto razstavljenih izdelkov.

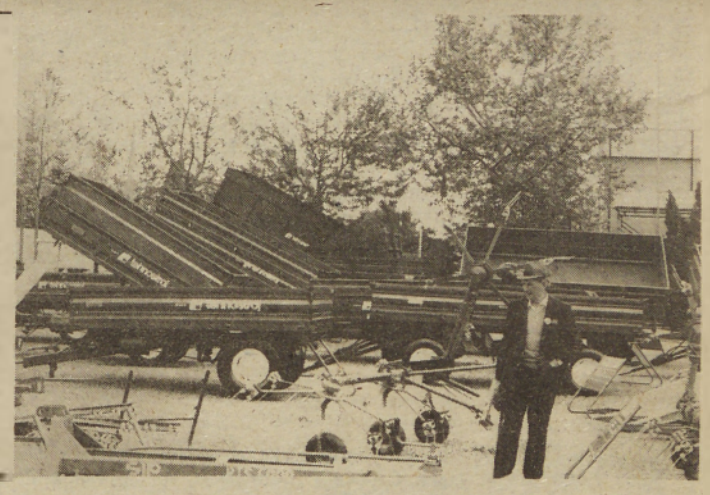

Med večjimi izdelovalci kmetijske mehanizacije se je letos pojavil tudi ljutomerski Tehnostroj. Med obiskovalci je vladalo največ zanimanja za traktorske prikolice in trosilnike hlevskega gnoja, za sledniega (TG 4) pa je Tehnostroj dobil tudi zlato medaljo. Veliko zlato medaljo pa je Tehnostroj dobil za nadgradnjo na kamionu za prevoz gozdnih sortimentov.

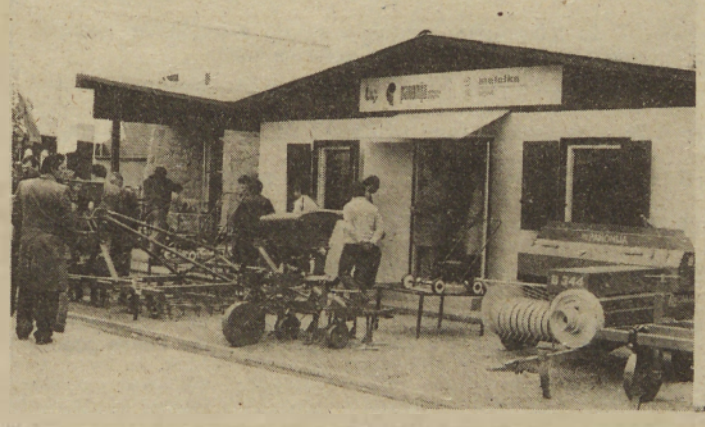

Na kmetijskem sejmu v Novem Sadu se že nekaj let uspešno predstavlja tudi soboška Panonija, ki je letos prikazala nekatere nove proizvode. Za medvrstni rotokultivator, ki je rezultat poslovno tehničnega sodelovanja z italijansko firmo Pegoraro, je Panonija prejela zlato medaljo, za kotel za kontrolirano žganjekuho pa srebrno medaljo sejma.

Radenska iz Radenec je z mineralno vodo s tremi srci že zdavnaj osvojila jugoslovansko tržišče, vse uspešneje pa nastopa tudi na tujih trgih. V zadnjem času se močno uveljavlja tudi z nizkokaloričnimi brezalkoholnimi pijačami na osnovi mineralne vode. Na sejmu v Novem Sadu se je Radenska tokrat prvič predstavila z brezalkoholnimi pijačami »stil«.

Marija Skledar, dipl. ing. agr.

OBDELAVA TAL

Obdelovanje zemlje je osnovni agrotehnični ukrep pri pridelovanju poljščin. Pravilna, skrbna in pravočasna obdelava zemlje je namreč osnova za velike pridelke. Napake, ki jih napravimo pri obdelovanju, nas spremljajo vse leto. Le dobra obdelava in pravilno gnojenje stalno večata rodovitnost njiv. Sama gnojila pa najbolje učinkujejo, če zemljo z obdelovanjem spravimo v kulturno stanje. Obdelovanje in gnojenje se medsebojno izpopolnjujeta.

POMEN OBDELAVE TAL

Z obdelovanjem zemljo prerahljamo, jo prezračimo in otoplimo. Vsakoletno obdelovanje zemlje je nujno, da zemljo čim bolje pripravimo za setev poljščin. Predvsem skušamo zemlji vrniti ugodni in stabilni mrvičasti zlog in jo napraviti čim rodnejšo. V godni, mrvičasti zemlji dobijo rastline več hrane in vode. Take zemlje so tudi zračne in tople, kar ugodno vpliva na rast.

Zbita, neobdelana zemlja, kakršna je po žetvi, slabo „gospodari" z vodo, zraven pa je še manj topla in nezračna. V taki zemlji, čeprav bi bila prirodno bogata, rastline ne najdejo niti hrane niti vode. Ker manjka tudi zraka, se dušijo in hirajo. Slabo je tudi mikrobiološko delovanje.

GLAVNA DELA PRI OBDELOVANJU ZEMLJE

Z obdelovanjem zemljo zrahljamo, jo premešamo, zmrvimo in delno obrnemo. Razen tega zravnamo površje zemlje ter spravimo vanjo ostanke žetve, gnoj in vse, kar bi oviralo setev in oskrbo. Najvažnejše delo je **RAHLJANJE!** Z njim poskrbimo, da vdre v zemljo zrak. V rahli, površinsko odprti zemlji se plini izmenjujejo z ozračjem, zemlja pa postane toplejša. Vse to povzroči godenje in nastajanje mrvičaste strukture.

Drugo delo, ki ga opravimo z obdelovanjem, je **MEŠANJE** in **MRVLJENJE** zemlje. Zemlje ne mešamo in mrvimo samo z oranjem, temveč tudi z: brananjem, ritjem, kultiviranjem itd. Koristno je mešanje zlasti pri apnenju in spravljanju mineralnih gnojil v zemljo.

Tretje delo pri obdelovanju je **OBRAČANJE** zemlje. Pri oranju pride vrhnja zemlja na dno brazde, spodnja pa na vrh. Tako spravimo v zemljo strnišče, plevel, hlevski gnoj in gnojila. Z obračanjem vračamo že sprane fine talne delce in hranila vrhnji plasti ornice. Z obdelovanjem odpravimo tudi zalitost in zaskorjenost zemlje. Lepo in skrbno zravnano površje zemlje je pomembno tudi za uporabo raznih strojev in priključkov po setvi. Žal današnja naglica vedno bolj opušča naravno sesedanje in godenje zemlje.

ORANJE

Oranje je osnova poljedelstva. Z njim ohranjamo in večamo rodovitnost zemlje. **Orjemo zato, da zbito zemljo prerahljamo, premešamo in vsaj delno tudi obrnemo.** To delo odlično opravi plug, ki ga človek v tisočletjih ni mogel zamenjati ali zavreči.

Kakovost oranja je odvisna od zemlje, od njene vlažnosti in od pluga. Dandanes orjemo večinoma s traktorskimi plugi. Ti so eno, dvo, tro in večbrazdni. Čim težji traktor imamo, tem več brazdni naj bo tudi plug, da bo delo hitreje potekalo in bo bolj kakovostno. Pri oranju ne hitimo. Plug mora delati nežno, to pa bo le, če bodo vsi deli pluga pravilno nameščeni.

HITROST ORANJA IN KAKOVOST

Pri oranju se zemlja bolje drobi, če hitreje orjemo. Večja hitrost pluga meče razdrobljeno brazdo dlje, zato je njiva po oranju videti bolj ravna. Pri hitrejšem oranju se brazde drobijo zlasti na površju, v globini pa ne, Najustreznejša hitrost je od 6 do 7 km na uro.

Kako vpliva razmerje med globino in širino brazde na kakovost oranja

Pri oranju s srednje strmo desko pluga se bo zemlja dobro obračala, drobila in zakrivala le, če bo primerno razmerje med globino in širino brazde. Čim večje je to razmerje, tem bolj se brazda obrača in slabše drobi. Ozke brazde se postavljajo bolj pokonci, a se bolje drobe. Ustrezno razmerje je nekako + 1:1, 41. Čim globje orjemo, tem manjše je lahko to razmerje. Čim manjše je razmerje med globino in širino brazde, tem bolj se odrekamo obračanju in zakrivanju strnišča. Uporaba predplužja to pomanjkljivosti odpravi.

Širino brazde uravnavamo glede na globino oranja in kakovost ter vlažnost zemlje Tako orjemo težko vlažno zemljo raje v ožjih brazdah ob večji hitrosti traktorja. Nasprotno pa se lahke in suhe zemlje drobe tudi pri širši brazdi. Ožje brazde orjemo pri predsetvenem oranju, širše pa za jesensko temeljno oranje.

GLOBINA ORANJA

Še v preteklem stoletju so naši kmetje orali le z lesenim plugom — „drevesom". Niti plug niti vprega nista bila sposobna zaorati globje od 15 cm. Tudi za pluge s konjsko vprego je bila najčešča globina od 16 do 18 cm. Tudi za pluge s konjsko vprego je bila najčešča globina od 16 do 18 cm. Za globje oranje kot je 25 cm, vprega že ni imela dovolj moči. Traktor pa lahko orje globlje. Za traktorski plug tudi globina brazde 30 in več cm ni pretežka, kar pa je že v naši klimi mejna globina.

Med letom orjemo ob različnem času in za razne potrebe do različne globine. Najplitveje orjemo poleti, nato vse globje, tako da je jesensko temeljno oranje najglobje.

Po globini imenujemo oranje:
plitvo do 15 cm
normalno od 16. do 20 cm
globoko od 21 do 25 cm
prav globoko od 26 do 30 cm
zelo globoko nad 30 cm

Globino merimo vedno na celinski strani njive.

Plitvo oranje je primerno za podoravanje gnoja, za spomladansko oranje njiv, ki so bile že jeseni globoko preorane, za strniščne setve in podobno. Stalno plitvo oranje ni dobro. Že močnejši dež plitvo ornico spremeni v brozgo in jo zaliže.

Normalna globina je običajna globina setvene brazde žit. Za okopavine orjemo globoko. Običajno zadostuje globina 25 cm. Nikakor pa ni potrebno, da presega 30 cm. Globoko oranje ugodno vpliva na razpoložljivi fosfor in kalcij. Poveča tudi količino vode in zraka, kar je za okopavine, ki imajo ponavadi dolgo vegetacijo, zelo ugodno.

S slogo do zastavljenih ciljev

Zdaj, ko so glavna spomladanska dela na poljih za nami, je čas, ki ga znajo na naših vaseh izkoristiti za najrazličnejše skupne akcije. Popraviti je treba vaške poti, ki jim minula dolga zima z obilico snega ni prizanesla, obnoviti nekatere objekte, zgraditi vodovod, modernizirati električno omrežje, napeljati telefonsko žico . . . Dela in nalog je več kot preveč in tam, kjer znajo složno poprijeti za delo, tudi uspehi ne izostanejo. Tako je tudi v Radovcih, ki sicer spadajo v krajevno skunost Grad, vendar pa morajo vaške probleme reševati sami.

Prav zdaj gradijo most čez vaški potok, prihodnje leto pa bodo takšen most zgradili še na cesti proti Bodoncem.

NAJVEČ SKRBI KOMUNALI

Nalog, ki so jih zapisali v program dela za letos, je veliko in verjetno bo potrebno kakšno prenesti tudi v naslednje leto. Vaščani so sicer pripravljeni prijeti za delo in prispevati tudi material, vendar pa je vaška blagajna preskromna, da bi lahko uresničili vse želje. Prav zdaj v enem delu naselja gradijo most čez vaški potok in prav pripravljenosti teh ljudi gre zahvala, da je iz vaške blagajne šlo za most le dvajset starih milijonov. Star, lesen most čez potok je namreč že povsem dotrajal, zato so se lotili gradnje novega, betonskega, v teh dneh pa sta oba bregova med seboj tudi že povezana. Vsa prostovoljna dela so opravili vaščani, ki bodo ta most potrebovali, v načrtu pa imajo gradnjo še enega mostu na drugem koncu vasi, na cesti proti Bodoncem. Tega naj bi zgradili prihodnje leto, vsa prostovoljna dela pa bodo takrat spet s spravili krajani tistega konca Radovec.

Sicer pa v Radovcih posebno pozornost namenjajo prav vzdrževanju vaških poti. Zapisati moramo, da so te dokaj dobro vzdrževane, več težav pa imajo z občinsko cesto, ki pelje skozi vas. Dokler je to cesto vzdrževalo soboško komunalno podjetje, je bila še dokaj dobra, zdaj, ko jo je prevzelo v upravljanje cestno podjetje, pa vaščani niso ravno zadovoljni. Letos so iz vaške blagajne namenili za to občinsko cesto sredstva za navoz 60 kubičnih metrov gramoza, cestno podjetje pa je še naprej gluho za pripombe krajanov.

ELEKTRIKA, TELEFONI, ZBIRALNICA MLEKA . . .

Ob urejanju komunalnih problemov pa v Radovcih ne zanemarjajo tudi drugih nalog in če bodo opravili večino tistih, ki so jih zapisali v letošnji program dela, bodo lahko zadovoljni. Če tam pred tremi desetletji, ko so v vas dobili elektriko, z njo niso imeli težav, pa je danes položaj povsem drugačen. Pri vsaki hiši je vse več električnih strojev in en transformator ne zadostuje več. S predstavniki DES Elektro Murska Sobota so se že dogovorili za postavitev dveh pomožnih transformatorjev, vaščani pa so tudi pri tej akciji pripravljeni prispevati material in opraviti zemeljska dela. Nekaj sredstev za ta namen bodo dobili iz blagajne kraj skupnosti, nekaj pa bo primaknilo tudi vsako gospodinjstvo.

Največ pozornosti namejajo v Radovcih urejanju komunalnih problemov, nam je povedal predsednik vaškega odbora Viljem Horvat, v program dela za letos pa so zapisali še vrsto drugih nalog. Potrebno bo opraviti tudi veliko prostovoljnega dela, če jih bodo hoteli realizirati.

Podobno bo tudi pri urejanju telefonije. V vasi že imajo dva telefonska priključka, napeljali pa naj bi jih še enajst. Pretežni del sredstev za to bodo morali prispevati naročniki sami, saj vaška blagajna teh stroškov ne bi zmogla. Kljub temu, da bodo veliko del opravili sami prostovoljno, so izračunali, da bo moral vsak naročnik prispevati še od 150 do 200 tisoč dinarjev, seveda novih.

V zgornjem delu vasi sicer že imajo zbiralnico mleka, ker pa morajo nekateri nositi mleko tudi po dva kilometra daleč, bodo še letos uredili zbiralnico tudi v spodnjem delu Radovec. Material zanjo so že zbrali, opremo bo prispevala tovarna mlečnega prahu, vsa dela pa bodo prostovoljno opravili vaščani, ki bodo oddajali mleko v to zbiralnico.

NALOG JE ŠE VELIKO

Pred leti so v Radovcih zgradili mrtvašnico in uredili pokopališče, nameravajo pa postaviti še ograjo okrog njega. Tudi gasilski dom ne more zadovoljiti vseh potreb, zato je že vse nared za njegovo razširitev. Sicer pa so radovski gasilci izredno aktivni in tako so tudi z borovim gostüvanjem, ki so ga pripravili pozimi, zbrali precej sredstev, ki jih bodo namenili za razširitev gasilskega doma.

Pa tudi d drugače Radovčani velik prispevajo za napredek svojega kraja. Lani so povečali višino krajevnega samoprispevka in tako zdaj plačujejo zaposleni en odstotek od osebnega dohodka mesečno, obrtniki dva odstotka ter kmetje kar 10 odstotkov od katastrskega dohodka, zaposleni v tujini pa prispevajo za skupne potrebe 800 dinarjev. Tako se je letno nabralo v vaški blagajni okrog 20 starih milijonov, zdaj, ko plačujejo višji samoprispevek, pa bo znesek še večji. Tako pa bodo tudi lažje realizirali naloge, ki so si jih zastavili.

Ludvik Kovač

Obrambni dan na OŠ Karel Destovnik Kajuh

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

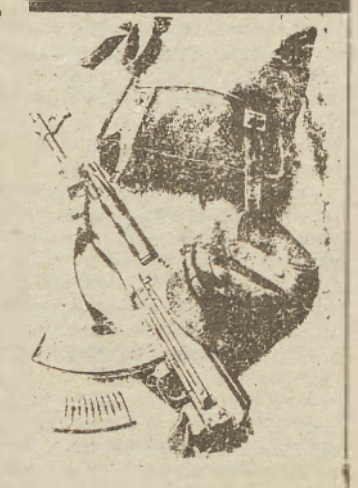

Obrambna vzgoja na osnovni šoli je predpisana z učnim načrtom in predmetnikom za osnovne šole ter je sestavni del delovnega načrta. Vsebina samoupravne vzgoje in samozaščitnega usposabljanja učencev se torej uresničuje v okviru rednega pouka. Gre za predmete telesna vzgoja, gospodinjstvo, kemija, biologija, spoznavanje družbe, zgodovina, zemljepis in tehnična vzgoja. Na ta način učenci spoznavajo sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter se usposabljajo za opravljanje obrambnih in samozaščitnih nalog. Vzgajajo jih v duhu pridobitev in tradicij NOB in socialistične revolucije, svobode, neodvisnosti, samoupravnega socializma, enakopravnosti, bratstva in enotnosti, patriotizma, humanizma, internacionalizma, spoznavajo sistem varnosti in družbene samozaščite, civilne zaščite itd. Skratka, seznanjajo se z vsem, kar je povezano z varovanjem naše samoupravne socialistične domovine in njenimi pridobitvami.

Poleg omenjene obrambne in samozaščitne vzgoje pa se učenci osnovne šole usposabljajo tudi na raznih tečajih, kot so tečaj prve medicinske pomoči (sedmi razred) in »tečaj puške« (osmi razred). Uveljavljene pa so še nekatere druge oblike obrambne in samozaščitne vzgoje učencev na osnovnih šolah, na primer obrambni dan šole, obrambna manifestacija, vključevanje učencev v akcijo Nič nas ne sme presenetiti, vključevanje v enote civilne in narodne zaščite, usmerjanje učencev v obrambne in vojaške poklice, obiski enot in ustanov JLA itd. Sicer pa obrambno in samozaščitno usposabljanje učencev poteka tudi v okviru šolskih športnih društev in obrambnih krožkov.

Kako uresničujejo obrambne in samozaščitne naloge pri vzgoji učencev, smo se hoteli prepričati na osnovni šoli Karel Destovnik Kajuh v Murski Soboti. Zato smo se udeležili obrambnega dneva na tej šoli. Ugotovili smo lahko, da so se nanj dobro pripravili. Prizadevali so si dati v okviru obrambnega dneva učencem kar največ, pa tudi sicer na šoli namenjajo posebno skrb obrambni in samozaščitni vzgoji učencev. V svoje vrste so tudi pritegnili pripadnike teritorialne obrambe in zveze rezervnih vojaških starešin, ki so učencem prikazovali sodobno oborožitev, jih seznanjali z obrambnimi poklici in zaščitnimi sredstvi itd. Učenci so z velikim zanimanjem spremljali razlage strokovnjakov in se seznanili z uporabo orožja, zvez, topografije, požarnim varstvom, kurirsko službo in še čim. Škoda, da je slabo vreme preprečilo bivanje v naravi, sicer bi učenci lahko še več pridobili. Obrambni dan na osnovni šoli Karel Destovnik Kajuh v Murski Soboti je pokazal, da se da z dobro organizacijo veliko narediti, pripadniki teritorialne obrambe iz občinskega štaba in zveze rezervnih vojaških starešin iz občinske organizacije pa so pokazali pripravljenost, da sodelujejo na čim več obrambnih dnevih.

Feri Maučec

BUNČANI IN GRLAVA

ŠIRITEV DOMOV

Gasilska društvi v Bunčanih in na Grlavi sta začeli z razširjanjem vaških gasilskih domov. V Bunčanih bodo prizidali orodišče in znatno razširili dvorano za prireditve in sestanke. Za to bo samo mladinska organizacija prispevala 80 tisoč dinarjev. Precej bo tudi prostovoljnega dela, tako kot na Grlavi, kjer razširjajo orodišče. Tam so nekaj denarja prihranili gasilci, organizirali pa so tudi namensko zbiralno akcijo.

-js-

V RADGONSKEM GRADU ODPRLI DELAVNICE POD POSEBNIMI POGOJI

DELO ZA PRIZADETE OSEBE

Veliko delovno zmago socialne politike v radgonski občini in prelomnico v skrbi za duševno prizadete osebe je pomenila otvoritev delavnic pod posebnimi pogoji v nekdanjem hišniškem stanovanju v radgonskem gradu. Slednjič so obrodila sadove štiriletna prizadevanja in po praznikih je v okoli sto kvadratnih metrih, sicer skromnih, zato pa izjemno skrbno urejenih prostorih pričelo z delom 13 odraslih duševno prizadetih oseb. Obnova je stala 850 tisoč dinarjev, sredstva pa so prispevali občinska skupnost socialnega skrbstva, Zveza društev za pomoč duševno prizadetih oseb SR Slovenije, nekaj denarja so posodili radgonski invalidi, del sredstev pa namesto cvetja ob 8. marcu žene Naravnega zdravilišča. Zaenkrat bolj skromno opremo pa so darovali domači ozdi: Radenska, Lina, Gorenje in tozd Moda, ob otvoritvi pa za zakusko delavci Intesove pekarne Mura in Mesoizdelkov. Delavnice bodo delovale pod okriljem radgonske OŠ s prilagojenim učnim programom dr. Janko Šledinger — učenci te šole so z oktetom Gorenje Elrad pripravili tudi prisrčen kulturni program — v njih pa bodo izdelovali manjše izdelke za potrebe domačega združenega dela, najprej za Radensko. Ob teh trinajstih naj bi se že jeseni v delavnicah zaposlilo nekaj novih prizadetih oseb, skupno pa bo v njih delalo, najverjetneje prihodnje leto, okoli 25 invalidov.

V. Paveo

BODONCI—VADARCI

Precej denarja za 45 telefonov

Telefoniji in zboljšanju električne napetosti so v Bodoncih in Vadarcih letos namenili največ pozornosti. Za postavitev transformatorjev v obeh vaseh bo krajevna skupnost prispevala 30 odstotkov sredstev. Drugače pa je pri napeljavi telefonov. Vsak od 45 naročnikov bo ob že opravljenem prostovoljnem delu prispeval 130 tisoč dinarjev in 20 tisoč dinarjev za centralo, ob tem pa še po šest drogov.

Dela bodo že zaradi velikih vlaganj pospešili.

-js-

BORECI V LJUTOMERSKI OBČINI

HITRO IN POCENI

Blizu opekarne v Borecih v ljutomerski občini že od lanskega praznika dela prizadevno gradijo novi vaško-gasilski dom. Dobro so se pripravili, zato je malo zatikanj. Križevske opekarne so brezplačno prispevale zidno opeko, Slavko Vajs iz Iljaševec jim je odstopil gramoz, 140 tisoč dinarjev so zbrali v vasi in 50 tisoč dinarjev v okoliških vaseh, opravili pa so tudi okrog tritisoč prostovoljnih delovnih ur s prevozi vred. Gasilci so za to investicijo prihranili 100 tisoč dinarjev, 280 tisoč dinarjev pa so zagotovili s krajevnim samoprispevkom.

V notranjosti bo precej prostorov: garaža, večja dvorana, klubska soba s kuhinjo in ostalimi pritiklinami in drugi prostori, ki jih v kraju pogrešajo.

Če bodo tako pridni kot doslej, bodo lahko nekaj prostorov predali namenu že 22. julija.

-js-

KOMUNALNA SKUPNOST
OBČINE LENDAVA

razpisuje

na podlagi 3., 34. in 43. člena Zakona o upravljanju s stavbnim zemljiščem (Ur. list SRS, štev. 7/77) in 16. člena Odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem v občini Lendava (Ur. objave, štev. 24/79)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnih zemljišč, namenjenih za individualno gradnjo v skladu z zazidalnim načrtom v Lendavi med Partizansko ulico in Kobiljskim potokom (nasproti tehnične šole):

1. Parcela štev. 4060/8 v izmeri 5,22 a za izklicno ceno 55.854,00 din za odškodnino pravice uporabe,
2. Parcela štev. 4060/17 v izmeri 5,76 a za izklicno ceno 61.632,00 din za odškodnino pravice uporabe,
3. Parcela štev. 4060/18 v izmeri 5,76 a za izklicno ceno 61.632,00 din za odškodnino pravice uporabe,
4. Parcela štev. 4060/21 v izmeri 5,76 a za izklicno ceno 61.632,00 din za odškodnino pravice uporabe,
5. Parcela štev. 4060/16 v izmeri 5,40 a za izklicno ceno 57.780,00 din za odškodnino pravice uporabe.

Kupci stavbnih zemljišč plačajo za urejenost parcele 200.000,00 din na parcelo in sicer 50 odstotkov navedenega zneska v 30 dneh, nadaljnjih 50 odstotkov pa v 18. mesecih po podpisu kupne pogodbe.

Vse navedene parcele ležijo v k. o. Lendava.

POGOJI NATEČAJA:

1. Natečaj je usten in se ga lahko udeležijo interesenti osebno ali po zastopniku s pismenim pooblastilom in bo v petek, 8. junija 1984 ob 14. uri v prostorih Komunalne skupnosti občine Lendava, Partizanska ulica 52.
2. Udeleženci morajo pred pričetkom natečaja položiti varščino v višini 10 odstotkov od izklicne cene.
3. Plačana varščina se pridobitelju stavbnega zemljišča všteje v kupnino, ostalim udeležencem, ki niso uspeli na natečaju, pa se varščina vrne brez obresti.
4. Rok za začetek gradnje na pridobljeni parceli je eno leto od sklenitve pogodbe o dodelitvi zemljišča v uporabo.
5. Najugodnejši ponudnik mora plačati odškodnino za pravico uporabe zemljišča v 30 dneh po sklenitvi kupne pogodbe.
6. Stavbno zemljišče bo oddano najugodnejšemu ponudniku. Ponudnik je lahko pravna oseba ali občan.
7. Stroški javnega natečaja bremenijo koristnika zemljišča.
8. Interesenti si lahko zemljišče ogledajo na kraju samem, podrobnejše informacije pa daje strokovna služba Komunalne skupnosti občine Lendava, Partizanska 52.
9. Kupci oz. investitorji lahko pristopijo h gradnji stanovanjske hiše pod pogoji, ki so določeni v lokacijski dokumentaciji, ki jo je izdelal ZUM Maribor pod št. 1429-/81 z dne 21. 8. 1981 (tip hiše in ostali pogoji).

REZULTATI TOMBOLE NK MARTIN NA MURI

Nagrada štev.	Karta štev.				
1.	00784	40.	53449	81.	14050
2.	57116	41.	36012	82.	20452
3.	08367	42.	13616	83.	26680
4.	55148	43.	54335	84.	01392
5.	24292	44.	06545	85.	53580
6.	54318	45.	05522	86.	14433
7.	58176	46.	40045	87.	00835
8.	50147	47.	21724	88.	19645
9.	27145	48.	06660	89.	02176
10.	56664	49.	23728	90.	53880
11.	13903	50.	56786	91.	07865
12.	53606	51.	02106	92.	45532
13.	56273	52.	25928	93.	07683
14.	23601	53.	17508	94.	04069
15.	01441	54.	38099	95.	49061
16.	12769	55.	00504	96.	53689
17.	40871	56.	05700	97.	40117
18.	18729	57.	02322	98.	08460
19.	24379	58.	23145	99.	07662
20.	32765	59.	49208	100.	38376
21.	22967	60.	01909	101.	45661
22.	39713	61.	15816	102.	04011
23.	48506	62.	20603	103.	22781
24.	40637	63.	50797	104.	13165
25.	24599	64.	22891	105.	21665
26.	56739	65.	03249	106.	09899
27.	59442	66.	32419	107.	53022
28.	40155	67.	44617	108.	13776
29.	53877	68.	02851	109.	28130
30.	55576	69.	58590	110.	18213
31.	51223	70.	25156	111.	16093
32.	13509	71.	54069	112.	30273
33.	05175	72.	18464	113.	08101
34.	07247	73.	16907	114.	07400
35.	07871	74.	39856	115.	39083
36.	19515	75.	01888		
37.	52989	76.	58766		
38.	49326	77.	02958		
39.	11288	78.	03902		
		79.	29306		
		80.	09205		

Nagrade lahko dvignete vsak delovni dan med 16. in 20. uro.

NK Polet Martin na Muri

„MARIŠKA" JE V POKOJU

ŠAMPINJONI ALI VLAK?

Najprej malo »tehnične« zgodovine: 1814. leta je George Stepenson izdelal prvo parno lokomotivo, v nadaljnjih 11 letih pa še 16 lokomotiv. Leta 1825 je na progi Stockton-Darlington zapeljala »kompozicija« 12 tovornih vagonov in 22 potniških vagonov. Premikali so se s hitrostjo 19 kilometrov na uro. Štiri leta pozneje je lokomotiva Rocket že dosegla hitrost 50 kilometrov na uro. Leta 1830 je bila zgrajena prva železniška progra za javni promet: Liverpol—Manchester. Vlaki so vozili na razdalji 308 kikometrov. Začela se je gradnja železnic. Leta 1849 je vlak prvič zapeljal po železniških tirih med Mariborom in Ljubljano. Torej smo pred 136 leti dobili v Sloveniji (in s tem tudi v Jugoslaviji) prvo »železno cesto«.

In kako je potekala gradnja železniških prog na območju, ki mu sedaj pravimo Pomurje? Železniški progi Lendava—Čakovec in Radgona—Ljutomer so zgradili 1890. leta, progo Murska Sobota—Hodoš pa 1907. leta, vlak med Mursko Soboto in Ljutomerom pa je začel voziti 1924. leta. To je torej edina proga, ki so jo na našem območju zgradili v letih po nastanku Jugoslavije, ostale proge pa so bile zgrajene že za časa Avstro-Ogrske . . .

1200 LJUDI NA VLAKU

Z gradnjo boljših cest in nato z naglo širitvijo avtomobilizma se je začel zmanjševati promet na železnicah in nekatere so postale nerentabilne. V letu 1966 so vzeli v »precep« tudi progo Murska Sobota—Hodoš. To je (bila) okrog 30 kilometrov dolga proga, ki so jo zgradili — kot smo že zapisali — 1907. leta. Leta 1966 se je po njej dnevno prevažalo okrog 1200 potnikov, od tega 70 delavcev in 260 dijakov. Poleg tega so po tej progi dnevno prepeljali 170 ton blaga. Zaposlenih je bilo 40 delavcev, 16 na postajah, 16 pri vožnji vlakov ter 14 pri vzdrževanju proge in zvez. Leta 1966 so stroški za to progo znašali 196, dohodki pa le 72 milijonov dinarjev, torej je bilo 124 milijonov dinarjev izgube. Nekaj časa je izgubo pokrivala občina, potem pa so progo ukinili. Torej je »gorička Mariška« šla v predčasen pokoj, delavci so pobrali železniške tire, izruvali prage in tako je bila gorička železniška cesta po 60 letih obratovanja ukinjena.

SPOMINI NAČELNIKA

»Ukinitev goričke železniške proge je bil velik nesmisel. Če v tistem trenutku ni bilo moč najti izhoda, bi naj vsaj pustili železniške tire, saj bi lahko kdaj pozneje vlak spet vozil. Tako pa zdaj, po dobrih 16 letih, skoraj ni več sledu o gorički železnici.« pravi nekdanji nečelnik železniške postaje v Mačkovcih Franc Kosec. Seveda se dobro spominja časov, ko je »mariška« še vozila. Na

Franc Kosec, zadnji načelnik železniške postaje v Mačkovcih.

progi Murska Sobota—Hodoš je bil dober promet, še zlasti ob semanjih dnevih: na goričke železniške postaje so se že navsezgodaj zgrinjali ljudje iz bližnjih in tudi oddaljenih vaši in pražnje oblečeni hoteli na vsak način dobiti sedež na vlaku. Nekateri so šli v Mursko Soboto nakupovat, drugi pa so peljali naprodaj razno blago. Bil je to vlak dobrih in veselih ljudi.

PREDOR JE OSTAL

Pomurje sicer velja za ravninski predel, vendar imamo tudi nekaj vzpetin. Hribček pri Mačkovcih sicer ni visok, vendar so graditelji goričke železnice naleteli nanj in ga — predrli. Torej so se zagrizli vanj in naredili kakih 250 metrov dolg predor. Žal nismo uspeli zbrati podatkov o graditeljih — progo so namreč gradili pred več kot 75 leti — ljudje pa šušljajo, da so svoje moči razdajali vojni ujetniki. Prav gotovo tedaj ni bilo sodobnih strojev, kot jih imajo zdaj na voljo graditelji predorov, ampak sta pela predvsem kramp in lopata. Skratka, težaško delo. Toliko bolj se zato zdaj človek sprašuje, ali je bilo res treba ukiniti to progo?

GREMO V PREDOR

Kolega Jože ima precej »zaslug« za dobrih deset minut strahu, ki nam je zlezel v kosti, ko smo se skozi gozd prebijali do vhoda (ali izhoda — kakor hočete) predora. Ker se je zdela svetla točka na koncu predora čisto blizu, smo kar zakoračili vanj. Kakih 250 korakov je bilo treba narediti, da smo prišli ven na drugem kraju. Seveda v predoru ni bilo ne pragov ne tirov, ampak kupi zemlje, kamna, opeke, betona . . . Za »junaško« popotovanje skozi predor bi moral imeti človek najmanj čelado, mi pa smo kar tako — gologlavi — hodili skozi hrib. Tvegali smo pač — glavo! Čisto možno bi namreč bilo, da bi prav tedaj odpadel večji del stene oziroma oboka predora. K sreči se to ni zgodilo. Napetost pa je bila kljub temu velika, saj predoru, ki se je v začetku zdel kratek, ni in ni bilo konca. V njem je bila tema. Ko smo prišli skozenj, smo si dejali, da je dan vendarle lep, čeprav ima človek take ali drugačne težave.

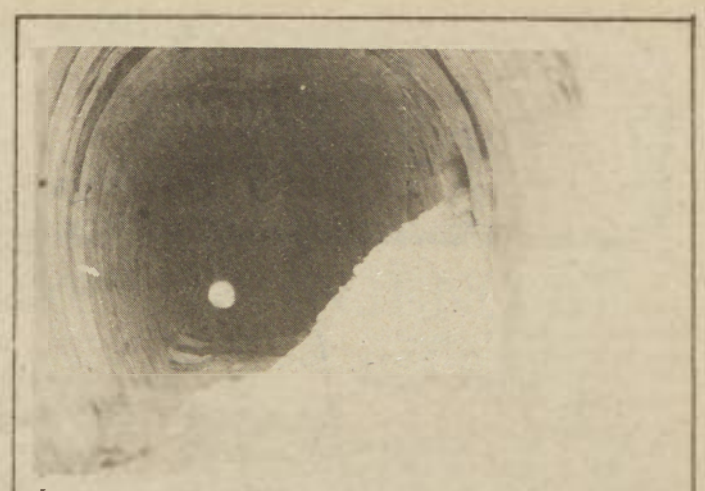

Železniški predor v Mačkovcih je načel zob časa.

ŠAMPINJONI ALI VLAK

Kdaj bo spet zapeljal skozi ta predor vlak? Odgovora na to vprašanje v tem času najbrž nihče ne ve. Vprašanje je, ali bo vlak prihodnosti vozil prav skozi ta predor, ali pa se mu bo morda izognil. Verjetno bo tako. Toda kaj s predorom? Kar tako ga pustiti, da se sesuje ali pa še pred tem koga pokoplje (to bi se lahko zgodilo tudi nam) je neodgovorno. Verjetno bi kazalo to zavetišče ali zaklonišče smotrno izkoristiti. Seveda bi za to bil potreben denar, najbrž veliko. V njem bi lahko uredili hladilnico sadja, gojišče šampinjonov, morda bi ga kazalo izkoristiti za turistične namene . . . Možnosti je veliko. (Denarja pa premalo, bo verjetno kdo rekel). V prid izkoriščanja predora »govori« tudi pot, ki k predoru zavije od asfaltne ceste. To so ideje, o katerih kaže razmišljati, vendar ne predolgo, kajti predor je iz dneva v dan vse bolj ogrožen. Čimprej bi si ga naj ogledali tudi gradbeniki—statiki, ki naj bi ugotovili, ali so oboki in stene dovolj trdni, da bi se ga še dalo obnoviti . . .

Š. SOBOČAN

HALO, KDO JE NA ZVEZI?

SIGNALI IZ DOKLEŽOVJA

„Po nekaj letih trenutno spet obstajajo tehnične možnosti priključevanja določenega števila (21) telefonskih naročnikov na obstoječe telefonsko omrežje . . . Ker je v vaši krajevni skupnosti sporen telefonski priključek za družine Špilak in Arvaj v Dokležovju 100, vas opozarjamo na njeno prednost pred ostalimi . . . V smislu zadnjega odstavka tretjega člena pravilnika za določanje vrstnega reda telefonskih priključkov zahtevamo, da nam pošljete seznam interesentov za telefonske priključke z ustreznimi podatki, na podlagi katerih bo lahko komisija za naročniška razmerja določila vrstni red vključevanja v telefonsko omrežje."

Verjetno odgovorni iz delovne organizacije za PTT v Murski Soboti niso pričakovali, da bodo gornje povedi iz dopisa, ki ga je podpisal v. d. direktorja Borivoj Horvat in 9. marca poslal naslovniku, to je krajevni skupnosti Dokležovje, sprožile takšen in tolikšen plaz očitkov, nesoglasij in razprtij.

ZARADI PORIVANJA PREREZALA KABEL

Marija Arvaj iz Dokležovja 100 nas je skušala prepričati, kako se je že pred dvema letoma — prek nekega poštarja — vpisala na seznam naročnikov za telefonski priključek, a ga še ni dobila. Posredovala je pri predsedniku sveta krajevne skupnosti Francu Gregorju, ki naj bi ji zagotovil, da ga bo dobila, pa jo kasneje zavrnil, da se je prepozno prijavila. „Mislim, da bi ga naše gospodinjstvo — če upoštevamo zakon — moralo najprej dobiti, saj vodi telefonski kabel čez naše podstrešje. Ker se to še ni zgodilo in sem januarja uvidela, da nas porivajo sem in tja — pošta krajevni skupnosti, ta pa spet pošti — sem kabel prerezala. Le čemu nam bo, če ne dobimo številke?" je pripovedovala. Nato je še navrgla: „Neateri pa imajo lahko dve številki in dva telefona, na primer sosed Ščap, v starem in novem stanovanju." Telefon je svojčas najboljša soseda sprl!

GREGORJEVA RESNICA O TELEFONIJI

Pri predsedniku sveta dokležovske krajevne skupnosti smo zvedeli, da ni šlo za naročilo, marveč anketo, ki jo je pripravila pošta, da bi dobila pregled nad resnimi naročniki. „To velja tudi za Arvajevo," je pojasnjeval Gregor in nadaljeval: „Pred poldrugim letom je deloval še stari svet krajevne skupnosti in novi ni dobil nobenega opozorila, da bi imela Arvajeva prednost. Drži pa, da me je avgusta lani ustavila na cesti s prošnjo, naj v seznam naročnikov za telefonski priključek vpišem sina Janeza Arvaja. Seznam 39 naročnikov smo obravnavali, ker pa jih bo mogoče priključiti le 21, bodo morali ostali — tudi Arvajeva — počakati, da bomo krajevno telefonsko omrežje v Dokležovju razširili."

Glede Ščapovih pa je Gregor odločno zanikal, da bi imeli dva telefona. „Resnica je ta, da je hčerka Ščapovih, sicer zaposlena v tujini, telefon iz nove hiše (številka 70) prenesla v staro (številka 133) k očetu in materi. Ščapovi imajo torej samo en telefon in ta je hčerkin."

RESNICA V. D. DIREKTORJA PTT

„Arvajeva z rezanjem kabla izvaja pritisk, kar je nezakonito. Nisem vedel za seznam interesentov za telefonske priključke v Dokležovju, ker je bil pri vodji Gezi Temlinu. Zato sem tudi v skladu s pravilnikom (gre za pravilnik za določanje vrstnega reda telefonskih priključkov, sprejet 22. decembra lani — op. pis.) napisal dopis krajevni skupnosti Dokležovje in Arvajevi v začetku marca letos, da ima prednost pred ostalimi. Ker pa je Arvajeva, ki se je nekajkrat oglasila pri nas, naposled nestrpno izjavila, da noče ne kabla in ne telefona, smo se odločili, da telefonski kabel iz njene hiše preselimo drugam." V dogajanje so se, po prijavi PTT, vmešali tudi organi za notranje zadeve, čeravno so si poprej pri PTT prizadevali, da bi spor zgladili po mirni poti. Očitno ni šlo, je k vsemu dodal v. d. direktorja soboške delovne organizacije za PTT promet Borivoj Horvat.

RESNICA GEZE TEMLINA

Od vodje tehnične enote za investicije pri soboškem PTT Geze Temlina pa smo dobili naslednja pojasnila: „Arvajeva je prerezala kabel in s tem povzročila prekinitev aktivne telefonske zveze. Reševanje tega problema sodi v naši delovni organizaciji v pristojnost tehnične enote za vzdrževanje, ki se je reševanja tudi lotila. Res je tudi to, da sta v dopisu, ki ga je ta enota poslala v krajevno skupnost, dve napaki, ki sta med obema stranema povzročili nove nesporazume. Tako je navedeno, da po nekaj letih ponovno obstaja možnost za priključitev 21 telefonskih naročnikov, kar ni točno. To bo namreč možno šele takrat, ko bo od Cankarjeve ulice v Beltincih do telefonske centrale v Beltincih položen telefonski kabel, kajti

— Sin Arvajeve Janez iz Dokležovja nad podstrešju domače hiše kaže, kje je mati prerezala telefonski kabel.

trenutno so na tej razdalji vsi obstoječi kabelski pari v celoti zasedeni in možnost za priključevanje ne obstaja. Ker torej te možnosti ni, je zastonj iskanje spiska predvidenih naročnikov, saj zahtevi Arvajeve, naj jo na osnovi kabla na njeni zgradbi in sedaj veljavnega našega pravilnika o določanju vrstnega reda novih naročnikov priključimo, ni mogoče ustreči."

Sogovornik je kasneje obširneje pojasnil, kako bo z gradnjo telefonskega omrežja na beltinskem oziroma dokležovskem območju, za kar sta nared samoupravna sporazuma, ki za zbiranje sredstev ob zainteresiranih krajevnih skupnostih vključujeta tudi PTT organizacijo iz Murske Sobote. Če bo šlo vse po načrtu (in sreči!) bo 19 novih naročnikov iz Dokležovja — dva sta bila namreč priključena že lani, to sta Štefan Berendijaš in Franc Fras — prišlo do telefona konec leta 1984. Prav gotovo pa bodo v soboškem PTT prihodnjič dvakrat premislili, kakšen dopis poslati v krajevno skupnost, če se hočejo izogniti očitkom in nesoglasjem, predvsem pa, če ne želijo imeti — zaradi telefonije — zdrah po pomurskih vaseh in zaselkih.

Branko Žunec
Janez Votek

Stanovanjska zadruga Černelavci tik pred zdajci!

O stanovanjski zadrugi za kompleks Černelavci se že nekaj časa dosti govori, po zadnjih informacijah pa je zadeva že tako daleč, da bo letošnjega maja ustanovna skupščina. Ta mesec naj bi sklenili pogodbe za projekte, začetek del pa se predvideva v juliju — takoj po opravljeni žetvi. Na delovni skupnosti samoupravne stanovanjske skupnosti v Murski Soboti imajo prijavljenih že 76 kandidatov, med katerimi se več kot polovica zavzema za individualno gradnjo. Z njimi so tudi opravili sestanek in se dogovorili za okvirni program dela, izvolili pa so tudi petčlanski iniciativni odbor, ki se je kmalu lotil obsežnih nalog. Tako je ena skupina pripravila samoupravne akte in organizacijske posle, medtem ko so se drugi lotili priprave in opreme stavbnega zemljišča ter izbire projektov. Vrednost komunalne opreme stavbnih zemljišč za celoten kompleks 172 parcel znaša nekaj čez 122 milijonov dinarjev, v kar so vštete ceste, kanalizacija, vodovod, elektrika in telefon. Sicer pa pridobitev zemljišča stane nad 9,24 milijona dinarjev, spremembo namembnosti zemljišča ocenjujejo na 8 milijonov dinarjev, upoštevati pa je treba še razne takse, prispevke in lokacijsko-tehnično dokumentacijo. Edino odprto vprašanje je, da v krajevni skupnosti razčistijo, kdo bo prispeval sredstva za komunalno opremljenost vrtca in trgovine, ki se načrtujeta na kompleksu Černelavci.

Glede izbire idejnih projektov je odločitev padla na tri ponudnike; to so GIP Vegrad iz Titovega Velenja in IBT Ljubljana s tipom klasične izvedbe gradnje ter Marles Maribor z montažno izvedbo. Velja povedati, da je bila zlasti ugodna ponudba mariborskega Marlesa, ki računa za kvadratni meter površine montažne hiše 26 tisoč dinarjev, nudi pa tudi premostitveni kredit za dobo petih let.

In kako je urejeno finančno vprašanje bodočega kompleksa stanovanjske zadruge v Černelavcih? V letošnjih planih je samoupravna stanovanjska skupnost iz sredstev vzajemnosti zagotovila 20 milijonov dinarjev za začetno premostitveno kreditiranje. Odzvala se je tudi Ljubljanska banka — Temeljna pomurska banka, ki je prav tako primaknila 20 milijonov dinarjev, pri čemer pa bo moral vsak član stanovanjske zadruge namensko varčevati. Tudi posamezni izvajalci del so pokazali pripravljenost za premostitveno kreditiranje.

Da bi bili režijski stroški bodoče zadruge čim manjši, bo število zaposlenih minimalno. Poleg upravnika stanovanjske zadruge, ki bo istočasno organizator del in nadzorni organ, bi računske posle opravljala ena oseba, bodisi stalno ali honorarno zaposlena. Morda se bo finančnih poslov lotil celo kateri izmed članov stanovanjske zadruge, saj je med njimi tudi nekaj računovodij iz organizacij združenega dela. Ob vsem tem pa ne gre prezreti širšega pomena stanovanjske zadruge na kompleksu Černelavci. Z njeno pomočjo namreč ne bi reševali le stanovanjskih problemov, ampak tudi načrtno usmerjali individualno stanovanjsko gradnjo. Na tak način pa bi lahko v večji meri vplivali na zmanjšanje pozidave plodnih kmetijskih zemljišč, in na boljše izkoriščanje kolektivnih komunalnih naprav.

Milan Jerše

NEKATERIM GRE V NOS

ČISTIJO VSI, OČISTI NIHČE

Tokrat kanimo positnariti na račun čistilnih naprav, saj nekatera najbolj sveža poročila in analize (da se razumemo: stara so kvečjemu tri ali štiri mesece, kar je za naše razmere še kar znosno) svarijo, da smo lahko upravičeno zaskrbljeni.

Začnimo kar v Podgradu pri Gornji Radgoni. Tu se iz tamkašnje prašičje farme dnevno zlije v reko Muro najmanj 200 kubičnih metrov gnojnice, ki povzroča sila neprijetne vonjave ne samo Avstrijcem, marveč tudi ljudem na naši strani. Če avstrijsko časopisje, radio in televizija vidijo v tem „mednarodni škandal", naj bo, vsekakor pa bi predvsem odgovorne može v Gornji Radgoni morala boleti glava, saj je nevarnost onesnaženja podtalnice takorekoč vsakodnevna. Tako je bolje, da o čistilni napravi v Podgradu sploh ne modrujemo, ker itak redkokdaj obratuje, medtem ko je v mestu Gornja Radgona niti ne premorejo. Še komunalne ne! Ima pa jo — kemično-mehansko — organizacija Gorenje Elrad, a kaj, ko tu ne morejo priti do konca z galvanskimi odpadki in se jim na tovarniškem dvorišču kopičijo nevarne sekundarne surovine. Glede čistilne naprave v Radencih so poznavalci mnenja, da bi utegnila biti vzorčen primer, kako je mogoče restavrirati — torej oživiti — svojčas mrtvo vodo, v tem primeru potok v Boračevi. Celo o sprehajališču ob potoku razmišljajo tisti najbolj optimistično razpoloženi.

Manj optimistično razpoloženi pa smo lahko glede — pred časom resda že zasutega — odlagališča vseh mogočih odpadkov v Hrastje—Moti. Radgončanom je vnovič prišlo prav, saj tamkajšnja komunalna organizacija aprila preprosto ni vedela, kam z „navlako" izpred blokov in zasebnih stanovanjskih hiš. Pa se je zato odločila ravnati po reklu: v sili vrag še muhe žre. Sicer pa, s komunalnimi odpadki znajo biti hudi križi in težave, o čemer vedó več povedati v Murski Soboti, kjer čistilna naprava ne zmore požirati, kaj šele, da bi prečistila vse, kar pride vanjo. Tega pa je mnogo, med drugim tudi vse tisto, kar pride iz kafilerije in bojda bi bilo — če se spet drznemo sklicevati na strokovno mnenje — že to dovolj. Tako pa . . . Preselimo se zdaj na farmo prašičev v Nemščaku, kjer je menda po tehnični plati veliko bolje kot v Podgradu pri Gornji Radgoni, le rezultati so — naravnost povedano — katastrofalni. Tako se dnevno zlije iz farme okrog 500 kubičnih metrov gnojnice, ali drugače: blizu 3000 enot čistega fosforja dnevno odteče v Muro. Fosfor pa sodi med gnojila, in če se vrnemo v Podgrad: vso gnojnico, ki gre zdaj v Muro, bi se dalo koristno porabiti na apaških poljih na okrog 1200 hektarjih in s tem nadomestiti najmanj 60 odstotkov umetnih gnojil. A pustimo raje učenost in strokovnost za to poklicanim in poglejmo, kako je v Ljutomeru! Tu je obrat Konusa iz Slovenskih Konjic namestil mehansko-kemično čistilno napravo, da prepreči onesnaževanje Ščavnice, za kar je bilo treba vložiti nad 45 milijonov dinarjev. Čeravno zgrajena že sredi leta lani, je še zmeraj v poskusnem obratovanju — le koliko časa še? — za stanovalce prleškega centra pa je najbolj sitno, da jim — podobno kot Radgončanom in Sobočanom — zlasti poleti nadležno gredo v nos vsi mogoči duhovi. Če pa bi poskrbeli vsaj za namestitev mestne komunalne čistilne naprave, bi bilo teh in takih vonjav gotovo manj, so prepričani strokovnjaki. Da ne bomo predolgi, samo še beseda dve o potokih in čistilnih napravah na lendavskem območju. Tu je Ina-Nafra poskrbela kar za tristopenjsko čistilno napravo (mehansko-kemično-biološko) ter zažigališče in Lendavčani pravijo, da so se v potoku Kópica spet pojavile ribe. O potoku Črnec takih informacij nimamo, pač pa jih imamo za Turnišče, kjer so podjetneži iz Planikinega tozda poskrbeli za biološko čistilno napravo, a za srednjeveliko krajevno središče, ki se vidno širi, že preskromnih zmogljivosti. Čas bi bil, da se tudi v Beltincih zdramijo in poženo napravo, za katero je bilo treba odšteti lepe denarce. In samo še to bi dodali, naj se kdo od prizadetih napoti na farmo v Cvenu (ljutomerska občina), kjer vso gnojnico porabijo za gnojenje njiv. Zgledi vlečejo!

B. Žunec

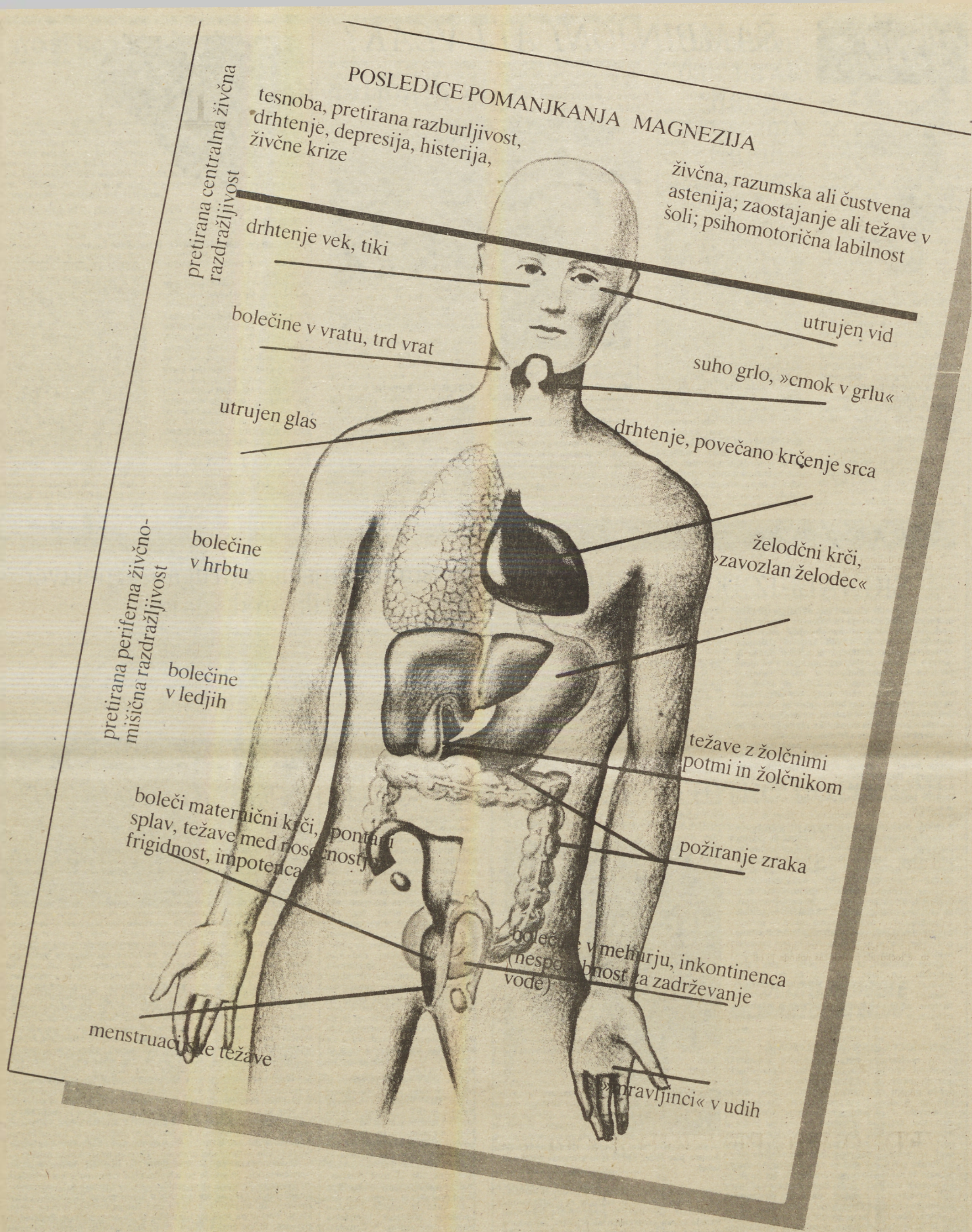

Če na sebi opazite eno izmed težav, ki so omenjene na risbi, pojdite k zdravniku. Z njim se pomenite, če morda za odpravo težav ne bi bilo dovolj pitje magnezijeve vode Donat Mg. Način odpravljanja težav seveda vedno prepustimo zdravniku, sami pa si lahko naročimo knjižico »Z Donatom Mg do zdravja«, ki bo prišla na vaš naslov brezplačno, če boste poslali svoj naslov na dopisnici ali v pismu in ga naslovili takole:

DONAT Mg
Zdravilišče Rogaška Slatina
63250 Rogaška Slatina

dopisniki so zabeležili

—GORNJA RADGONA

Varčni osnovnošolci

Učenci osnovne šole „Jože Kerenčič" v Gornji Radgoni so varčni, kar kaže podatek, da imajo na knjižicah v šolski hranilni službi preko 940.000 dinarjev. Pri hranilni službi pomagajo, poleg mentorjev, pionirji sami. F. K.

RADENCI

Prizadevni radioamaterji

Člani radiokluba Radgona, primopredajna sekcija YU 3 DTB Radenci, so si naposled le uredili klubske prostore. Posebej velja pohvaliti operatorje na KV valovih, ki s pomočjo telegrafije vzpostavljajo DX zveze. Pred dnevi pa so začeli z usposabljanjem s tečajem za radioamaterje operatorje C, D in E klase. Za tečaj se je prijavilo veliko mladih.

Srečko Lukovnjak

Občni zbor SKD „Planika" Malmö

Slovensko kulturno društvo Planika Malmö, je imelo redni letni občni zbor, ki so se ga udeležili konzul iz Malmöja Jovan Čurguz, predsednik Jugoslovanske zveze Ljubo Curovič, predstavniki društev Lipa Landskrona, Balkan, Vuk Karadžič, Makedonija in Srbija.

Društvo z 210 člani je v minulem letu priredilo več kulturnih prireditev, družabnih večerov, maškarado, vinsko trgatev in silvestrovanje. Udeležili so se tudi slovenskega kulturnega festivala v Göteborgu, skupnega piknika v Halmstadu, ki ga je priredilo SD Ivan Cankar, množično pa je bil obiskan slovenski kulturni večer ob prazniku dela. Obenem smo se udeležili vseh manifestacij. Kulturne programe so obogatili: moški pevski zbor društva, folklora, ansambel Martina Pečovnika s pevko Darinko, mlada kitaristka in pevka Suzana Pucko, švedski trubadur, pevski zbor Lipa Landskrona, Mladost in Vuk Karadžič. Čuvajmo naše kulturno bogastvo, še ga oplajajmo negujmo domačo besedo in pesem, ki plemenitita ljudi in jih združujeta.

Novost v minulem letu: organizirala se je tudi naša mladina, ki je priredila kulturna in športna srečanja, disko, zabave, šah, namizni tenis.

Društvo ima plodne stike z matično domovino in tudi s švedskimi kulturnimi organizacijami. Saj se na način skupnega delovanja gradijo mostovi prijateljstva med Kraljevino Švedsko in Jugoslavijo.

Ivan Pucko

PREDANOVCI

60 let gasilstva

V Predanovcih so v nedeljo pripravili proslavo ob 60-letnici društva. Trije veterani še živijo, društvo pa ima žensko, mladinsko in žensko desetino, ročno in motorno brizgalno in orodno vozilo.

V kulturnem programu so ob obletnici nastopili pionirji in mladinci, predsednik OGZ Murska Sobota pa je prizadevnim podelil priznanja in diplome. F. K.

Tekmovanje SLO na SCTPU

10. maja smo se dijaki Srednješolskega centra TPU v Murski Soboti pomerili v spretnostih in znanjih s področja SLO in družbene samozaščite. Tekmovanje se je začelo s testiranjem, v vsaki ekipi pa je sodelovalo po pet tekmovalcev. Vse oblike tekmovanja so se točkovale in tudi čas pohoda je bil zelo važen.

Na prvi kontrolni točki smo streljali z malokalibrsko puško. Nato smo krenili na štart, kjer smo prejeli zemljevid z označenimi kontrolnimi postajami. Pri drugi kontrolni točki smo reševali test o puški, njenih delih, jo razstavili, ugotavljali, kakšne mine poznamo . . .

Na naslednji kontrolni točki smo izmerili azimut ter se preizkusili v poznavanju topografije.

Na tretji kontrolni točki smo morali pogasiti ogenj, odgovarjali smo na vprašanja iz prometne varnosti. Metali smo še šolske bombe v cilj, tekmovanje pa zaključili z reševanjem testa iz prve medicinske pomoči.

Yesna Smodiš

OBLETNICA ZRAČNEGA MOSTA

Zahodni Berlin se je te dni spominjal 35-letnice prenehanja blokade mesta v noči med enajstim in dvanajstim majem 1949. Sedanji zahodnoberlinski župan Diepgen, ki je bil tedaj še deček, se spominja, da se je takrat nehala enajstmesečna blokada mesta, med katero „je bil plin racioniran in so ljudje jedli posušen krompir."

Ko so sovjetske čete na Stalinov ukaz zaprle vse dohode v Zahodni Berlin in prekinile sleherni promet po cesti, železnici in vodi med mestom in zahodnimi conami, so zahodni zavezniki začeli največjo vojaško miroljubno letalsko operacijo v zgodovini. Vsake tri minute podnevi in ponoči so zavezniška letala grmela nad glavami 2,5 milijona Zahodnih Berlinčanov in vozila samo hrano in oskrbo za zavezniške vojake v zahodnih sektorjih mesta, ampak tudi premog in celo repromaterial za zahodnoberlinska podjetja. Številke najbolj zgovorno govorijo: v 462 dneh letalskega mostu — letega so podaljšali do 30. septembra 1949 — so letala v 277.264 poletih prepeljala 2,3 milijona ton hrane, oblek, goriva in drugega blaga. Rekord letalskega mostu je bil dosežen 16. aprila 1949: glavni stan taktičnega letalskega poveljstva je za ta dan napovedal velikonočno letalsko parado. Tega dne so prevozna letala opravila 1398 poletov in prepeljala v Zahodni Berlin skoraj 13.000 ton blaga. (Danes prileti v Zahodni Berlin približno 150 letal na dan.) Ameriški notranji minister William Clark, ki se je udeležil spominskih slovesnosti ob 35-letnici konca blokade, je ponovno potrdil zahodna jamstva za varnost in neodvisnost Zahodnega Berlina.

Berlinčani ob tej priložnosti niso pozabili na 78 pilotov, ki so izgubili življenje med letalskimi prevozi.

—GORNJI PETROVCI

Srečanje invalidov

S pesmijo Hej Slovani je začel preteklo nedeljo pevski zbor invalidov iz M. Sobote v G. Petrovcih tradicionalno srečanje invalidov iz soboške občine, katerega namen je bil izmenjava mnenj, spoznavanje krajev in navad ter nenazadnje krepitev prijateljstva in tovarištva. Taka srečanja invalidov organizirajo večkrat na leto in vsakokrat v drugi krajevni skupnosti.

Na srečanju v G. Petrovcih je okrog 150 invalidom spregovoril predsednik Društva invalidov M. Sobota Jože Faraš.

Za vedro popoldan pa so poskrbeli učenci COŠ G. Petrovci in harmonikar Štefan Kučan.

Milan Gašpar

KORISTNO DELO

Tudi osnovnošolci se vse pogosteje lotevajo različnih akcij. Še posebej je pomembno družbeno koristno delo: pogozdovanje, pomoč delovnim organizacijam v proizvodnji in zbiranje odpadnih surovin. Korist je obojestranska: družba ima od pridnih rok veliko pomoči, učencem pa kane marsikak dinar za izlet. Puconski osmošolci so si z delom zagotovili denar za zanimiv izlet po poteh AVNOJ-a.

Pri italijanskih partizanih

Pred prvomajskimi prazniki se je petdesetčlanska delegacija, ki so jo sestavljali člani krajevne organizacije zveze združenj borcev iz Beltinec in nekaj članov iz upravnega odbora občinske organizacije ZZB iz Murske Sobote udeležilo proslave 40-letnice formiranja italijanskih partizanskih brigad, ki jo je organizirala organizacija italijanskih partizanov iz Mantove, bila pa je v bližnjem mestecu Castelluco. Bili so povabljeni kot gostje in zelo lepo sprejeti. Poseben sprejem so jim pripravili mestni in sindikalni predstavniki Mantove in Castelluca, moški pevski zbor pa je priredil nepozaben večer italijanske pesmi. V govorih na svečani proslavi, ki je bila na trgu v Castellucu, so zelo ugodno in pohvalno ocenjevali vlogo neuvrščene Jugoslavije in tovariša Tita tako v NOB kot v povojni svetovni politiki. Enako ugodno so ocenili sodelovanje obeh držav v sedanjem političnem trenutku. Sprejeli so jih kot državno delegacijo, ob tem so bili še posebej počaščeni borci beltinske organizacije, ki so pretežno kmetje, saj se redkokdaj zgodi, da so v državni delegaciji preprosti ljudje. I. O.

VEDNO VEČ PEVSKIH ZBOROV

V gornjeradgonski občini v zadnjem času vse več pozornosti namenjajo zborovskemu petju. Tako ima sedaj že vsaka osnovna šola vsaj po enega, nekatere pa tudi po več pevskih zborov. Kot je pokazala nedavna pevska revija otroških in mladinskih šolskih zborov, nastopilo je več kot 700 pevcev, je napredovala tudi kakovost.

Razveseljivo je, da v zadnjem času ustanavljajo tudi odrasle pevske zbore, ki s svojimi nastopi bogatijo kulturno življenje v radgonski občini. Treba je pohvaliti nekaj zagnanih pevovodij, ki si prizadevajo, da bi tudi odrasli pevski zbori dosegli kakovost.

Na sliki je mladinski pevski zbor osnovne šole Jože Kerenčič, ki ga vodi Marija Dukarič. Zbor je dober, saj je na celjski reviji mladinskih pevskih zborov dobil že dve srebrni plaketi.

L. K. foto: Bračko

BRALCI pišejo

UGOTAVLJANJE VINJENOSTI

Zanima me, kako miličniki ugotavljajo vinjenost voznikov. Ali je za to dovolj alkoskop ali pa je potrebno opraviti tako imenovani strokovni pregled? Prosimo, da nejasnosti pojasni prometni inšpektor. (Milan H., M. Sobota)

Na območju SR SLOVENIJE uporabljamo za ugotovitev vinjenosti alkoskop VEGA z zapisnikom o količini alkohola v izdihanem zraku. Alkoskop sestavlja cevčica z reagentom, ki v dotiku z alkoholnimi hlapi spremeni barvo. Z alkoskopom ne moremo ugotoviti točne koncentracije alkohola v krvi, dobimo pa približno informacijo o prekoračeni koncentraciji alkohola v krvi. Če kristali spremenijo barvo, vendar ta sprememba ne doseže označenega prstana v cevčici, je koncentracija alkohola v krvi manjša od 0,5 promila. Če se barva kristalov spremeni prek označenega prstana na cevki, znaša koncentracija alkohola v krvi preizkovane osebe nad 0,5 promila. Še prej kot se začne preiskava je preiskovancu pojasniti navodilo o uporabi naprave. Pri preizkusu pa je treba izhajati iz naslednjih izhodišč:

— preizkus se lahko začne, ko je preteklo najmanj 15 minut od tedaj, ko je preiskovanec nazadnje užival alkoholne pijače;

— treba je počakati 15 minut od tedaj, ko je preizkovanec nehal kaditi;

— pojasniti je treba preiskovancu, da mora z enim izdihom napolniti vrečko v času od 10—20 sekund;

— po končanem preizkusu je potrebno cevčico neprodušno zapreti.

Zakonska meja zaužitega alkohola sme pri tako imenovanih voznikih amaterjih traktoristih, voz. koles z motorji, kolesarji in drugih znašati 0,5 promil, vozniki, ki vozijo v javnem prevozu, vozniki, ki jim je to poklic, ter vozniki C in D kategorije ne smejo uživati alkohola pred nastopom službe in med vožnjo dokler upravljajo tovrstna vozila.

Na osnovi rezultata preizkusa, ki pokaže nedovoljeno količino alkohola v organizmu, pooblaščena uradna oseba izključi voznika iz prometa, mu prepove nadaljnjo vožnjo, odvzame vozniško dovoljenje in seznani voznika s tem, da bo dobil vozniško dovoljenje, ko bo se iztreznil, in to po 12. urah, najkasneje pa v 24 urah. Hkrati pa mu pove, da bo proti njemu podan predlog za uvedbo postopka o prekršku zaradi vožnje pod vplivom alkohola. Enak postopek (prepoved vožnje, odvzem vozniškega dovoljenja itd.) se uporablja pri vozniku, ki odkloni preizkus z alkoskopom.

V kolikor rezultat preizkusa testa pokaže, da je reagent v cevčici pozelenel čez polovico, preiskovanec pa se ne strinja z ugotovljenim rezultatom, mora pooblaščena uradna oseba obvezno odrediti strokovni pregled. Torej je v postopku za prekršek način dokazovanja vinjenosti vrednosten kot dokaz samo, kadar preiskovanec ne oporeka rezultatu preiskusa.

Strokovni pregled je metoda preiskave, kjer se preveri, ali ima preizkovanec v organizmu kaj alkohola, ali kaže alkoholne motnje. O tem ukrepu izpolni pooblaščena uradna oseba odredbo in preiskovanca odpelje do najbližjega zdravstvenega doma, kjer se opravi strokovni pregled. Po najnovejši razlagi strokovni pregled obsega klinični pregled preiskovanca in tudi odvzem ter analizo krvi in urina. Kri se ne odvzame le v izjemnem primeru, če bi to škodilo zdravju preiskovanca, vendar mora to ugotoviti zdravnik. Stroške ugotavljanja in dokazovanja vinjenosti, ko je ugotovljeno, da je voznik pod učinkom alkohola, mora plačati preiskovanec sam.

Viljem ČERPNJAK

VSE RAD BEREM

Najiskrenejše čestitke ob 35-letnici izhajanja tednika VESTNIK z željo za nadaljnje uspešno delo in zbližanje rojakov na tujem. Več let sem že naročnik vašega tednika, ter tudi skoraj že dve desetletji živim v tujini. Ne morete si predstavljati, kaj nam pomeni to zbliževanje. Ne pozabljamo sveta materinega slovenskega jezika, ki ga na žalost na vseh koncih sveta druga in tretja generacija precej slabo govori.

Z velikim veseljem prebiramo novice od doma, o ljudeh, ki jih poznamo, s tem pa tudi obujamo spomine na rosna leta in smo tako nekoliko bliže domovini.

Mnogo naših rojakov še živi v tujini. Vsem tistim, ki še niso naročniki, priporočam, da naročijo Vestnik in tako okrepijo vezi z matičnim narodom.

Ob tej priliki pozdravljam vse sorodnike in rojake, posebno v moji rojstni vasici Hotizi.

V Malmoju na skrajnem jugu Švedske imamo slovensko društvo Planika in v njem je precej rojakov, ki izhajajo iz lendavskega območja. Večina v društvu nas je iz severnovzhodne Slovenije.

Ivan Pucko, Malmö

Še pismi iz BiH in Črne gore

BILA BI PRIKRAJŠANA ZA SLOVENSKO BESEDO

V jubilejni številki Vestnika smo, kot ste morda videli, dali besedo tudi nekaterim našim naročnikom iz drugih jugoslovanskih republik. Medtem smo prejeli še dve pismi.

Iz Bijele v Črni gori se nam je oglasila **ETA MALOVIĆ:** *»Vem, da sem prepozna. Mogoče pa vam bo le prav prišlo. Počutim se, kot bi vas izdala, ker ste vsekakor računali na nas, ki smo daleč. V znak pomirjenja vam pošiljam vejico mimoze.« Koga ne bi takšne besede ganile? Pa še vejica mimoze! Poglejmo torej, kakšno mnenje si je o našem domačem tedniku ustvarila (priseljena) Črnogorka.*

»Vestnik sem naročila pred 12 leti. Najraje berem o Pomurju, vse, kar je napisano o naših krajih; politika me malo manj zanima, ostalo pa vse pogledam. Ne pogrešam skoraj ničesar, edino bi želela daljši rok za pošiljanje rešitev nagradnih iger, kar bi prišlo prav posebej nam, ki smo naročniki iz daljnih krajev. Kaj mi torej pomeni Vestnik? Z njim sem povezana z domačim krajem. Vsaka vest o napredku, ki ga dosežejo, doživljam kot osebni uspeh. Brez Vestnika bi se počutila prikrajšano tudi za slovensko besedo.«

ETA MALOVIĆ: nekoč je bila doma na Stavešinskem vrhu, zdaj pa živi v Bijeli v Črni gori.

Eta se je sicer rodila pred 36 leti na Stavešinskem vrhu in, kot je napisala, je prav ponosna, da je obiskovala vrtec na Janževem vrhu, ki je bil eden prvih daleč naokoli. Kasneje je z mamo in sestro Majdo živela v Negovi, v delovni organizaciji Elrad v Gornji Radgoni pa se je priučila za kovinostrugarko in do leta 1968 tam tudi delala. Potem se je poročila in odšla na možev dom v Bijelo.

»Tu sem že skoraj 16 let. Zaposlena nisem, ker sem mamica dveh pridnih sinov. Starejši Nikola, je učenec (odličnjak) 7. razreda, Boris pa je dopolnil 2 leti. Z ljudmi se tukaj lepo razumem, saj so zelo dobri. Sicer pa imam tukaj še dve sestri, tako da smo skoraj mala Prlekija.«

Tudi **ŽANA MRDŽA,** *ki živi v kraju Lušci Palanka v Bosni in Hercegovini, nam je za jubilejno številko nekoliko prepozno odgovorila, sicer pa nas je vsebina njenega pisma prijetno presenetila.*

»Naročnica Vestnika sem nekaj več kot pol leta. Rada ga berem, saj je v njem veliko zanimivih stvari. Posebej sta mi všeč rubriki Križem po naših šolah in Naši kraji in ljudje.«

Zanimalo nas je seveda tudi, če morda kaj pogreša.

»Ne vem, kaj bi pogrešala. Zdi se mi, da je Vestnik popoln. Morda bi več pisali o glasbi. Sicer pa veliko pišete o mojem rojstnem kraju Murski Soboti, kjer sem preživela 19 let. Kadar to berem, se v mislih vračam domov.«

ŽANA MRDŽA: iz Murske Sobote jo je življenjska pot vodila v kraj Lušci Palanka v BiH.

Tudi Žano je odpeljal v ‚daljni' kraj mož. Tam je odprla svoj frizerski salon in kljub domotožju se dobro počuti. Veseli nas, da ji naš Vestnik vsaj delno nadomešča košček domačega kraja.

JOŽE GRAJ

SLOVENIJALES
LI „PLATANA"
Murska Sobota

Na podlagi sklepa delavskega sveta Delovne organizacije Slovenijales, Lesna industrija Platana, Murska Sobota, razpisuje dela in naloge:

PRAVNIKA

delovne organizacije

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— končana višja ali visoka izobrazba pravne smeri
— najmanj eno leto delovnih izkušenj na enakih oz. podobnih delih in nalogah.

Pismene vloge s priloženimi dokazili pošljite na Delavski svet DO Platana, najkasneje v 8 dneh od objave.

Trgovanje za vsako ceno

Neka evropska družba je v Bangladešu objavila oglas, v katerem svetuje materam, naj otrokom »zvečajo tek in težo« — z anaboliki (poživili)! Zato ni presenetljivo, če se je v vladi te države našel nekdo, ki ga je zanimalo, kaj vse je naprodaj na domačem trgu. Rezultat je bil osupljiv: umaknili so 1700 zdravju škodljivih zdravil, ki so jih ponujale najbolj znane evropske in ameriške farmacevtske tovarne.

To je le eden od številnih primerov, ki jih je navedel evropski parlamentarec Knud Lind. Odločno je zahteval, da je treba poostriti nadzor nad izvozom zdravil in pesticidov v države v razvoju. Evropski parlament je to pobudo sprejel z veliko večino, čeprav so nekateri angleški in švicarski poslanci branili svojo industrijo.

Akciji so se zdaj pridružile še tri najvplivnejša evropska društva za varstvo porabnikov. Kot trdijo, tovarne evropske skupnosti zavestno spreminjajo države v razvoju v »smetnjak«.

Izkazalo se je namreč, da bangladeški primer ni osamljen, da gre za večje število držav in za mnogo daljši seznam škodljivih izdelkov, ki jih uvažajo.

Evropsko poročilo razkriva nesramno izkoriščanje revščine in nizko stopnjo zdravstvene prosvetljenosti v državah v razvoju. Razvite industrije namreč zlorabljajo dejstvo, da je približno dve milijardi ljudi na svetu nezadostno zdravstveno zaščitenih in da je komaj petina zdravil na voljo kar dvema tretjinama svetovnega prebivalstva.

Evropska farmacevtska industrija je imela lani približno sto milijard dolarjev prometa, osvojila pa je že četrtino vsega svetovnega trga. S proizvodnjo pesticidov je Evropa prevzela že skoraj dve tretjini svetovne trgovine.

Ugotovili so tudi, da so ista zdravila različno opremljena: za razvite države z natančnimi pojasnili, kako jih je treba uporabljati, in z opozorili, za »tretji svet« pa samo s kratkimi opombami. Človeštvo bi verjetno osupnilo, če bi organizirali objektivno anketo o tem, kaj razviti svet prodaja mladim državam. Kot najhujši primer navajajo 2,4 milijona otroških pižam, ki so jih Američani izdelali iz vlaken s kancerogenimi sestavinami in jih poslali v Zahodno Evropo. Samo z zahodnoevropskega trga, ki je za marsikoga zgled kakovosti, je treba vsak mesec umakniti do 500 izdelkov, ki ogrožajo življenje porabnikov. Po žrtvah med porabniki se evropski trg lahko enači s srednje velikim bojiščem.

SANJE SO OČIŠČEVALCI SPOMINA

Davni misleci, ki so nam svoja velika spoznanja zapustili v zapisih, znanih kot Upanišad, so o sanjah dejali, da v njih leži ključ človekovega življenja: kdor bo spoznal, kaj so sanje, ta bo vedel, kaj je življenje. Tudi drugi stari narodi so imeli sanje za nekaj posebnega. Stari Grki so menili, da z njimi bogovi sporočajo ljudem svojo voljo. Skozi vso antiko se vleče do današnjih dni pradavna vera v mistično moč sanj. Šele slavni Freud je razbil ta mit in nakazal, da so sanje le del aktivnosti našega duha, ki preko njih izraža tiste vsebine, ki so v zavesti zatrte, prikrite ali posem nezavedne. Razumljivo je, da tudi sedanji raziskovalci niso nedovzetni za to pradavno človeško skrivnost. In med najnovejše znanstvene poskuse razlage delovanja sanj sodi tudi prispevek Nobelovega nagrajenca Francisa Cricka iz znanega Salkovega inštituta v La Jolli.

V sodelovanju z matematikom Graemom Mitchisonom iz Velike Britanije je izdelal teorijo, po kateri sanje niso samo proces, v katerem se tvorijo predstave, marveč tudi proces, s katerim se iz možganskih spominskih celic izbrisujejo odvečne, čudne in neuporabne informacije. Sanje naj bi bile torej nekakšno čiščenje spomina, odlaganje odvečnega in shranjevanje samo pomembnega.

V svojem poročilu, objavljenem v reviji Nature, znanstvenika pravita: »Ta mehanizem imenujeva obrnjeno učenje oziroma razučenje. Brez tega mehanizma bi se ne razvili tako visoko sposobni možgani, kot jih imamo dandanašnji.«

Če bi mehanizem spomina ne deloval ustrezno, bi se višje razviti možgani znašli v nekakšni blokadi, ki bi zavrla nadaljnjo evolucijo tega nadvse pomembnega organa. Strokovnjaki razumejo danes delovanje spomina kot skladiščenje informacij v nevronskem vejevju možganov, ki spominja na pajkovo mrežo. Kadar se vzburi del spominskega omrežja, se vzburjenje prenese po vsej mreži. Tako človek lahko iz nekaj taktov glasbe prepozna celo melodijo. Toda če je spominska mreža preobremenjena, potem prihaja do zmede. Pri skladiščenju spominov in asociacij zlahka pride do preobremenjenosti, kar potem povzroči mešanje asociacij in spominov. Zadeva se lahko tako stopnjuje, da pride do halucinacij oziroma do obsedenosti.

Po mnenju Cricka in Mitchinsona se človek rešuje preobremenjenosti s sanjami. Ugotavljata, da mehanizem odbiranja odvečnih asociacij in spominskih informacij deluje v tisti stopnji spanja, ki ga strokovnjaki že več let označujejo s kratico REM, pomeni pa fazo hitrega premikanja očesnih zrkel. Za ta del spanja je značilna močna električna aktivnost v tistem predelu korteksa, za katerega domnevajo, da je poln spominskega omrežja nevronov. Med REM spanjem, ki pri odraslem človeku traja okoli dve uri, množina električnih signalov potuje od možganskega korena v korteks in po mnenju številnih strokovnjakov ti signali spodbudijo vidno središče, ki začne proizvajati žive predstave — sanje.

Za Cricka in Mitchinsona pa se v tem procesu dogaja še nekaj. Verjameta, da ti električni signali na nek način izbrisujejo asociacije, ki so se oblikovale med budnostjo, ter tako spominsko vejevje čistijo odvečnih informacij, ki so lažne in neustrezne. Tako se sposobnost spominskega vejevja v korteksu obnovi za nove spomine in asociacije. Proces najverjetneje poteka tako, da se močno spremeni sama struktura nevronske mreže.

Čeprav proces razučenja ni povsem raziskan, pa nedavni poskusi potrjujejo pravilnost takšnega razumevanja procesov. Nedvomno je zelo zanimivo dejstvo, da so računalniški strokovnjaki izdelali model nevronske mreže in potem na tem umetnem modelu raziskovali procese, podobne tistim v možganih. Izkazalo se je, da so preveč intenzivni (obsedenosti) ali negotovi (čudnosti) spomini najbolj podvrženi motnjam. Računalniško-matematični model je dal torej prav Crick—Mitchinsonovi teoriji.

Seveda so človeški možgani neprimerno bolj zapleteni, kot to lahko doseže računalniški model, a poleg omenjenega računalniškega poskusa več opazovanj raziskovalcev potrjuje možnost, da sanje oziroma REM spanje res igra pomembno vlogo za ohranjevanje pravilnega delovanja možganov. Stvar je zapletena, ker v možganih neprenehoma nastajajo nove nevronske povezave in so zato možnosti »napačnih zvez« veliko večje, se pravi, da bi možgani brez notranje kontrole in mehanizma odpravljanja nastalih napak ne mogli tako učinkovito delovati, kot smo temu priče vsak dan.

Nevsakdanji pogled na vlogo sanj v človekovem organizmu bodo seveda še poglabljali ali morda celo zavrgli kot neustrezen, a takšen, kot ga je slutiti zdaj, pomeni zares nekaj novega in obetavnega.

Avtomobili s keramičnimi motorji

Časi, ko ni bilo važno, koliko goriva potroši avtomobil, so že davno in neizbrisno za nami. Poraba goriva je še kako pomemben podatek, ki zanima kupca, ko se ozira za novim avtomobilom, zato ni nič čudnega, da novi modeli sicer še vedno močnih, hitrih in udobnih avtomobilov niso več tako požrešni kot njihovi predniki, cele vrste srednjih in malih avtomobilov pa že prestopajo v povsem novo generacijo energetsko varčnih vozil. Za vse pa se bo poraba goriva zelo izdatno zmanjšala, če se bo uveljavila novost — keramični avtomobilski motor.

Motor, ki je namesto iz kovinskih sestavljen iz keramičnih delov, ne potrebuje dragih hladilnih sistemov.

Temu prihranku sledi takoj še eden. Tak motor lahko deluje pri zelo visokih temperaturah, izkoristek pa je z uporabo turbin večji. Turbinski keramični motor bi razvijal veliko moč in veliko hitrost, požrl pa bi precej manj goriva.

Zaenkrat poznamo le prototip takšnega motorja, ki so ga izdelali pri Kyoceri, medtem ko posamezne keramične dele vgrajujejo v dizelske motorje v tovarni tovornjakov Isuzu. Vgradili jih bodo tudi v nove modele turbinskih motorjev za osebne avtomobile pri Nissanu in Toyoti.

Tudi fotomodel Janine James iz Birminghama dela. Pravkar se je vrnila z Jamajke, kjer je za nekega proizvajalca avtomobilov posnela koledar za leto 1985.

Kupil si je letalo

Kitajska časopisna agencija Xinhua poroča o kmetu, ki je obogatel s tekstilnim obratom in si kupil letalo. Guo Juanjing iz province Henan je lani zaslužil 7500 dolarjev. Sklenil je, da bo s tem denarjem kupil majhno letalo »čebela-3«. Uporabljal ga bo za kmetijska opravila. Lokalne oblasti nameravajo poslati tri kmete v aeronavtični inštitut v Pekingu, kjer naj bi se naučili, kako je treba leteti in vzdrževati letala. Doslej so skupine kitajskih kmetov že kupile takšna letala, zdaj pa je to prvič storil posameznik. Reforme na kitajskem podeželju so v zadnjih petih letih omogočile kmetom, da so se specializirali. Čeprav so nekateri tako obogateli, znaša povprečni dohodek kitajskega kmeta (skupaj jih je 800 milijonov) okoli 300 juanov (150 dolarjev) na leto.

Največja pihalna godba je nastopila lani v malezijskem mestu Kaula Lumpur: 2560 godbenikov.

x x x

Beli kruh so v Evropi pričeli jesti proti koncu 18. stoletja.

x x x

V 24 urah odda mirujoče telo odraslega človeka toliko toplote, da bi lahko ogreli tono vode za eno stopinjo Celzija.

drugje smo prebrali

Na polotoku Kola v Sibiriji vrtajo sovjetski raziskovalci vrtino, ki bo globoka 13 tisoč metrov.

x x x

Vrana doživi starost sedemdeset let.

x x x

Jate v Evropo vračajočih se lastovk so našle novo pot: predor St. Bernhard v Švici, dolg 8,5 km. Ptice so tako skrajšale pot, kar pa je še bolj važno — izognile so se mrzlim alpskim grebenom.

V spodnjeavstrijskem živalskem vrtu v Gänsendorfu imajo svojevrstnega kozla. Do deset metrov daleč mu uspe prehoditi po steklenicah, ne da bi eno samo podrl.

AKTUALNA

—Si gledal tretji del nadaljevanke „Strici so mi povedali"?
—Ne, tetica je bila pri nas. . .

DEDEK, DEDEK. . .

—Otroci, lahko ste zadovoljni, da imate takega dedka. Se ma dobrota ga je.
—Ni čisto tako. Počakajte. Boste videli kakšen bo takrat, ko se bo vrnila mamica. . .

Ljudje in podgane

Podgane reagirajo na alkohol zelo podobno kot ljudje. Če imajo možnost, rade »zvrnejo kozarček« pred večerjo ali spanjem, nekatere pa celo takoj, ko zjutraj odpro oči, da preženejo »mačka«. Te živali so med sedemletnimi raziskavami na univerzi v Los Angelesu lahko izbirale med vodo in janževcem. Po določenem času se jih je deset odstotkov spremenilo v alkoholike. 25 odstotkov jih je ostalo samo pri vodi, druge pa so »pile zmerno« — kar so odstotki, ki veljajo tudi za ljudi.

Psiholog Gaylord Allison, ki že več kot 20 let raziskuje delovanje mamil na živali in ki je vodil tudi omenjeno raziskavo, je ugotovil, da so se nadelane podgane vedle zelo podobno kot pijani ljudje — niso spale tako trdno kot druge, ki so bile trezne, v budnem stanju so imele manj energije in njihove tovarišice so jih celo gledale nekako zviška. Njihov ugled v podganji družbi je bil precej manjši od tistega, ki so ga uživale trezne živali in druge, ki z alkoholom niso pretiravale.

Zapite podgane so zbolele celo na jetrih, imele pa so tudi precej poškodovane možgane.

NA SODIŠČU

—Zatrjujete, da kradete avtomobile iz humanih razlogov. Bi lahko o tem povedali kaj več?
—Na kratko: koliko zapletov v prometu in nesreč bi bilo, če bi sedel za volanom neizkušen idiot. . .

VRAG IN POL

—Prekleti Čontala! Osramotil me je pred celo družbo, potem pa poslal k vragu.
—In kam si šel? — Domov. Tam pa je bil vrag in pol. . .

nekaj za graditelje

NE POZABIMO NA VETRNIK

Pri vhodu v vsako hišo mora biti vetrnik. Ta preprečuje prehitro ohlajevanje prostora. V mnogih hišah je zaprto stopnišče za preprečevanje prepiha v zgradbi. Vetrnik je lahko zamaknjen v hišo ali samostojen prizidek z lastno streho. Lahko je zidan iz opeke, montažen iz masivnih plošč (izolit, heraklit), lesen, kovinski: aluminijasta nosilna konstrukcija in vloženo steklo. Ne smemo pozabiti, da mora biti vetrnik iz materiala, ki je obstojen proti vremenskim vplivom in ne zahteva dodatnih stroškov vzdrževanja. Vetrnik je različnih dimenzij. V njem ne sme biti vrat, ki bi vodila v stanovanjske prostore. Večji veternik lahko ima prostor za obutev in površnike, dežnike in pokrivala.

Na sliki je vetrnik z notranjimi merami 120 krat 120 centimetrov. Nosilna konstrukcija je iz hrastovega ali mehkega lesa. Les je naravne barve in zaščiten z zaščitnimi sredstvi (sadolin, ksiladekor in druga). Podstavek naj bo visok vsaj 12 centimetrov. Pokončni tramiči so dimenzije 5/8 centimetrov. V lesenih okvirjih so vhodna vrata 109 krat 208 centimetrov (standardna mera). Vrata naj bodo zasteklena s 4-milimetrskim prozornim steklom, skozi katero se boljše vidi. Stranski stekleni steni sta iz armiranega ornamentnega stekla.

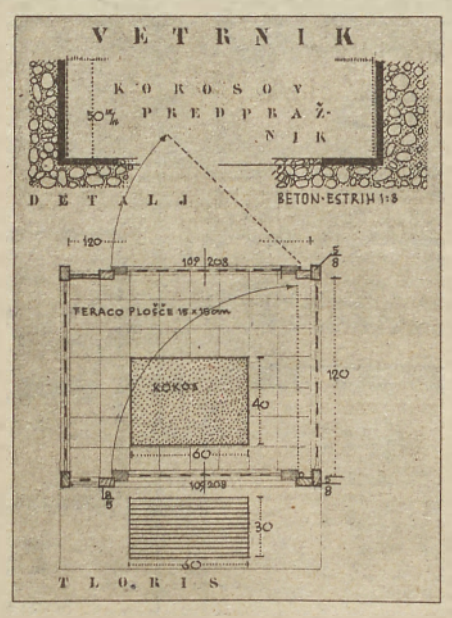

Streha je iz valovitega salonita sive ali rdeče barve ali plastičnih valovitih plošč (eval plošče) rumene ali rdeče barve.

Na tleh so keramične ali klinkerske ploščice. V vetrniku je kokosov predpražnik v kovinskem okvirju višine 5 centimetrov. Ob lesenem okvirju pri tleh naj bo vsaj 10-centimetrski zaščitni pas iz linoleja (zaradi čiščenja). Zunaj je pred vetrnikom kovinski predpražnik 60 krat 40 centimetrov. Ta je v kovinskem okvirju tako položen, da ga lahko dvignemo. Na dnu jaška mora biti za vodonepropusten cementni estrih s padcem proti odtočni cevi za padavinsko vodo. Za predpražnik uporabljamo tudi ekspandirano pločevino, katere mreža je rombaste oblike. Če imamo pred vhodom diferenčne stopnice, položimo predpražnik na plošči pred vhodom tako, da je v plošči odprtina in sneg in blato odpadata pri čiščenju na tla. Pri taki rešitvi ne smemo pozabiti na odprtine za čiščenje blata in snega, na strehi pa na viseči žleb in odtočno cev. Namesto odtočne cevi obesimo na žleb verigo, ki odvaja padavinsko vodo. Napušč strehe naj bo vsaj 60 centimetrov nad vhodom, ob stenah pa vsaj 35 centimetrov. Pri vhodu v vetrnik namestimo poštni nabiralnik in električni zvonec ali domofon.

Vetrnik je lahko tudi obit z lesom (ladijska tla na pero in utor). V notranjosti je streha tudi strop. Če imamo vetrnik obit z lesom, naredimo tudi raven strop iz lesenega opaža.

Pri lesenih stenah prihaja svetloba v vetrnik samo skozi šipo na vratih. Pri polnih stenah obesimo v notranjosti na eno ali obe steni veliko ogledalo, ki optično povečuje prostor.

V starejših hišah so imeli pred vhodom veliko verando, ki je služila za zbiranje delavcev in je bila obenem vetrnik. Verande so bile tudi dobra zaščita pred vetrovi in mrazom. (Po reviji Naš dom)

Suh fižol je najbolje shraniti v patentno zaprt kozarec za vlaganje. Preden kozarec zaprete, dodajte nekaj rezin česna in lovorovih listov.

Če so keksi, ki so stali v odprti posodi ali škatli, postali v nekaj dneh neužitni, jih damo v celofanske vrečice, dobro zapremo ter postavimo v hladilnik. Po nekaj urah bodo keksi spet sveži.

Konzervo boste odprli brez težav, če jo prislonite na topel likalnik ali na toplo ploščo štedilnika.

Najhitreje boste imeli kislo mleko, če v navadno mleko izcedite sok ene limone.

Torte ali druge vrste peciva boste laže narezali, če jih najprej ohladite nekaj ur v hladilniku.

Če prvič perete oblačila iz bombaža in želite, da se blago dokončno skrči do predpisane meje, ga zmočite s slano vodo in pustite stati čez noč. Vodi dodajte dve žlici debele soli.

Usnjena oblačila likajte prek svilenega papirja ali prek svilene tkanine za podloge.

Preden zavržete kako oblačilo, porežite vse gumbe in jih shranite.

Okenska stekla lahko operete v zmesi iz enega dela amoniaka in desetih delov vode.

V lepilo, s katerim lepite tapete, kanite nekaj kaplic terpentina. Tako boste zlahka nalepili tapete tudi na vlažne stene, pa se vam ne bodo odlepile.

Žličko soli razstopite v vodi in grgrajte pred spanjem, pa ne boste smrčali.

drobni nasveti

Nogavice najprej operite na običajen način, potem jih pustite stati nekaj časa v vodi, ki ste ji dodali malo kisa, in neprijetnega vonja ne bo več.

Lesni pepel je odlično gnojilo za tulipane.

S škarjami, ki niso več ostre, nekajkrat zarežite v smirkov papir, pa bodo spet uporabne.

Ko je lak na nohtih povsem suh, namočite nohte za minuto v limonin sok. Tako bo lak obstojnejši.

Ven na nogah ne smemo sončiti, koristno pa je, če se mnogo sprehajamo in bosi hodimo po plitvi vodi.

V hiši ali stanovanju se občasno pojavi miš. Kako jo pregnati? Okrog in okrog ob stenah v stanovanju razpostavite vejico mete. Tako boste zagotovo pregnali miši.

Najlaže je pomiti kote okenskih stekel, kjer se nabere veliko umazanije, s staro zobno ščetko, ki jo pred tem namočite v pripravek za čiščenje stekel.

za naše gospodinje

Čiščenje perutnine

Perutnina, ki jo kupimo že zaklano in hlajeno, je samo grobo očiščena. Pri zakolu ji je odtekla kri, poparili so jo in v grobem odstranili perje. S posebno pripravico so jim izvlekli črevo, pod vratom pa odvzeli golšo. Čaka nas torej še naslednje delo: kokoški najprej populimo ostanke perja, ki rado ostane med perutnicami. Nekatere vrste perutnine, na primer starejše kokoši in gosi, pa so dlakaste. Dlake osmodimo, še preden kokoš operemo. Na globok pločevinast krožnik ali v kako staro kozico nalijemo malo gorilnega špirita, prižgemo in nad plamenom perutnino obračamo na vse strani. Lahko si pomagamo z dvorogeljnimi kuhinjskimi vilicami. Za silo opravimo tudi s kosom prižganega papirja ali s suho trsko, le da se meso pri takem obžiganju nekoliko zakadi. Perutnino nato pri izmečni odprtini plitvo zarežemo, potegnemo iz nje želodček in previdno jetra (da se nam ne razlije žolč), izrežemo ostanke izmečne cevi, obrežemo žlezo na trtici in odstranimo tudi pljuča. Ponekod jih sicer pustijo, a ker niso okusna, pozneje samo kvarijo videz. Glavo odrežemo in če se nam ljubi, tudi očistimo: populimo ji perje, izvrtamo oči in globoko izrežemo kljun. V vratu pa sta še sapnik in požiralnik. Tudi ti dve cevi izrežemo. Potem pregledamo še odprtino, kjer je ležala golša. Ker se golša pri odstranjevanju rada raztrga, moramo paziti, da v odprtini ne ostane kak košček golše ali na pol prebavljena hrana.

Na perutnicah odrežemo konice tako imenovanega ogabnega krempeljca. Na kolenu odrežemo noge, jih — če so površno oluplјene — olupimo, kremplje pa posekamo. Nato šele perutnino od znotraj in zunaj dobro operemo. Če se nam je kožica pri tem, ko smo perutnino obžigali, zakadila, peremo perutnino v mlačni vodi. Oprano odcedimo, zbrišemo in je potem nič več ne peremo. Zelo napak bi bilo, če bi perutnina ležala v vodi ali pa če bi v vodi izpirali že na koščke razrezano. Meso bo potem manj okusno.

Perutnino razkosavajo — bodisi svežo, kuhano ali pečeno — povsod nekoliko drugače. Osnovno pravilo je, da perutnino lahko prerežemo ali presekamo **samo v sklepih**, tako da nikoli ne presekamo votlih kosti. Te so namreč zelo ostre in se z njimi pri jedi lahko ranimo. Perutninskih kosti tudi ne smemo dajati psom. Perutninsko drobovje pa čistimo takole: ledvičke samo izperemo, jetrom previdno izrežemo žolč pa tudi vse zelenkaste delčke, kjer je žolč ležal, želodec na mišici malo zarežemo in ga raztrgamo, tako da ostane vsebina želodca še zavita v notranjo vrečico. Obrežemo tudi vhodni in izhodni kanal in iz previdnosti olupimo maščobo, ki se drži želodca na zunanji strani. Želodce: dobro izperemo, prav tako izplaknemo tudi srce.

ČUDNI ČASI

— Lajči bači, kje so že tisti časi, ko smo se pred mladenkami kazali lepo obriti in počesani . . .

— Zdaj je drugače. Bodi neobrit in zmečkan, lase si daj umetno posivetl, pa boš mladenič in pol. Umiješ pa se tudi lahko, vsaj tu in tam.

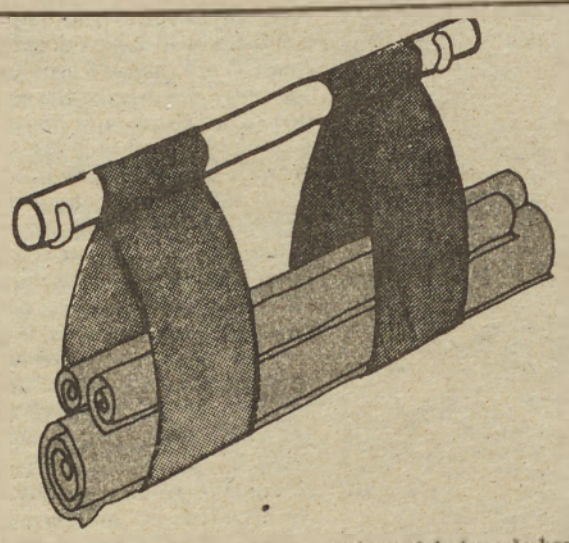

STOJALO ZA ZVITE PLAKATE — Tako stojalo bo zelo koristno, saj lahko v njem hranite zvite plakate, risbe, zvitke papirja ali mape. Lahko ga postavite ob steno pri mizi ali obesite na vrata omare, izdelate pa ga lahko iz kovinske cevi in dveh kosov čvrstega platna. Namesto kovine lahko uporabite tudi les, namesto platna pa usnje ali skaj. To stojalo ne zavzema skoraj nič prostora, mogoče ga je sneti in spraviti v omaro. Velikost stojala morate določiti po zvitkih, ki naj bi bili v njem spravljeni, torej je lahko daljše ali krajše, z ožjima ali širšima trakovoma.

AVTOMOBILIZEM

Rabljeni avtomobili v Čakovcu

Pred kratkim je Auto-Hrvatska uredila v Čakovcu sejem rabljenih avtomobilov. Avte je moč kupiti oziroma prodati vsako soboto. Tudi s pomurskega območja prihajajo na to sejmišče tako prodajalci kot kupci, saj je ta sejem marsikomu veliko bliže kot onile v Mariboru. Morda vas zanimajo cene? ZASTAVA 750: letnik 1978: 130.000; 1979: 150.000; 1980: 160.000; 1983: 230.000 dinarjev. ZASTAVA 101: 1977: 155.000; 1978: 170.000; 1979: 180.000; 1982: 270.000; 1983: 330.000 dinarjev. JUGO 45: 1982: 300.000 dinarjev. ZASTAVA 132: 1977: 250.000; 1979: 480.000 dinarjev. LADA 1600: 1980: 240.000 dinarjev; LADA 1500: 1981: 300.000 dinarjev. LADA 1200: 1977: 110.000 dinarjev. RENAULT 4: 1976: 150.000; 180: 210.000 dinarjev. GOLF DIZEL: 1983: 950.000 dinarjev. GOLF J: 1978: 310.000 dinarjev. ZASTAVA 126 P: 150.000 dinarjev.

Torej tudi na nam najbližjem avtomobilskem sejmu kar precej zasoljene cene rabljenih avtomobilov. Je pa vendarle res, da si marsikdo lahko kupi rabljen avto, ne more pa zbrati toliko denarja, da bi si omislil novega. Cen novih avtomobilov nismo zapisali zato, ker vam ne bi radi povzročili glavobola.

TUDI TAKO

— Midva z ženo sva eno.

— Ne razumem.

— Ona je ena, jaz pa ničla . . .

OBISK

— Kje pa je mama?

— Leži. Neki moški je prišel.

— Zagotovo je zdravnik.

— Ne bi rekel. Tudi on je legel . . .

RADIO MURSKA SOBOTA

5 najpopularnejših

Vsak petek od 16.00 do 16.30 na Radiu Murska Sobota
Lestvica tega tedna:

1. **Prepoceni zgodba** — Zasilni izhod
2. **O ne Cherie** — Randes Vous
3. **Miki, Miki** — Sladžana Milošević
4. **Marija** — Daniel Popović
5. **Ti znaš** — Josipa Lisac

Nagrado Elektrotehne iz Murske Sobote prejmeta:
Katica Bohanec, Logarovci 20,69242 Križevci pri Ljutomeru Valerija Gotvajn, Novakova 4, 62270 Ormož

Naša nova predloga:
Valentino in Renato — Novi Fosili
Marina — Marijan Smode

Vaše glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: Za najpopularnejših pet.

Iz sveta medicine

SOL JE NEVARNA

Na Japonskem največ ljudi umre zaradi možganske kapi. Ugotovili so tudi že vzrok: preveliko uporabo soli! Na nekaterih območjih te otoške države ljudje uporabijo dnevno tudi do 30 gramov soli. Ni jih malo, ki zjutraj (namesto kave) popijejo vročo sojino juho, v katero dajo do 2 grama soli. Dnevni obroki so često tudi vrtnine, ki so konzervirane s soljo. Ne da bi jih prej oprali, jih kar tako — osoljene — jedo. Posledica vsega tega je, da ima veliko Japoncev visok krvni pritisk, zato je možganska kap najpogostejši vzrok za smrt.

Na Japonskem so zdaj sprožili veliko akcijo, katere namen je vzbuditi pri ljudeh zavest, da čezmerno uživanje soli — škodi. V vseh ambulantah in bolnicah ter drugod so izobesili slikovite plakate — prikaze vseh narodnih jedi, kakor tudi količino, soli ki jo vsebujejo. Skratka: namen akcije je odvrniti ljudi od prevelike uporabe soli, s tem pa tudi od tveganja — prehitre smrti. Take dobronamerne nasvete dajejo velikokrat tudi naši zdravniki, vendar jih nemalokrat ne upoštevamo. Razmislite torej: sol ali . . .

Dr. I. B.

SKRAJŠAN »ROMAN«

— Kako je zdaj s tvojim pisanjem? Že pred letom si napovedal roman.

— V založbi so ga skrajšali, potem pa zavrnili. V skrajšani obliki bo izšel prihodnji teden v Vestniku kot šala.

DILEMA

— Bi bil raje doma ali v zaporu?

— Za zdaj sem raje doma. Vsaj tu in tam si izborim prostost.

ISKRENO

— Fantički, imate radi staro mamo?

— Še kako, le ona ima pogosto dosti proti nam . . .

sestavil Marko Napast	ekonomičnost	latinsko ime za šesti sklon	tržni izdelek, tkanina	otok v Aleutih	nepravi oče	italijansko ime Benetk	piščalka iz gline
mesto v Bolgariji							
majhen oblak							
mineralna voda							
jadranski otok				župan pri nas pod Francozi / Karlovac			
kopnina v morju, reki ali jezeru					Zorman Ivo / akvarijska riba		
rimsko število 501			bivši ugandski diktator / zlato				
filmska igralka Gardner				egiptovski bog sonca / prosjak			
avtomobilska oznaka Romunije		japonsko mesto / igralec Sharif				nemški filozof (Lorenz)	zimsko vozilo
nobelij			turško mesto / Talisova pijača				
vrsta iglavca							
srednjeveški Arabec							
prebivalci Trakije							

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE — Vodoravno: nagrada, akrobat, kvasina, Lana, Ik, ari, SLO, detomor, Al, do, L, salon, Ist, Ada, štab, RD, čarodej, estrada.

Taki so bili naši borci

Čas hiti z neverjetno hitrostjo. Včeraj so bili gozdovi še polni partizanov, ki niso zatajili svoje domovine. Pod nebo so se dvigali stebri dima in nebo je krvavelo od ognja, ki je požiral revne koče, ki so pomagale partizanom. Daleč so že tisti dnevi, ko so se pod nebo dvigali boleči kriki otrok in bledi pogledi talcev, ki so še zadnjikrat obviseli s pogledom na belih akacijah.

In danes?

Živimo v samoupravni svobodni domovini Jugoslaviji, za katero so marsikateri menili, da se bo sesula kakor prhek štor. Gotovo niso računali na tako enoten upor naših rojakov in njihov edinstveni cilj. Med bojem se je pokazalo med našim ljudstvom največje tovarištvo. Prenekateri mladenič je zaupal objokani materi: „Mama, domovina me kliče! Ne moremo dovoliti, da sovražnik tepta naša tla, kako trga in razgreba domovino." Mati je razumela sina, vedela je, da je tako najbolj prav, čeprav se ji je trgalo srce od strahu, ko je zaslišala pokanje pušk in žvižganje bomb. Med bombami in kroglami so hitele drobne glavice kurirjev. Takrat so imeli en sam cilj: Prebiti se skozi ognjen obroč in oddati čimprej sporočilo drugi četi, pa naj je rana že skoraj izkrvavela; glavna je bila četa da prebije obroč in tako odtrga sovražniku še kos svojega ozemlja.

Taki so bili naši kurirji in borci. Strumno so sledili tov. Titu, ki jih je vodil od boja do boja, od zmage do zmage. Kot pobuda pa jih je vedno vodila ta himna: „Hej, Slovani . . ."

Danes se na veliko razpravlja in piše o naši himni. Ali je prav, da staro prijateljico zavržemo, ki je vodila narod v upor? Tudi pozneje. Kolikokrat so naši tekmovalci ponosno in strumno stali na igriščih, ko je zadonela naša himna?

Ali bi se s tem strinjali padli partizani, ki so ostali himni in domovini zvesti do poslednjega diha?

Taki so bili naši borci.

Gabrijela Vučak, 7. a

OŠ Cankova

ŠTAFETA MLADOSTI PRI NAS

Vsako leto prenašamo iz kraja v kraj štafeto mladosti. Tudi v Dokležovju smo jo pričakali pred šolo. Pripravili smo proslavo. Nastopali smo učenci in cicibani, mladinka in pionirka pa sta prebrali pozdravni pismi. Mladi obljubljamo, da bomo hodili po Titovi poti.

Matejka Gjörek, 1. b
OŠ Dokležovje

Sprejem štafete mladosti v Dokležovju — Narisal Tomaž Horvat, I. b OŠ Dokležovje.

COPEKOV MLIN

Mlin stoji v gozdu. Mimo teče potoček. Okrog mlina je vse zeleno in lepo. Bila sem že v njem.

Med vojno je bil v njem sestanek partizanov. Na mlinu je spominska plošča. Obišče ga veliko ljudi.

Nekoč so v tem mlinu mleli pšenico in koruzo. Ima veliko kolo.

Alenka Laki, 1. a
OŠ Velika Polana

TEKMUJEM

Ime mi je Klavdija. Hodim v V. razred osnovne šole Tišina — oddelek Gederovci.

Ko sem slišala, da bomo v razredu tekmovali za Veselo šolo, sem se takoj prijavila. Sprva sem se malo bala, nato pa sem se že privadila. Sedaj imam že dve diplomi. Verjetno bom šla še na občinsko tekmovanje, ki bo v Murski Soboti.

Upam, da se bom tudi tam dobro odrezala.

Klavdija Šadl, 3. razr.
OŠ Gederovci

MOJ KUŽA

Pri babici imajo psa, ki mu je ime Džeri. Je zelo prijazen, ubogljiv in lepe črne barve. Nas, domače, že od daleč pozna. Ko se pripeljemo, nam pride vedno naproti. Je dober čuvaj. Posebno ima rad otroke. Razume veliko besed. Rad je svoboden; ko ga babica priveže, je žalosten.

Robert Fiala, 3. a
OŠ Videm ob Ščavnici

Vlak

Po tračnicah
se pelje
v daljne kraje vlak.

Po tračnicah
se pelje
dolgi dolgi vlak.

Zato stecimo na
postajo
in z vlakom
se odpeljimo
v Ljubljano,
iz Ljubljane
pa nazaj
v svoj domači kraj.

Renata Zver, 3. raz.
OŠ Odranci

Potepuški dinar

Sem dinar. Ljudje me kličejo NOVI dinarček. Imam očeta in mamo. Oče je ves siv, če ga kdo pogleda, mama pa je zelo sramežljiva in je zato vedno rdeča. Imam še zelenega strica, modrega brata vijoličasto sestro in rjavega bratranca. Sosedovi otroci so mi vsi podobni. Rodil sem se v Beogradu. Sem novejše izdelave in imam na trebuhu številko ena.

Moj prvi dom je bila banka v Ljubljani. Mihčeva mama me je tam dvignila kot svoj osebni dohodek. Miha me je dobil za žepnino. Takoj si je kupil sličice Tarzan. Prodajalka me je vrgla v neko čudno škatlo, ki je cingljala. Kasneje me je izročila rogomemnemu sodniku Štefanu. Ta me je metal na tekmi, ko so voditi, katera ekipa bo prva zaigrala. Nalašč sem se obrnil na hrbet in tako so žogo dobili moji idoli. Ko je steket tudi sodnik, sem mu skočil iz žepa in se skotalil med gledalce. Stane me je pobral in me odnesel domov. Spustil me je v škatlo, kjer je bilo že polno mojih prijateljev. Tam sem prebil dva tedna in se lepo počutil. Stane me je vtaknil v žep in mami kupil darilo za osmi marec. Darilo pa je mami kupil tudi Blaž. Trgovka me je dala njemu. V njegovem žepu sem najbolj trpel. Nekega dne pa me je zagnal v jezero. Na srečo me je ven prinesel rak Potočnik. Na produ me je našel isti Miha, ki me je prvi zapravil. Vrgel me je na polico k očetu in materi. Po dolgem času smo se spet srečali.

Na polici sem še danes.

Andrej Šeruga, 6. a
OŠ Edvard Kardelj
Murska Sobota

Moja mamica

Moji mamici je ime Marjeta. Dela v vrtcu. Ko pride domov, nam kuha, pere, peče, bere, lika, šiva, pospravlja . . . Imam jo zelo rada. Vsak dan ji pomagam. Želim je veliko zdravja.

Mirjam Horvat, 1. c
COŠ Gornja Radgona

Z veseljem igram šah

V letošnjem šolskem letu sem se naučila šahirati. Igra me je pritegnila in vključila sem se v šahovski krožek.

S sošolkami smo se veselile tekmovanja. Pridno smo se nanj pripravljale. Veliko sem vadila tudi sama doma. Postale smo medobčinske ekipne prvakinje. Tovarišica nas je zato prijavila tudi na občinsko tekmovanje za posameznike. Igrala sem počasi in uporabljala vse znane kombinacije na šahovski deski. Rada igram s skakači. Dosegla sem vse možne točke in postala občinska prvakinja. Pokala so se razveselili tudi domači.

Sandra Kavaš
OŠ 17. oktober
Beltinci

STANE ČERVIĆ-BOJAN

Spomini na partizansko leto 1944 v Prekmurju

Tako je Džemsova četa doživela usodo enote, ki ni imela prave zveze s prebivalstvom, s tem pa tudi ne kritja pred sovražnikom, saj ni imela obveščevalcev niti možnosti zakritja. Džemsova četa je bila v Prekmurju sprejeta s simpatijami in naklonjenostjo ter gostoljubjem, čeprav so se prebivalci po drugi strani bali povračilnih ukrepov. Taktika čete za teren Prekmurja ni bila ustrezna, zato tudi niso mogli nikogar pritegniti k aktivnemu sodelovanju in so se morali hitro umakniti iz pokrajine.

Ko smo se vračali z razgovorov z Džemsovo četo iz Polane, smo se že proti jutru ustavili na postojanki pri župniku v Martjancih in tam prebili dan. Zvečer pa smo se vrnili na našo še najbolj varno postojanko v Hiršlovo vilo v M. Soboti. Sestavili in napisali smo obširno poročilo na oblastni komite KPS za Štajersko. Poročali smo, da smo se srečali z Miškom Kranjcem, o razgovoru z Džemsom in njegovi odklonitvi o sodelovanju z nami, o naših nadaljnjih načrtovanih zastraševalnih akcijah proti okupatorju. Poročali smo tudi o velikem številu skrivačev, ki pa se doslej še niso vključevali v naše gibanje. Poročilo je odnesel kurir Jožko Zadravec-Marjan do postojanke Milana Alta v Globoki, ki je poročilo posredoval naprej.

Hiršlova vila v M. Soboti je bila odlična postojanka za našo skupino. Bila je sicer na robu mesta, vendar lahko dostopna, bolj na samem. Madžari seveda niti slutili niso, da bi si tu partizani upali urediti svojo postojanko in se v njej zadrževati. V tej postojanki smo naredili tudi načrte za naše nadaljnje zastraševalne akcije. K sodelovanju smo pritegnili še Jožka Zadravca-Marjana iz Turnišča in Franca Flisarja-Brka z Gorice.

MANJŠE AKCIJE PO PREKMURJU

Ko smo v začetku septembra 1944 odhajali na posvet v ljutomersko okrožje, smo v Renjovcih hoteli razorožiti opazovalno letalsko postajo. Približali smo se ji v prvem mraku. Ker pa nismo bili dovolj previdni, nas je stražar hitro opazil. Prišlo je do manjšega spopada, nakar smo se umaknili. Pač pa smo s tem povzročili velik preplah med Madžari in madžaroni.

Po vrnitvi iz Prlekije smo izvedli koordinirano akcijo.

Jožko Zadravec-Marjan

Jožko Zadravec-Marjan in Franc Flisar-Brko sta prerezala telefonske žice proti Lendavi. Juš, France, Rastko in jaz pa smo isto noč prerezali žice med Črensovci in Odranci in jih odvlekli daleč na polja. Tako smo nekaj časa prekinili telefonske zveze med M. Soboto in Lendavo.

Po nekaterih vaseh smo obiskali tudi nekaj »notarušov« in domačih madžarov. Slednje smo seznanili o tem, kakšno kazen lahko pričakujejo, če ne bodo prenehali sodelovati z okupatorjem. Ti naši obiski so se hitro razvedeli po Prekmurju. Notarji (notaroši) so bili upravni predstavniki oblasti in poklicni zaščitniki pravega reda v občini. Bili so predstojniki upravno-politične skupnosti, ter so skrbeli za red v občini, kateri so načelovali. »Notarišija je imela obseg nekdanjih občin, taka občina pa je bila vsaka večja vas ali nekaj manjših vasi skupaj. Notarji so bdeli nad občani imeli pregled na plačevanjem davkov in drugih obveznih dajatev občanov, povezovali pa so se tudi s policijskimi, vojaškimi in žandarmerijskimi postajami. Od njih in njihovih mnenj je bilo odvisno, koga bodo aretirali oziroma izvajali proti njemu druge ukrepe. Notarji so v večini bili priseljeni Madžari ali domači madžaroni. Zato smo naše akcije v precejšnji meri usmerili proti njim.

Prvo večjo zastraševalno akcijo smo izvedli 11. oktobra 1944 pri tovarnarju perila Cvetiču v središču M. Sobote. Opozorili smo ga, naj neha z gonjo proti Slovencem, sicer bomo z njim postopali kot z vsakim izdajalcem. Cvetič nam je vse obljubil, ponujal nam je tudi denar, ki ga pa nismo vzeli. Ko smo mu povedali, da bo kmalu svoboda, s tem pa konec njegovega strahovanja, nam je dejal, da nam že danes da vse, samo da mu pustimo življenje. Ko smo odhajali, smo mu povedali, da lahko gre naš obisk prijavit naslednji dan po osmi uri. Tako je tudi storil, sicer pa so partizane pri njem videli tudi nekateri delavci tovarne. Naslednji dan je bila Sobota polna novic o partizanih, govorili so, da jih je bilo zelo veliko, da so bili v partizanskih uniformah in močno oboroženi. Te novice so se širile po vsem Prekmurju. Vse je sicer bilo res, le to ne, da nas je bilo zelo veliko, saj nas je bilo le šest. Naslednji dan je bilo na cestah polno vojske, hajkali so celo po poljih in preiskali vsako jaso, iskali so nas, seveda zaman. Mi smo se umaknili proti Puconcem na postojanko k Marici Gašperšičevi, še prej pa smo pri Ludviku Roganu pustili zvezo za Mirana, če se medtem vrne iz Budimpešte. Roganu smo zaradi konspiracije povedali le, da gremo proti Puconcem, Miran bi takoj razumel, da smo pri Gašperšičevi.

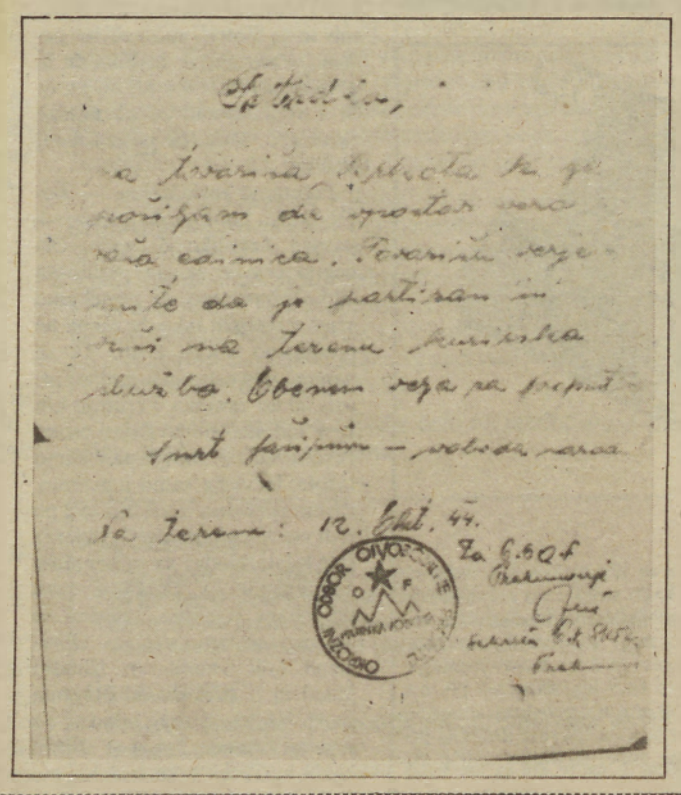

Toda Miran in Ciril sta se vrnila iz Budimpešte še isti večer 11. oktobra 1944. Pripotovala sta z vlakom, iz varnostnih razlogov pa sta izstopila že na Vaneči in v prvem mraku že pred nami prišla na postojanko pri Marici Gašperšičevi. Ko smo Juš, France, Rastko in jaz okrog druge ure ponoči prišli na postojanko k Gašperšičevi v Puconcih, smo na naše veliko presenečenje tam že našli Mirana in Cirila. Miran se je nepričakovano vrnil ker je v Budimpešti dobil strogo zaupno sporočilo, da bo Horthy med 14. in 15. oktobrom razglasil kapitulacijo Madžarske.

Naslednjega dne 12. oktobra smo vsi skupaj kar nas je bilo v Puconcih, naredili načrt za akcijo v vasi. Pri načrtovanju je sodeloval tudi član OO OF Štefan Kuhar iz Puconec. Dogovorili smo se tudi za ves potek in še istega večera 12. oktobra 1944 s pomočjo domačih aktivistov, ki so bili na straži, najprej napadli puconsko železniško postajo. Uničili smo vse telefonske in signalne naprave, zažgali vse arhive, še prej pa razorožili dva orožnika, ki sta stražila postajo. Tema smo pobrali tudi uniforme zaplenili dve vojaški puški in pet ročnih bomb. Potem smo obiskali »notarišijo«, kjer smo uničili ves arhiv vključno sezname in dokumente vojaških obveznikov in sezname raznih obveznih oddaj. Vsem madžarskim uslužbencem na notarstvu in v vrtcu, ki je bil v isti stavbi, pa smo naročili, naj se v 48 urah odselijo tja, odkoder so prišli.

(dalje)

SPEEDWAY — ČETRTFINALE ZA SP

Zmagal Collins, Kocmut trinajsti

Ob lepem vremenu se je na nedeljski četrtfinalni dirki za svetovno prvenstvo v spedwayu na 1000 m dolgi peščeni stezi v Gornji Radgoni, ki je edina v Jugoslaviji, zbralo blizu 6.000 ljubiteljev moto športa. Med 18 tekmovalci iz Italije, Avstrije, Madžarske, ZR Nemčije, ČSSR, Velike Britanije, in Francije so nastopili tudi trije Jugoslovani, ki pa se s svojimi jeklenimi konjički nikakor niso mogli enakovredno kosati z ostalimi tekmovalci. Največ uspeha so imeli tekmovalci iz Velike Britanije, ZR Nemčije in Češkoslovaške. Zmagal je Collins iz Velike Britanije, ki je zbral 23 točk, pred Aignerjem (ZRN) 21, Štanclom (ČSSR) 21, Blondyjem (Francija) 18, Rissom (ZRN) 15, Karnasom (ČSSR) 14, Banksom (VB) 12, Ederjem (Avstrija) 11 in Sovo (ČSSR) 9 točk. Teh devet tekmovalcev se je uvrstilo v polfinale. Od Jugoslovanov je po pričakovanju bil najboljši Albert Kocmut iz Gornje Radgone, ki je s 4 osvojenimi točkami zasedel šele 13. mesto. Hojs je osvojil 2 točki, medtem ko sta Vrbnjak in Korovljevič ostala brez točk.

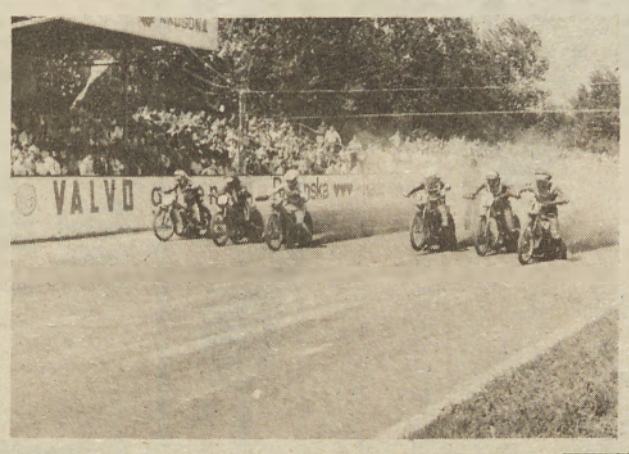

Nedeljska dirka na stadionu Bratstva in enotnosti v Gornji Radgoni je kljub nekaterim padcem, ki pa niso povzročili hujših poškodb, lepo uspela. Prizadevni člani AMD so še enkrat dokazali, da so odlični organizatorji najzahtevnejših prireditev in da se upravičeno potegujejo za organizacijo polfinalne in tretje finalne dirke. Na slavnostni otvoritvi sta govorila predsednik organizacijskega odbora Jože Šavel v imenu organizatorja ter AntoSlavic, direktor Avtoradgone, v imenu pokrovitelja.

F. Maučec

HOKEJ NA TRAVI

Pomurje prvak

V zaostali tekmi prvenstva Slovenije v hokeju na travi je Pomurje v Murski Soboti premagalo Svobodo iz Ljubljane z 2:1 (Fujs in Zelko). S tem je bila končana letošnja sezona. Pomurje je brez izgubljene točke osvojilo prvo mesto in naslov prvaka Slovenije za sezono 1983/84.

LESTVICA

POMURJE	12	12	0	0	33:5	24
Svoboda	12	5	2	5	22:10	12
Gaberje	12	2	2	8	5:23	6
Maribor	12	2	0	10	7:29	4

NAMIZNI TENIS

Uspešen nastop Močana

Na mednarodnem mladinskem prvenstvu ČSSR, ki je bilo v Topolčanih, je v reprezentanci Jugoslavije prvič nastopil Sobočan Miran Močan. Zaradi pomanjkanja mednarodnih izkušenj je v posameznem in ekipnem delu izpadel že v prvih kolih, veliko bolje pa je zaigral v dvojicah skupaj z Zalaznikom, ko sta se uspela uvrstiti med osmerico najboljših parov in sta bila v tej disciplini najuspešnejša Jugoslovana.

M. U.

KAJAKAŠTVO

Izvrstni kajakaši Kroga

Društvo za šport na vodi Nivo Celje je pripravilo na reki Savinji od Žalca do Celja (8 km) tekmovanje v spustu, na katerem je sodelovalo 90 tekmovalcev iz 12 klubov. Med njimi so nastopili tudi tekmovalci iz Kroga iz Srednje Bistrice. Zlasti so se odrezali Krožani, ki so bili med ekipami najboljši in osvojili več prvih mest. Najbolje se je izkazal Milan Karas, ki je v konkurenci kajakašev osvojil prvo mesto z izvrstnim rezultatom in tako še enkrat dokazal, da je resen kandidat za državno reprezentanco. V mladinski konkurenci je bil Vereš tretji, Borovič deseti in Horvat enajsti. V konkurenci pionirjev so bili prav tako najboljši tekmovalci iz Kroga. Zmagal je Simon Kuzmič pred Milanom Maričem. Graj iz Bistrice je bil enajsti, Ozbetič pa dvanajsti. Med turisti je Skraban zasedel šesto mesto. Med ženskami pa Nataša Vrdoljak tretje mesto kot pionirka. V tekmovanju kanuistov dvosedov sta zmagala Činč — Titan v članski konkurenci, Hauko — Vrdoljak pa sta bila med turisti šesta.

Tekmovanje na Savinji je bilo prvo od šestih, ki so letos predvidena v Sloveniji pod naslovom »Spoznavajmo slovenske reke«. Udeleženci, ki jih bodo prevesłali pet, bodo prejeli plakete in medalje Kajakaške zveze Slovenije. Zadnje tovrstno tekmovanje bo na reki Muri 15. julija.

F. Maučec

KOLESARSTVO

Pomurci uspešno tekmujejo

V minulih dneh so se kolesarji Pomurja iz Beltinec udeležili več tekmovanj in dosegli nekaj solidnih uvrstitev. Na dirki ob obletnici osvoboditve Varaždina, bil je to kriterij, je sodelovalo 75 mladincev iz 8 klubov Hrvatske in Slovenije. Odlično so se odrezali pomurski kolesarji. To še posebej velja za Čeha, ki je pri starejših mladincih zasedel drugo mesto, Titan pa je bil peti. Pri mlajših mladincih pa je zmagal Cigut pred Škrabanom. Ostali pomurski tekmovalci so se uvrstili od 6. do 15. mesta.

Mladinska ekipa Pomurja, ki so jo sestavljali štirje kolesarji: Titan, Berden, Čeh in Cigut, ekipo je vodil Štefan Titan, pa je sodelovala na tridnevni mladinski kolesarski dirki „Kalnički partizani". Nastopilo je 72 kolesarjev iz 18 jugoslovanskih klubov. V zelo močni konkurenci in na težki 325 km dolgi progi, ki je imela kar 100 km vzponov, so pomurski kolesarji hoteli doseči kar največ, kar pa jim kljub dobremu začetku ni uspelo. Že v drugi etapi je zaradi okvare kolesa odstopil Berden, v četrti pa Cigut, tako da sta na koncu bila uvrščena le Titan na 25. mestu in Čeh na 26. mestu.

Ob otvoritvi trgovine Astra v Murski Soboti pa je bil kolesarski kriterij, na katerem je sodelovalo 32 tekmovalcev iz treh slovenskih klubov: Astre, Branika in Pomurja. Domačini so presenetili favorizirane kolesarje Astre, saj je ob pomoči celotne ekipe zmagal Jože Cigut, Dalivoj Titan je bil tretji, Jože Škrabar peti in Štajner osmi.

Kolesarji Pomurja pa so nastopili še na štafetnem teku mladosti v Bakovcih. Med 15 kolesarji je zmagal Štiblar pred Škrabanom in Cigutom. Udeležili pa so se tudi spominske dirke Slavka Ojsterca v Kamniku, kjer je nastopilo 150 kolesarjev. Najbolje uvrščen med starejšimi mladinci — Čeh je zasedel šesto, Titan pa osmo mesto. Pri mlajših mladincih je bil Serec trinajsti, Lipovec pa petnajsti. Med člani pa je Štiblar zasedel štirinajsto mesto.

ODBOJKA

Uspel pionirski turnir RADENSKA 84

Odbojkarska zveza Pomurja je v Radencih pripravila II. tradicionalni pionirski odbojkarski turnir pod pokroviteljstvom Radenske. Na turnirju je sodelovalo po 8 ekip pionirjev in pionirk, skupno torej 16 z Madžarske, iz Srbije in Slovenije. Na slavnostni otvoritvi so pripravili tudi krajši kulturni program, v katerem je sodeloval pevski zbor OŠ KDK iz Murske Sobote. Turnir je lepo uspel, želja organizatorjev pa je, da bi v prihodnje postal še množičnejši in da bi pritegnili tudi ekipe iz Avstrije in Italije.

V konkurenci pionirk je imela največ uspeha ekipa Pankasza z Madžarske ki je v finalu premagala ekipo OŠ Beltinci z rezultatom 2:0. V borbi za tretje mesto pa je Ljutomer premagal G. Petrovce z 2:0. Vrstni red: 1. Pankasz, 2. OŠ Beltinci, 3. OS IC Ljutomer, 4. OŠ G. Petrovci, 5. Mladost MS, 6. OŠ KDK Murska Sobota, 7. Obilič in 8. OŠ Puconci.

V tekmovanju pionirjev je zmagala ekipa OŠ Beltinci, ki je v odločilni tekmi premagala OŠ EK iz Murske Sobote z 2:1. V tekmovanju za tretje mesto pa je OŠ KDK MS premagala Apače z 2:0. Vrstni red: 1. OŠ Beltinci, 2. OŠ E. Kardelja MS, 3. OŠ KD Kajuh MS, 4. OŠ Apače, 5. OŠ Puconci, 6. OŠ Radenci, 7. OŠ Cankova in 8. OŠ Safarsko.

TVD PARTIZAN MURSKA SOBOTA

IZVOLJENO NOVO VODSTVO

Medtem ko je bilo soboško društvo Partizan nekaj časa brez vodstva, vaditelji pa so naprej uspešno delali, je bil naposled sklican občni zbor, na katerem so spregovorili o delovanju in razmerah ter se dogovorili o bodočem delu. Dosedanjo aktivnost so ocenili kot zadovoljivo in ugotavljali, da imajo nekoliko preobsežen program dela glede na vodniški kader. V svojih vrstah pa pogrešajo telesnovzgojne učitelje in profesorje. Uspešno delujejo tudi sekcije: judo, karate in rokoborba. Sprejeli so okvirni program dela ter izvolili novo vodstvo. Za predsednika društva je bil izbran dr. Arpad Norčič, za podpredsednico Draga Vlahovič, za tajnico pa Valerija Polanič. Dogovorili so se tudi, da bodo primerno obeležili 65-letnico delovanja društva v prihodnjem letu ter zaslužnim podelili priznanja.

F. M.

POKALNI NOGOMET

MURA : TURNIŠČE 3:2

V pokalni nogometni tekmi je soboška Mura s težavo premagala Turnišče. Gole za Muro so dosegli: Ivanič, Cener in Vršič, za Turnišče pa Draškovič in Hanc. V pokalni mladinski nogometni tekmi pa je Mura v Turnišču premagala domačo ekipo s 5:1.

PNL

Rezultati — 19. kolo

Dobrovnik : Bakovci 3:1
Petišovci : Veržej 1:3
Čarda : Beltinka 2:2
Hotiza : Lipa 3:1
Ljutomer : Črenšovci 3:1
Mostje : Turnišče 1:3

Beltinka	19	11	5	3	51:28	27
Čarda	19	10	4	5	39:30	24
Hotiza	19	8	6	5	25:28	22
Turnišče	19	9	3	7	39:28	21
Veržej	19	7	7	5	30:25	21
Črenšovci	19	7	7	5	36:33	21
Dobrovnik	19	7	5	7	39:37	19
Bakovci	19	6	5	8	33:32	17
Lipa	19	6	3	10	24:39	15
Ljutomer	19	5	4	10	28:39	14
Petišovci	19	4	6	9	24:41	14
Mostje	19	5	3	11	25:35	13

II. MNL MS – vzhod

Rezultati — zadnje kolo

Ižakovci : Gančani 2:1
Vrelec : Selo 1:3
Filovci : Bratonci 4:3
Melinci : Prosenjak 5:0

Končna lestvica

Melinci	14	9	3	2	52:23	21
Filovci	14	8	2	4	45:30	18
Bratonci	14	7	3	4	36:26	17
Gančani	14	8	1	5	30:25	17
Ižakovci	14	8	0	6	43:23	16
Selo	14	6	0	8	28:42	12
Vrelec	14	3	1	10	21:52	7
Prosenjakovci	14	2	0	12	17:51	4

II. MNL MS

Rezultati — zadnje kolo

Rogašovci : Slaveči 12:1
Cankova : Serdica 1:3
Grad : Tromejnik 2:0
Romah : Križevci 0:3

Končna lestvica

Grad	14	10	1	3	50:18	21
Serdica	14	9	1	4	36:19	19
Rogašovci	14	8	1	5	39:22	17
Tromejnik	14	8	0	6	39:32	16
Cankova	14	6	3	5	32:24	15
Križevci	14	4	3	7	27:30	11
Romah	14	4	2	8	20:34	10
Slaveči	14	1	1	12	14:78	3

I. MNL MS

Rezultati — 16. kolo

Šalovci : Puconci 1:1
Pušča : Dokležovje 4:4
Apače : Tešanovci 3:2
Bogojina : Tišina 0:1
Radgona : Rakičan prel.

Apače	16	10	4	2	44:25	24
Puconci	16	8	4	4	49:38	20
Tišina	16	9	2	5	32:21	20
Rakičan	15	7	5	3	35:25	19
Bogojina	16	6	4	6	27:26	16
Radgona	15	5	5	5	24:26	15
Šalovci	16	5	4	7	24:35	14
Dokležovje	16	6	1	9	38:41	13
Tešanovci	16	5	2	9	33:37	12
Pušča	16	2	1	13	27:59	5

II. ONL Lendava

Rezultati — 8. kolo

Zvezda:Polana 3:3
Žitkovci:Kapca 2:6
Lakoš:Pince 3:0

Lakoš	8	5	3	0	21:7	13
Žitkovci	8	4	2	2	25:16	10
Polana	8	3	3	2	24:19	9
Kapca	8	4	1	3	22:18	9
Pince	8	2	0	6	10:26	4
Zvezda	8	1	1	6	9:25	3

KOŠARKA

V republiškem tekmovanju so pomurske ekipe v drugem kolu dosegle naslednje izide: — kadeti: Pomurje : Radgona 90:44; kadetinje: Šmarje : Pomurje 44:73; mladinci: Bistrica : Pomurje 68:66 in mladinke: Ptuj : Pomurje 50:60.

Pionirji in pionirke četrtih in petih razredov OŠ E. Kardelj iz Murske Sobote, ki delujejo v okviru KK Pomurja, so se udeležili tretjega festivala mini košarke v Slivnici, na katerem je sodelovalo po 16 ekip pionirjev in pionirk.

Tek na Grad

Krajevna skupnost pri Gradu na Goriškem bo v nedeljo, 27. maja 1984, ob 11. uri pripravila na 1000 metrov dolgi progi (50 m višinske razlike) tek za posameznike in družine. Start bo v spodnjem delu naselja, cilj pa v gornjem, kjer bo popoldne tudi prijetno družabno srečanje.

tg

II. SOL – moški

Končna lestvica

Granit	14	11	3	38:18	22
Mislinja	14	8	6	29:24	16
Stavbar (ml)	14	8	6	30:27	16
F. Malgaj	14	7	7	29:28	14
RADENCI	14	7	7	24:31	14
LJUTOMER	14	6	8	25:29	12
Vuzenica	14	5	9	24:31	10
Braslovče	14	4	10	22:33	8

II. SOL – ženske

Končna lestvica

Fužinar II.	12	11	1	35:5	22
Šempeter	12	9	3	31:15	18
Paloma III.	12	7	5	26:20	14
Braslovče	12	7	5	23:21	14
Ruše	12	5	7	18:27	10
POMURJE	12	2	10	13:31	4
Rogoza II.	12	1	11	7:34	2

I. ONL Lendava

Rezultati — 15. kolo

Olimpija:Renkovci 1:5
Nafta:Graničar 4:1
Bistrica:Kobilje 2:0
Panonija:Odranci 1:2
Nedelica:Mladost 1:2

Odranci	15	11	2	2	45:22	24
Olimpija	15	8	3	4	34:29	19
Mladost	15	8	2	5	33:26	18
Nedelica	15	6	4	5	29:27	16
Nafta	15	6	3	6	26:23	15
Renkovci	15	5	4	6	26:24	14
Panonija	15	3	8	4	20:25	14
Bistrica	15	3	5	7	17:21	11
Kobilje	15	5	0	10	24:38	10
Graničar	15	4	1	10	19:38	9

ATLETIKA

Potočnik drugi

V Mariboru je bilo atletsko tekmovanje mladinskih reprezentanc Železne županije, Štajerske in Slovenije. V slovenski reprezentanci je nastopil tudi član AK Pomurje iz Murske Sobote Igor Potočnik in se lepo odrezal. V teku na 800 m je s časom 1:58,78 zasedel drugo mesto.

JUDO

SOBOČANI EKIPNI PRVAKI POMURJA

V Lendavi je bil zadnji pozivni turnir pionirjev Pomurja v judu, na katerem je sodelovalo okrog 70 tekmovalcev iz štirih klubov. Največ uspeha so imeli pionirji Murske Sobote, ki so tako postali končni zmagovalec.

Končna razvrstitev — posamezno do 32 kg: 1. Žbul (Can.), 2. Kavčič (MS), 3. Albert (MS) in Balažic (Le.); do 35 kg: 1. Breznik (Le.), 2. Vrbančič (Lj.), 3. Vučko (Le.) in Ritoper (MS); do 38 kg: 1. Šabjan (MS), 2. Virag (Lj.), 3. Erveš in Šiška (MS); do 42 kg: 1. Cerič (MS), 2. Lešnjek (Le.), 3. Šadl in Kornhausler (Ca.); do 46 kg: 1. Veldin (MS), 2. Lackovič (Le.), 3. Kokaš (Ca.) in Recek (Le.); do 52 kg: 1. Šooš (MS), 2. Ortman (Lj.), 3. Hari (Ca.) in Berden (MS); nad 52 kg: 1. Hajdinjak (Le.), 2. Prinčič (Lj.), 3. Cimerman (Lj.) in Stolnik (MS); Ekipno: 1. Murska Sobota 94 točk, 2. Lendava 50, 3. Ljutomer 32 in 4. Cankova 27 točk. S tem je sezona končana.

O. Š.

SRL

PRVA ZMAGA BELTINKE

V predzadnjem kolu tekmovanja v slovenski moški in ženski rokometni ligi so pomurske ekipe dosegle popolni uspeh. V moški konkurenci je Polet v Murski Soboti premagal Veliko Nedeljo z rezultatom 31:27. Najboljši strelci pri Poletu: Katona 8, Merčnik 8, Varga 4, Horvat 4, Benko 3. V ženski konkurenci je Beltinka premagala v Beltincih Radeče z 20:18 in zabeležila svojo prvo zmago. Najboljše strelke: Zakojčeva 8, Hozjanova 5, Puklavčeva 3, Gjerkeševa 3. Rokometašice Polane pa so z visokim rezultatom 39:23 odpravile ekipo Velenje. Najboljše strelke: T. Horvatova 13, Kociprova 12, Vugrinčeva 4 in Bačvičeva 4.

SNL

ZMAGA NAFTE IN REMI MURE

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi je soboška Mura na domačih tleh iztržila le točko proti Stolu iz Kamnika. Srečanje se je končalo z 1:1. Gol za Muro je dosegel Konstantin Cener. Lendavska Nafta pa je v tekmovanju druge slovenske lige premagala Proletarca iz Zagorja s 3:0. Gole za Nafto so dosegli: Marton, Ferencek in Ribarič.

NAMIZNI TENIS

Solidne uvrstitve

Tretji republiški selekcijski turnir mladincev Slovenije, ki je bil v Kranju, je z izjemo Močana in Zalaznika, ki sta igrala na mednarodnem mladinskem prvenstvu ČSSR za državno mladinsko reprezentanco, zbral vse ostale najboljše slovenske mladince, ki so hoteli na zadnjem turnirju zbrati čimveč točk za republiške jakostne lestvice. S sedmerico Sobočanov, ki so igrali na tem turnirju, smo lahko le delno zadovoljni, saj smo od nekaterih pričakovali več, kar še zlasti velja za Benka, Benkoviča in Gazdaka, zadovoljili pa so najmlajši pionirji.

V prvi skupini je Benko z rezultatom 4:4 zasedel peto mesto, pionir Kuzma pa s 3:5 sedmo mesto. V drugi skupini je pionir Mekicar zasedel z rezultatom 6:3 tretje, Benkovič pa s 3:6 osmo mesto. V tretji skupini je presenetil pionir Matjaž Žitek, ki je dosegel rezultat 6:3 in osvojil tretje mesto, pionir Mirko Unger je bil prav tako dober, saj je z rezultatom 5:4 osvojil peto, Gazdag pa s 3:6 deveto mesto. Na turnirju mladink v Ptuju je v prvi skupini Tanja Sinic osvojila osmo mesto, Darja Trček pa v tretji skupini sedmo mesto.

M. U.

STRELSTVO — NOCNO STRELJANJE

PREHODNI POKAL KRIŽEVČANOM

Občinska strelska zveza Murska Sobota je pripravila že tradicionalno nočno streljanje z malokalibrsko puško na strelišču v Murski Soboti. Udeležilo se ga je 41 ekip ali 123 strelcev iz soboške občine. Najuspešnejša je bila druga ekipa strelske družine Koloman Kučan iz Križevec, ki je z rezultatom 15/81 osvojila prvo mesto in prejela prehodni pokal pred ekipo strelske družine Graničar Cankova 15/80, prvo ekipo SD Koloman Kučan Križevci 15/77, SD Panonija Murska Sobota 15/62 in SD Brezovci 15/61. Tekmovanje sodi v okvir praznovanja meseca mladosti in je lepo uspelo.

GORNJA RADGONA

TEK MLADOSTI

Občinska zveza telesnokulturnih organizacij in OK ZSMS Gornja Radgona pripravljata v četrtek, 24. maja 1984, ob 17. uri pri P-MARKETU v Gornji Radgoni 6. TEK MLADOSTI. Tekmovali bodo po kategorijah. Prvi trije iz absolutne kategorije za moške in ženske ter štafetnega teka prejmejo kolajne in praktična darila. Štafetni tek se točkuje za občinske sindikalne igre. Tek bo ob vsakem vremenu. Prijave zbira občinska zveza telesnokulturnih organizacij, možno pa se je prijaviti tudi pol ure pred startom. Informacije: 069-74-083. Tone Vodan.

KOMU LECTOVO SRCE?

Če bi preverjali, kdo so pravzaprav pomurski slaščičarji, bi ugotovili, da je med njimi le malo domačinov. Prav gotovo prevladujejo Albanci. Povsem drugače pa je s slaščičarno v Ljutomeru na Miklošičevem trgu, kajti tam že od leta 1912 stoji znana slaščičarna, ki jo je ustanovil Ivan Škrajner.

Pravzaprav je bil lectar in svečar, slaščičarske izdelke pa je uvedel sin Janko, ki je obrt prevzel 1925. leta in bil obrtnik do druge svetovne vojne.

„V začetku 1941. leta so nas Nemci izselili iz Ljutomera. Leta 1945, ko smo se vrnili, je bilo treba začeti vse znova. Težki časi so bili takrat, vendar sta v človeku trdna volja in moč, zato zmore še take napore," nam je dejala Terezija Škrajner, s katero smo se pogovarjali, medtem ko smo čakali na njeno hčerko Vero, ki vodi slaščičarno od 1975. leta.

„Ste mlada obrtnica. Kje ste se izučili poklica?"

„Največ seveda doma, v letih 1963—1964 pa sem bila na praksi v Gradcu. Tam sem spoznala tudi Georga, s katerim sem se pozneje poročila in sva se oba preselila v Ljutomer. Prevzela sem sicer njegov priimek Peischl, vendar na pročelju hiše piše „Slaščičarna Škrajner". Pač zaradi tradicije."

SLAŠČIČARSKI TRIO: Mama Terezija, zet Georg in hčerka Vera, nosilka obrtnega dovoljenja. Foto: Marija Tivadar.

Tradicija se torej nadaljuje. Lepo pa je tudi, da v slaščičarni ostajajo zvesti nekaterim prvotnim izdelkom, vsekakor pa lectariji. Teh slaščic zdaj sicer ne prodajajo po sejmih in proščenjih, ampak le v slaščičarni. Kupcev tudi zdaj ne manjka, še zlasti pa po njih segajo tujci, ki često pridejo v Ljutomer, in naši zdomci ter izseljenci, ki lectova srca in druge tovrstne izdelke kupujejo kot svojevrsten turistični spominek iz domače pokrajine. Srčki imajo tudi zdaj ogledalca in verze. Nekaj teh je napisal pesnik Manko Golar.

„Ali izdelujete tudi sveče?"

„Ne. Teh ne izdelujemo več. Pač pa nudimo vse vrste peciva, torte, lectarske izdelke, sladoled . . ."

Ta predstavitev ne sme izzveneti kot reklama, saj je ta slaščičarna ne potrebuje. Ima namreč dobro lokacijo — na trgu, kjer je v bližini cerkev.

Mati Terezija, hčerka Vera in mož Georg so se lepo ujeli, zato jim dela ne manjka. Tu in tam se pojavi težava z materialom za slaščice, vendar se nekako „znajdejo" in posel gre naprej. Tega ne bo manjkalo seveda tudi v poletnih mesecih, ko bo največje povpraševanje po dobrem sladoledu.

Š. SOBOČAN

DO „SOBOTA" TOZD Obrtništvo, Murska Sobota, Kopališka 2.

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo

1. garsonjere v velikosti 13,70 m2, št. 25/IV, v stanovanjskem objektu Stara ul. 14 v Murski Soboti, izklicna cena 382.971,00 din.
2. stroja za izdelavo betonskih cevi do premera 60 cm znamke LOREF, letnik 1973, izklicna cena 60.000,00 din.
3. tračne krožne žage za marmor, letnik 1973, izklicna cena 30.000,00 din.
4. elektro peč za plastificiranje, izklicna cena 90.000,00 din.

Prometni davek plača kupec.

Licitacija bo v soboto, 2. junija 1984, ob 10.00 uri na sedežu TOZD Obrtništvo, Kopališka ul. 2, Murska Sobotta.

Ogled garsonjere in strojev je možen tega dne od 9.00 do 10.00 ure.

Vsak udeleženec licitacije mora položiti 10 — odstotno varščino izklicne cene.

V TEM TRENUTKU SO NA ZALOGI PO STARI CENI VINOGRADNIŠKI TROSILNIKI HLEVSKEGA GNOJA THG 1500V

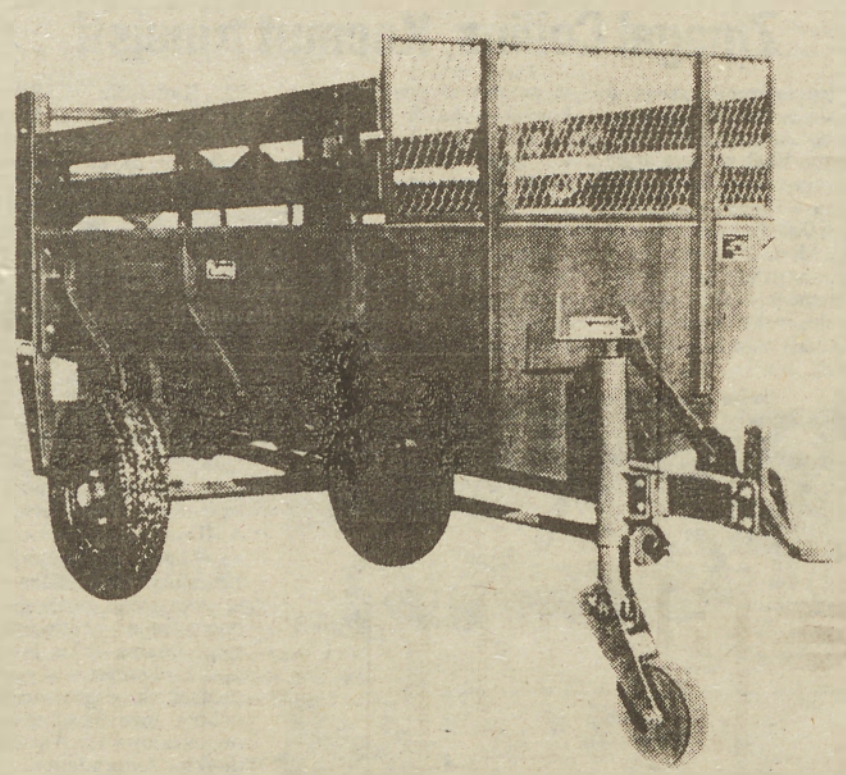

S tajfunovim trosilnikom THG 1500 V lahko trosite hlevski gnoj tudi v vinogradih in sadovnjakih, kjer je zaradi nasada in vinogradniških kolov trošenje s trosilnikom običajne širine nemogoče. Celotna širina trosilnika znaša samo 114 cm.

Trosilnik priporočamo tudi za gnojenje vseh drugih poljščin. Posebno primeren je za traktorje TOMO VINKOVIĆ.

Nosilnost: 1500 kg
Prostornina: 1,8 m³
Pnevmatiki: 175 × 14"
Širina trošenja: 1,6 m
Medosna razdalja: 0,96 m
Potrebna vlečna moč: 9 kW

TAJFUN

63225 Planina pri Sevnici
tel. (063) 783-158, 783-121, 783-141

MURA vas vabi

2. junija bodo odprta vsa vrata Mure

Občane, delavce ostalih organizacij združenega dela, ustanove, šole, vrtce, skratka vse, ki bi želeli videti proizvodni proces MURE, vabimo 2. junija na obisk. Ogledali si boste lahko tudi centra za avtomatsko obdelavo podatkov in računalniško izdelavo krojev ter krojnih slik, vzorčne sobe in objekte družbenega standarda. Skratka — tega dne vam bodo odprta vsa vrata MURE.

V tozdih v Murski Soboti, Gornji Radgoni in Gornjih Petrovcih, bo obisk ta dan od 10.20 do 13. ure in od 14. do 15. ure. V tozdu Ljutomer bodo ta dan ob 10. uri odprli razširjeno proizvodno halo s slovesnostjo pa bo povezan tudi ogled tovarne.

MURA vas vabi

VESTNIK URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE občinskih skupščin: Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota

Leto XIX | Murska Sobota, dne 24. maja 1984 | Št. 16

140. Pravilnik o odvajanju odpadnih in atmosferskih voda na območju občine Lendava

141. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Čepinci

142. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za del območja krajevne skupnosti Logarovci—Berkovci, za naselje Kokoriči in Berkovski Prelogi

143. Sklep o uvedbi samoprispevka za celotno območje Krajevne skupnosti Selo—Fokovci

144. Sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka za celotno območje Krajevne skupnosti Ratkovci

140

Skupščina Komunalne skupnosti občine Lendava je na podlagi 9. točke 14. člena Zakona o komunalni dejavnosti (Ur. list SRS, št. 8/82), 15. člena Odloka o odvajanju odpadnih, padavinskih in fekalnih voda na območju občine Lendava (Uradne objave pomurskih občin, št. 32/83), in 1. alinee 17. člena Statuta Komunalne skupnosti občine Lendava na seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev dne 25. 4. 1984 sprejela

PRAVILNIK
o odvajanju odpadnih in atmosferskih voda na območju občine Lendava

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom se urejajo organizacijski in drugi temeljni pogoji za uporabo, vzdrževanje in gradnjo kanalizacijskega omrežja ter pravice in dolžnosti upravljalca kanalizacije.

2. člen

S kanalizacijo upravljajo in gospodarijo pooblaščena komunalna organizacija in krajevne skupnosti (v nadaljnjem besedilu: upravljalci kanalizacije).

3. člen

Uporabnik javne kanalizacije je po tem pravilniku vsaka fizična ali pravna oseba, ki odvaja odpadne ali atmosferske vode v javno kanalizacijo, odprte vodotoke in ponikovalnice.

4. člen

Upravljalec kanalizacije mora kanalizacijsko mrežo in naprave za odvajanje odpadnih voda in atmosferskih voda vzdrževati v uporabnem stanju ter ustvarjati pogoje za brezhibno delovanje kanalizacijskega omrežja in naprav.

5. člen

Javna kanalizacija je osnovno sredstvo upravljalca, ki z njo gospodari v skladu z njeno naravo in namenom.

6. člen

Kanalizacija se deli na javno in interno kanalizacijo. Javna kanalizacija obsega objekte in naprave, ki jih upravlja in vzdržuje pooblaščena komunalna organizacija združenega dela ali ki služijo za odvajanje odpadnih voda in meteornih voda, vsaj dvema pravnima ali fizičnima osebama ali z zaključenim sistemom odvajanja teh voda za eno pravno ali fizično osebo.

Javna kanalizacija obsega magistralno, primarno in sekundarno kanalizacijsko omrežje (glej navodilo, Ur. list SRS, št. 16/78). Magistralno omrežje in objekti so regijskega in medregijskega pomena.

V takšno omrežje in objekte se štejejo:
— kanali za tranzit odpadne in meteorne vode,
— črpališča za prečrpavanje odpadnih in meteornih voda,
— centralna čistilna naprava,
— objekti in naprave za dispozicijo odpadne in meteorne vode.

Za primarno omrežje in naprave se štejejo:
— kanalizacijski vodi za tranzit odpadne in meteorne vode,
— črpališča za prečrpavanje odpadne in meteorne vode za več sosesk ali manjših naselij,
— objekti in naprave za dispozicijo odpadne in meteorne vode za več sosesk ali manjših naselij,

Za sekundarno omrežje se štejejo kanalizacijski vodi mešanega in ločenega sistema:
— kanalizacijski vodi za zbiranje in tranzit odpadne in meteorne vode,
— črpališča prečrpavanje odpadne in meteorne vode,
— kanalizacijski vodi mešanega in ločenega kanalizacijskega sistema za neposredno priključevanje porabnikov,
— črpališča za prečrpavanje odpadne in meteorne vode na omrežju sekundarnega sistema,
— naprave za čiščenje odpadne vode,
— objekti za dispozicijo prečiščene ali neprečiščene odpadne meteorne vode, ki služijo soseski ali delu soseske ali manjšega naselja.

7. člen

Naprave kanalizacijskega omrežja uporabnika so:
— kanalizacijski priključki,
— kanalizacijska mreža od objekta uporabnika, ne glede na dolžino in profil, do priključka na sekundarni mreži, z vsemi objekti in napravami v zgradbah in zemljišču.

Naprave, navedene v tem členu so interna kanalizacija.

8. člen

Materialno osnovo za delovanje kanalizacije in za izvajanje enostavne in razširjene reprodukcije v okviru sprejetih letnih programov zagotavljajo samoupravna komunalna interesna skupnost, organizacije združenega dela, delovni ljudje in občani ter upravljalec kanalizacije.

II. PRIKLJUČITEV OBJEKTA

9. člen

Investitor, ki gradi javno ali interno kanalizacijsko omrežje si mora za priključitev na javno kanalizacijo pridobiti soglasje upravljalca javne kanalizacije.

Priključitev na javno kanalizacijsko omrežje je obvezna.

Potopek za pridobitev soglasja

10. člen

Za priključitev na javno kanalizacijsko omrežje morata porabnik vode in upravljalec vodovoda:

a) porabnik vode:
— pridobiti soglasje z vlogo za priključitev na javno kanalizacijsko omrežje k lokacijski dokumentaciji,
— predložiti vlogo za priključitev na javno kanalizacijsko omrežje z glavnim projektom hišne kanalizacije in situacijo priključnega mesta,
— predložiti pogodbo o plačilu priključne takse,
— omogočiti pregled interne kanalizacije in naprav med gradnjo in po končani gradnji.

b) upravljalec vodovoda:
— izdati soglasje z lokacijsko dokumentacijo,
— pregledati projekt interne kanalizacije in izdati soglasje s pogoji priključitve za pridobitev gradbenega dovoljenja,
— dovoliti pretok odpadne vode v javno kanalizacijsko mrežo pod pogoji, navedenimi v soglasju in temi pogoji,
— prevzeti v osnovna sredstva tisti del kanalizacijskega omrežja in naprav, katerega je investitor zgradil kot del sekundarnega omrežja.

Rok za izdajo soglasja je 30 dni od dneva, ko stranka vloži zahtevek in potrebno dokumentacijo.

Priključno takso določi skupščina Komunalne skupnosti občine Lendava vsako leto s sklepom. Sredstva priključne takse se zbirajo pri Komunalni skupnosti in se strogo uporabljajo za razširjeno reprodukcijo.

11. člen

Investitor lahko s soglasjem upravljalca kanalizacije, gradnjo kanalizacije odda le strokovno usposobljenemu izvajalcu gradbenih del. Investitor mora pismeno obvestiti upravljalca kanalizacije o pričetku del in o priključitvi na javno kanalizacijo ter zasutju kanala, da upravljalec kanalizacije lahko opravi pregled zgrajenega kanala ali kanalizacijskega objekta oziroma naprave.

Pred zasutjem se morajo opraviti geodetski posnetki javnega kanala oziroma drugega javnega kanalizacijskega objekta ali naprave.

12. člen

Upravljalec kanalizacije vodi kanalizacijski kataster objektov in naprav ter mora posredovati pristojnemu geodetskemu organu podatke iz elaborata svojega katastra komunalnih naprav. Upravljalec kanalizacije je dolžan vnašati v kataster vse spremembe na kanalizacijskem omrežju.

13. člen

Investitor, projektant in gradbeni izvajalci kanalizacije morajo upoštevati gradbeno-tehnične normative in druge pogoje, ki jih predpiše občinska komunalna skupnost na predlog upravljalca javne kanalizacije.

14. člen

V primeru, ko investitorji predajo javno kanalizacijsko omrežje v upravljanje upravljalcu kanalizacije, morajo ob prevzemu izročiti investicijsko-tehnično dokumentacijo z obračunom izvedenih del in načrti izvršenih del ter izjavo (pogodbo) o brezplačnem prenosu osnovnega sredstva. Rok za izročitev novozgrajene kanalizacije upravljalcu je 30 dni po pridobitvi uporabnega dovoljenja. Upravljalec je dolžan prevzeti novozgrajeno omrežje na osnovi sprejete dokumentacije in izjave o prenosu (pogodbe) in vnesti v evidenco osnovnih sredstev ter kataster komunalnih naprav.

15. člen

Za gradnjo ali spremembo priključka na javno kanalizacijo in za priključitev drugih objektov ali površin na obstoječo interno kanalizacijo, si mora investitor pridobiti soglasje upravljalca kanalizacije ter dovoljenje za priključek.

16. člen

Interno kanalizacijo, ki ni osnovno sredstvo upravljalca javne kanalizacije gradi in vzdržuje na svoje stroške imetnik pravice uporabe, investitor ali lastnik.

III. UGOTAVLJANJE IN OBRAČUN ODVEDENE ODPADNE (SANITARNE IN TEHNOLOŠKE VODE)

17. člen

Količina odvedene odpadne (sanitarne in tehnološke) vode, ki se odvaja v javno kanalizacijsko omrežje, odprte vodotoke in ponikovalnice, se meri v kubičnih metrih po stanju vodomera oziroma pavšala. Kanalščina se obračunava za gospodinjstva vsak drugi mesec, za industrijo mesečno, če Komunalna skupnost ne določi drugače.

18. člen

Polno kanalščino (enostavna in razširjena reprodukcija iz cene) so dolžni plačevati vsi porabniki, ki odvajajo odpadne vode v javno kanalizacijsko omrežje, odprte vodotoke in ponikovalnice, ne glede na oskrbovalni vodni vir (občinski, krajevni, zasebni).

19. člen

Če je v objektu, ki je priključen na javno kanalizacijsko omrežje več porabnikov enega vodomera (skupinski) se ti medsebojno dogovorijo za osebo ali organ, ki prejema in plačuje račune za vso odvedeno vodo.

Porabniki iz prejšnjega odstavka sporazumno določajo interno delitev in obračun kanalščine.

20. člen

Uporabniki kanalizacije so dolžni kanalščino poravnati takoj, najpozneje pa v 15 dneh od nastanka dolžniško-upniškega razmerja, če ni z zakonom ali drugimi predpisi drugače določeno.

21. člen

Porabnik, kateremu je bila določena kanalščina, lahko v 8 dneh po prejemu računa vloži pismeni ugovor upravljalcu kanalizacije, če smatra, da mu kanalščina ni pravilno odmerjena, vendar ugovor ne zadrži plačila računa.

22. člen

V primeru, da upravljalec oziroma uporabnik ugotovi, da je vodomer v okvari ter, da ni mogoče odčitati dejanske porabe vode, se kanalščina obračuna pavšalno, v skladu s povprečno porabo vode v preteklem obračunskem obdobju.

IV. PRIJAVA IN ODJAVA PRIKLJUČKA

23. člen

Uporabnik je dolžan pravočasno (vsaj 48 ur) po položitvi kanala in priključitvijo na priključno mesto pred zasutjem pismeno obvestiti upravljalca, ki ugotovi tehnično pravilnost izvedbe, skladno s pogoji, ki so navedeni v soglasju.

Obvestilo lahko poda tudi graditelj kanala v imenu uporabnika. Zastopnik izvajalca vpiše v gradbeni dnevnik rezultat ugotovitve ali napiše ustrezno pismeno izjavo, ki se priloži gradbenemu dnevniku.

24. člen

Odjava uporabe upravljalcu javne kanalizacijske mreže je dopustna le v primeru, ko se ruši objekt, ki je bil priključen na omrežje. Prijava je pismena in jo upravljalec objekta ali v njegovem imenu da tista organizacija, ki objekt ruši.

Upravljalec kanalizacije mora odjavo vnesti v svojo evidenco.

25. člen

Investitor mora priključiti objekt na javno kanalizacijo tudi v primeru, če objekt ni priključen na javni vodovod.

V. VARNOSTNI UKREPI

26. člen

Če se uporabnik priključi na javno kanalizacijo brez soglasja ali dovoljenja upravljalca kanalizacije, lahko upravljalec priključek odstrani, dokler niso izpolnjeni vsi pogoji za priključitev na javno kanalizacijo.

27. člen

Upravljalec kanalizacije ima vsak čas pravico dostopa do kanalizacijskih objektov in naprav, zaradi njihovega vzdrževanja in zaradi meritev ter snemanja, zaznamovanja in podobno, ne glede nato, kdo je imetnik pravice uporabe, lastnik ali upravljalec tega objekta, oziroma naprave ali zemljišča, na katerem se nahajajo kanalizacijski objekti ali naprave.

Upravljalec ima vsak čas pravico kontrolirati vse kanalizacijske objekte in naprave ter čistilne naprave in druge objekte in naprave, ki po določbah tega pravilnika ne spadajo v javno kanalizacijo.

28. člen

Izvajalci gradbenih del morajo zavarovati odtekanje atmosferskih in drugih voda s površine, ki jih uporabljajo za gradbišče, da se prepreči odplavljanje gradbenega in drugega materiala v javno kanalizacijo.

Če pride do ogrožanja javne kanalizacije v smislu prejšnjega odstavka, mora izvajalec gradbenih del o tem obvestiti upravljalca kanalizacije, kateremu je dolžan povrniti tudi vse stroške kanalizacije.

29. člen

Objekti in površine, iz katerih odtekajo škodljive odplake, je treba priključiti na javno kanalizacijo (preko ustreznih čistilnih naprav). Organizacije združenega dela in druge organizacije ter posamezniki, ki odvajajo odplake, ter upravljalec kanalizacije so dolžni redno ugotavljati kakovostne in količinske spremembe odpadnih voda, ki jih odvajajo ter pooblaščenim organizacijam posredovati atestirane analize odplak in zagotoviti predpisano obratovanje in vzdrževanje čistilnih naprav.

30. člen

Vsakdo, ki povzroči materialno škodo na kanalizacijskem omrežju ter na objektih in napravah na njem ali ki povzroči škodo zaradi škodljivih odplak, jo je dolžan povrniti.

31. člen

Uprvljalci, imetniki pravice uporabe ali lastniki morajo redno vzdrževati interno kanalizacijo ter čistilne naprave.

32. člen

V javno kanalizacijo je prepovedano odvajati snovi, ki lahko škodujejo omrežju ali objektom in napravam, ki vzdržujejo kanalizacijo.

33. člen

Za odvedene odpadne tehnološke vode, ki se odvajajo v javno kanalizacijsko omrežje, odprte vodotoke in ponikovalnice bo izdelan poseben pravilnik za odvajanje tehnoloških voda.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

34. člen

Uporabniku javne kanalizacije, ki krši določbe tega pravilnika, sme upravljalec kanalizacije ukiniti priključek na javno kanalizacijo.

35. člen

Nadzor nad izvajanjem tega pravilnika opravlja upravljalec kanalizacije.

36. člen

Po ustanovitvi posebne OZD s področja komunalništva se sredstva iz 10. člena tega pravilnika prenesejo k njej.

37. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Lendava, 25. 4. 1984

Predsednik skupščine
Komunalne skupnosti
občine Lendava:
Milan VAJDA dipl. oec. l. r.

141

Na osnovi 2. člena zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 3/73 in 17/83) in 42. člena statuta Krajevne skupnosti Čepinci je skupščina Krajevne skupnosti Čepinci na svoji seji dne 27. 4. 1984 sprejela:

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Čepinci

1. člen

Razpisuje se referendum za uvedbo samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Čepinci, ki bo dne 10. 6. 1984 in sicer za vasi Čepinci, Markovci in Budinci na običajnem glasovalnem mestu v vaseh od 7. do 19. ure.

2. člen

Samoprispevek -oz. sredstva zbrana s samoprispevkom se bodo uporabila za:

V Čepincih, Markovcih in Budincih za komunalno urejanje naselij.

3. člen

Samoprispevek bo uveden za obdobje 5 let in sicer od 1. 7. 1984 do 30. 6. 1989.

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju KS Čepinci in sicer:

— za komunalno urejanje naselij v denarju
1 % od novega katastrskega dohodka
1 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih
1 % od pokojnin, razen od pokojnin z varstvenim dodatkom
200,00 din mesečno za zaposlene v tujini
— v delu
za vsako gospodinjstvo 4 delovne dni, letno
za vsako gospodinjstvo, ki ima traktor 8 ur v prevozih, letno

Nadomestilo v denarju za delovni dan, ki traja 8 ur, znaša 1.200,00 din, za uro prevoza s traktorjem pa 800,00 din.

5. člen

Glede oprostitve samoprispevka se uporablja 10. člen zakona o samoprispevku in njegova določila.

6. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik na območju KS Čepinci in zaposleni občani, ki še niso vpisani v splošni volilni imenik, imajo pa lastnost delavca v združenem delu.

7. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki ima naslednjo besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST
ČEPINCI

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu, dne 10. 6. 1984 o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju in delu na območju krajevne skupnosti Čepinci za obodobje 5 let od 1. 7. 1984 do 30. 6. 1989, ki bo znašal:

a) v denarju: za komunalno urejanje naselij
— 1 % od novega katastrskega dohodka
— 1 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih
— 1 % od pokojnin, razen od pokojnin z varstvenim dodatkom
— 200,00 din mesečno za zaposlene v tujini
b) v delu:
— za vsako gospodinjstvo 4 delovne dni, letno
— za vsako gospodinjstvo, ki ima traktor 8 ur v prevozih, letno

Nadomestilo v denarju za delovni dan, ki traja 8 ur, znaša 1.200,00 din, za uro prevoza s traktorjem pa 800,00 din.

GLASUJEM

»ZA« »PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če soglaša z uvedbo samoprispevka oziroma obkroži besedo »PROTI«, če se z uvedbo samoprispevka ne strinja.

8. člen

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem žiro računu krajevne skupnosti Čepinci, št. 51900-780-72390 in razporejala po referendumskem programu.

9. člen

Nadzor nad zbiranjem in porabo sredstev samoprispevka bo opravljal svet KS Čepinci, ki o tem vsako leto poroča zboru občanov v Čepincih, Markovcih in Budincih.

10. člen

Ta sklep začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Čepinci, dne 27. 4. 1984

Predsednik skupščine
KS ČEPINCI
Jožef ŽLEBIČ, l. r.

142

Na podlagi 2. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS štev. 3/73) in 28 člena statuta KS Logarovci-Berkovci je skupščina krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci na svoji seji dne 10. 5. 1984 sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za del območja krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci, za naselje Kokoriči in Berkovski Prelogi.

1. člen

Razpiše se referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka za del območja krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci — za naselja Kokoriči in Berkovski Prelogi, ki bo dne 10. 6. 1984 v prostorih gasilskega doma v Kokoričih od 7.00 — 19.00 ure.

2. člen

Za izvršitev del bo potrebno 2.400.000.00 dinarjev, sredstva zbrana s samoprispevkom bodo predvidoma znašala 2.500.000.00 dinarjev. Obe naselji Kokoriči in Berkovski Prelogi samoprispevek združujeta in ga uporabita za:

— navoz gramoza na vse ceste in to tako, da bodo pripravljene za asfaltiranje.
— odkup uslužnostnih cest (odmeritev in ureditev lastništva).
— izgraditev transformatorske postaje v Kokoričih,
— izgraditev avtobusne postaje v Kokoričih.
— 5 % od zbranih sredstev krajevnega samoprispevka se nameni za nabavo gasilskega orodja gasilskemu društvu Kokoriči.

3. člen

Samoprispevek bo uveden za obdobje 5 let in sicer od 1. 7. 1984 do 30. 6. 1989.

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci v naselju Kokoriči in Berkovski prelogi in sicer:

a) v denarju:
— 2 % od netto OD iz delovnega razmerja,
— 23 % od KD, ki velja do leta 1983 (brez olajšav)
— 2 % od čistega dohodka obrtnikov
— 2 % od pokojnin
— 300.00 din mesečno zaposleni v tujini
— 3.000.00 din od obrtnikov pavšalistov letno.
b) v delu
— tri delovne dni po osem ur prispevajo letno gospodarji gospodarstev. Prispevek v delu se v primeru neizpolnitve ovrednoti:
— en delovni dan 1.000.00 din.

Svet krajevne skupnosti je pristojen, da vsako leto v skladu z uradno ugotovljenimi gibanji cen na novo ovrednoti denarno vrednost prispevka.

5. člen

Samoprispevka so oproščeni občani, ki izpolnjujejo pogoje iz 10. člena zakona o samoprispevku.

6. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik na območju KS Logarovci—Berkovci — naselje Kokoriči in Berkovski Prelogi ter zaposleni občani, ki še niso vpisani v splošni volilni imenik, imajo pa lastnost delavca v združenem delu.

7. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST
LOGAROVCI-BERKOVCI
naselje Kokoriči, Berkovski Prelogi

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 3. 6. 1984 o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju in delu v naselju Kokoriči, Berkovski Prelogi za obdobje 5 let od 1. 7. 1984 do 30. 6. 1989, ki bo znašal:

a) v denarju:
— 2 % od netto OD iz delovnega razmerja
— 23 % od KD, ki velja do leta 1983 (brez olajšav)
— 2 % od čistega dohodka obrtnikov
— 2 % od pokojnin
— 300.00 din mesečno zaposleni v tujini
— 3.000.00 din od obrtnikov pavšalistov letno
b) v delu
— tri delovne dni po osem ur prispevajo letno gospodarji gospodarstev.

Prispevek v delu se v primeru neizpolnitve ovrednoti:
— en delovni dan 1.000.00 din

Svet krajevne skupnosti je pristojen, da vsako leto v skladu z uradno ugotovljenimi gibanji cen na novo ovrednoti denarno vrednost prispevka.

Samoprispevka so oproščeni občani, ki izpolnjujejo pogoje iz 10. člena zakonu o samoprispevku.

glasujem

»ZA« »PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če soglaša z uvedbo krajevnega samoprispevka, oziroma obkroži besedo »PROTI«, če se z uvedbo krajevnega samoprispevka ne strinja.

8. člen

Sredstva krajevnega samoprispevka se bodo zbirala na žiro računu krajevne skupnosti Logarovci—Berkovci štev. 51980-842-008563 in razporejala po referendumskem programu.

9. člen

Nadzor na d zbiranjem in uporabo krajevnega samoprispevka bo opravljal svet krajevne skupnosti Logarovci—Berkovci ter o tem vsako leto poroča zboru občanov naselja Kokoriči in Berkovski Prelogi skupaj.

10. člen

Za zbiranje sredstev in za izvajanje del bo odgovoren svet krajevne skupnosti Logarovci—Berkovci.

11. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Logarovci, dne 14. 5. 1984

Predsednik
skupščine krajevne skupnosti
Marijan Kosi

143

Na podlagi 2. čl. Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS št. 3/73 in 17/83) in 43. čl. Statuta KS Selo — Fokovci je na svoji dne 9. 3. 1984 skupščina sprejela naslednji:

SKLEP
o uvedbi samoprispevka za celotno območje Krajevne skupnosti SELO—FOKOVCI

1.

Po odločitvi delovnih ljudi in občanov na referendumu, dne 15. 4. 1984 se za območje KS Selo Fokovci uvede samoprispevek v denarju in delu.

2.

Samoprispevek se uvaja za dobo 5 (pet) let od 1. 6. 1984 do 30. 4. 1989 in bo uporabljen za komunalno ureditev naselij.

3.

Zavezanci samoprispevka so občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS Selo Fokovci. Višina samoprispevka

a) v denarju:
1,5 % od neto osebnega dohodka zaposlenih
4 % od katasterskega dohodka
1,5 % od čistega dohodka obrtnikov
1,5 % od povprečnega OD v preteklem letu SR Slov. do zaposlenih v tujini mesečno

b) v delu:
— za lastnike traktorjev letno po 16 ur v prevozih s traktorjem in 4. ure v delu
— za lastnike zemlje letno po vsakem ha obdelovalne zemlje po 1 delovni dan.
— za ostala gospodinjstva in gospodarstva letno po 2 delovna dneva
Nadomestilo v denarju za eno uro prevoza s traktorjem znaša 500,00 din za en delovni dan, ki traja 8 ur pa znaša 800,00 din

4.

Samoprispevek se ne bo plačeval od prejemkov iz socialnovarstvenih pomoči, od invalidnin, od pokojnin z varstvenim dodatkom, od štipendij učencev in študentov ter od nagrad, ki jih prejemajo študentje in učenci na proizvodnem delu, oz. na delovni praksi.

5.

S samoprispevkom zbrana sredstva se bodo v celoti namenila za izvajanje programa iz drugega člena tega sklepa, zbirala pa se bodo na zbirnem računu krajevne skupnosti Selo—Fokovci št. žiroračuna je 51900-842-035-8194

6.

Samoprispevek, ki se plačuje od osebnih dohodkov iz delovnega razmerja in pokojnin se obračunava in odteguje izplačevalec dohodke oz. pokojnine. Samoprispevek, ki ga plačujejo občani, ki s samostojnim osebnim delom opravljajo kmetijsko, gospodarsko dejavnost se obdavčujejo po dejanskem dohodku pa obračunava in odteguje Uprava za družbene prihodke.'

Ostale oblike samoprispevka pa obračunava krajevna skupnost Selo—Fokovci, ki vsakega zavezanca pismeno obvesti o njegovi obveznosti ter roku plačila.

7.

Nadzor nad dotokom sredstev, njihovi uporabi ter izvajanju del vrši svet krajevne skupnosti Selo—Fokovci, ki o tem enkrat letno poroča skupščini krajevne skupnosti in zboru občanov.

8.

Ta sklep začne veljati 8 dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Selo—Fokovci, 15. 4. 1984

Predsednik skupščine
Selo—Fokovci
Rajnar Alojz

144

Na osnovi 2. čl. Zakona o samoprispevku (Ur. list SR Slov. št. 3/73 in 17/83) in 42. čl. Statuta Krajevne skupnosti Ratkovci je skupščina KS Ratkovci na svoji seji dne 18. 3. 1984 sprejela

SKLEP
o uvedbi krajevnega samoprispevka za celotno območje Krajevne skupnosti Ratkovci

1.

Po določitvi delovnih ljudi in občanov na referendumu, dne 15. 4. 1984 se za območje KS Ratkovci uvede samoprispevek v denarju in delu.

2.

Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let od 1. 6. 1984 do 1. 6. 1989 in bo uporabljen za komunalno urejanje naselij in v vaseh Ivanovci, Kančevci in Ratkovci še za asfaltiranje ceste Andrejci — Kančevci ter Ratkovci.

3.

Zavezanci samoprispevka so občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS Ratkovci. Višina samoprispevka:

a) v denarju:
— za komunalno ureditev naselij
2 % od katasterskega dohodka
1,5 % od neto osebnega dohodka zaposlenih
100,00 din mesečno od zaposlenih v tujini
— za asfaltiranje ceste v naseljih Ivanovci, Kančevci in Ratkovci še zraven
2 % od katasterskega dohodka
2 % od neto osebnega dohodka
100 din mesečno od zaposlenih v tujini
300 din letno za lastnike traktorjev od vsakega
200 din letno za lastnike osebnih avtomobilov od vsakega .

b) v delu:
— vsak gospodar gospodarstva do 3 ha zemlje 3 delovne dni
— vsak gospodar gospodarstva z nad 3 ha zemlje 3 delovne dni
— za lastnike traktorjev 10 ur v prevozih.
— V primeru neizpolnitve samoprispevka v delu se le-ta plača v denarju in sicer
— za dan, ki traja 8 ur znaša 1.000,00 din
— za uro prevoza sa traktorjem pa 500,00 din

4.

Samoprispevek se ne bo plačeval od prejemkov iz socialnozdravstvenih pomoči, od invalidnin, od pokojnin z varstvenim dodatkom, od štipendij učencev in študentov ter od nagrad, ki jih prejemajo študentje in učenci na proizvodnem delu oz. na delovni praksi.

5.

S samoprispevkom zbrana sredstva se bodo v celoti namenila za izvajanje programa iz drugega člena tega sklepa, zbirala pa se bodo na zbirnem računu krajevne skupnosti Ratkovci št. žiroračuna 51900-842-035-8173

6.

Samoprispevek, ki se plačuje od osebnih dohodkov iz delovnega razmerja in pokojnin obračunava in odteguje izplačevalec dohodka oz. pokojnine. Samoprispevek, ki ga plačujejo občani, ki s samostojnim osebnim delom opravljajo kmetijsko, gospodarsko dejavnost se obdavčujejo po dejanskem dohodku pa obračunava in odteguje Uprava za družbene prihodke.

Ostale oblike samoprispevka pa obračunava krajevna skupnost Ratkovci ki vsakega zavezanca pismeno obvesti o njegovi obveznosti ter roku plačila.

7.

Nadzor nad dotokom sredstev, njihovi uporabi ter izvajanju del vrši svet krajevne skupnosti Ratkovci, ki o tem enkrat letno poroča skupščini krajevne skupnosti in zboru občanov.

8.

Ta sklep začne veljati 8 dan po objavi v Uradnih objavah Pomurskih občin.

RATKOVCI, 15. 4. 1984

Predsednik skupščine
Krajevne skupnosti
Viljem ŠKERLAK

FERI MAUČEC

19

60 LET NOGOMETA V POMURJU

Nafta, Radgona in Grafičar v conski ligi

Ob ustanovitvi Nogometne podzveze v Murski Soboti je bilo v Pomurju registriranih pet nogometnih klubov Sobota, Nafta, Grafičar, Planika in Pušča. Registriranih nogometašev pa je bilo 110. Zatem se je število klubov naglo povečevalo. Tako je v sezoni 1960/61 v pomurski nogometni ligi nastopalo deset moštev. Naslov prvaka je osvojilo moštvo Radgone z 32 točkami pred Planiko 31, Nafto II. 24, Beltinci 20, Soboto II. 19. Puščo 18, Ljutomerom 14, Dobrovnikom 11, Tišino 10 in Bogojino 1 točko. V sezoni 1960/61 sta moštvi Sobote in Nafte tekmovali v slovenski ligi, kjer je prvo mesto osvojilo moštvo Maribora s 35 točkami Sobota je s 27 točkami zasedla peto, Nafta pa s 4 točkami zadnje mesto in je izpadla iz lige.

Tako so v naslednji sezoni 1961/62 morali nogometaši Nafte tekmovati v prvem razredu pomurske nogometne lige, kjer so osvojili prvo mesto z 21 točkami pred Radgono 19, Beltinci 16, Grafičarjem 12, Planiko 8, Brazdo 5 in Puščo 3 točke. V drugem razredu pomurske nogometne lige so nastopali: Šalovci 22, Gradbenik 20, Nafta II. 17, Bakovci 15, Radgona II. 11, Ljutomer 11, Puconci 8 in Bogojina 8 točk. Nogometaši Nafte iz Lendave so kot pomurski prvak odigrali kvalifikacijski tekmi za vstop v slovensko nogometno ligo z Železničarjem iz Maribora, vendar niso uspeli. Prvo tekmo so odigrali v Lendavi in izgubili z 2:3, drugo v Mariboru pa z 1:3. Ker pa sta bili jeseni 1962. ustanovljeni slovenski conski ligi vzhod in zahod, so v vzhodni skupini nastopala tri pomurska moštva: Nafta, Radgona in Grafičar. Najuspešnejši med njimi so bili nogometaši Nafte, ki so osvojili drugo mesto z 22 točkami za Aluminijem iz Kidričevega (27 točk). Radgona je z 10 točkami zasedla sedmo mesto, Grafičar pa z 9 točkami osmo. Nafta kot najbolje uvrščeno pomursko moštvo si je pridobila pravico do kvalifikacij za vstop v enotno slovensko ligo. Pomerili so se s prvakom Nogometne podzveze Celje Olimpom. Prva tekma v Lendavi se je končala z zmago Celjanov 2:1. Vodstvo Nafte pa se je pritožilo, ker je drugi gol dosegel gostujoči igralec, ki ni imel čevlja na nogi, kar po pravilih nogometne igre ni dopustno. Kljub temu pa tekma ni bila razveljavljena. Povratno srečanje v Celju pa se je končalo neodločeno 2:2. Tako se nogometašem Nafte ni uspelo uvrstiti v slovensko ligo. V tekmovanju slovenske lige pa je moštvo Sobote zasedlo dvanajsto mesto z 20 točkami. Lep uspeh pa so dosegli mladinci Sobote, ki so v slovenski ligi osvojili tretje mesto.

(nadaljevanje)

LESNINA, proizvodno in trgovsko podjetje z lesom, lesnimi izdelki, pohištvom in gradbenim materialom n. sol. o., Ljubljana, TOZD tovarna pohištva MIZARSTVO n. sub. o., Ljutomer, Prešernova 31,

RAZPISUJE

po sklepu začasnega kolegijskega organa prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. POMOČNIK DIREKTORJA TOZD

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

— da ima visoko izobrazbo ekonomske, lesne ali pravne smeri
— da ima 4 leta delovnih izkušenj.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na naslov: Lesnina, TOZD MIZARSTVO Ljutomer, Prešernova 31.
Rok, v katerem se morajo kandidati prijaviti, je 8 dni od dneva objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Veletrgovina „Potrošnik"
TOZD MERKUR
Murska Sobota

objavlja

JAVNO LICITACIJO

naslednjih osnovnih sredstev:

— **TAM 60 C 5 kombi, 2-tonski, v voznem stanju z izklicno ceno 150.000,00 din**
— **IMV poltovorni avto v nevoznem stanju z izklicno ceno 50.000,00 din**

Javna licitacija bo v ponedeljek, 28. 5. 1984, ob 10. uri na dvorišču PE Kurivo — Gradivo M. Sobota, Ul. Iva Lole-Ribarja

Avtomobila si lahko ogledate 2 uri pred licitacijo.

Na licitaciji lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki bodo položile kavcijo v znesku 10 odstotkov od izklicne cene

Prednost pri licitaciji imajo družbeni sektor in društva.

ROGAŠKA SLATINA 2. junij 1984

VESTNIKOV VLAK ČAKA BRALCE

NOVO V MURSKI SOBOTI — NOVO V MURSKI SOBOTI — NOVO V MURSKI SOBOTI

ASTRA LJUBLJANA

DO ASTRA Maloprodaja n. sol. o TOZD Tehnična trgovina PE Murska Sobota, Staneta Rozmana 13

ODPRTA NOVA TRGOVINA S TEHNIČNIM BLAGOM!

NUDIMO:

- *TALNE OBLOGE IZ PVC*
- *BARVE, LAKE, LEPILA, ČISTILA*
- *CEVI ZA HIŠNE IN ULIČNE KANALIZACIJE*
- *PLASTIČNO GALANTERIJO*
- *SREDSTVA ZA ZAŠČITO PRI DELU*
- *AZBESTNE IZDELKE*
- *TEHNIČNO GUMO IN IZDELKE IZ GUME*
- *BELO TEHNIKO*
- *TEHNIČNI TEKSTIL*

Nova poslovalnica ASTRE v Murski Soboti, ulica Staneta Rozmana št. 13.

Priporoča se ASTRA, Tehnična trgovina, Staneta Rozmana 13, Murska Sobota, telefon: (069) 22-003

NOVO V MURSKI SOBOTI — NOVO V MURSKI SOBOTI — NOVO V MURSKI SOBOTI

tedenski koledar

PETEK, 25. maj — dan mladosti
SOBOTA, 26. maj — Filip
NEDELJA, 27. maj — Avguštin
PONEDELJEK, 28. maj — Vojislav
TOREK, 29. maj — Majda
SREDA, 30. maj — Ivana
ČETRTEK, 1. junij — Justin

prodam

LITOŽELEZNI SOD, 2000 l, prodam. Naslov v upravi lista. M-2297
TRAKTOR ZETOR, 55 KS, ter plug in brane prodam. Naslov v upravi lista. M-2210
PRIKOLICO ZA ŽIVINO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-2212
ŠKODO 1000 MB, letnik 1968, registrirano, ugodno prodam. Ogled od 15. do 17. ure. Putnik, Gregorčičeva 55, telefon 21-593. M-2215
MLATILNICO v dobrem stanju s kompletno pripravo za čiščenje zrnja prodam. Matjaševec 32. M-2216
KOSILNICO BCS, dobro ohranjeno, in oltove pluge, 10-colne, nove, prodam. Informacije: telefon 77-044. M-2218
JAWO ČZ 350, s športno opremo, prodam. Branko Kardoš, Andrejci 30. M-2219
126 P PRODAM. Bakovci, Partizanska 6. M-2220
MALE PUJSKE PRODAM. Franc Pintarič, Petanjci 108. M-2221
OTROŠKI KOMBINIRANI VOZIČEK PRODAM. Murska Sobota, Lendavska 59. M-2223
OPEL REKORD PRODAM. Murska Sobota, St. Rozmana 4, telefon 22-056. M-2224
TRIDELNA OKNA Z ROLETAMI in VRATA, malo rabljena, prodam. Naslov v upravi lista. M-2225
TRAKTOR URSUS 35 P, star pet let, in prikolico tehnostroj Ljutomer, nujno prodam. Ivan Kranjec, Hotiza 164. M-2226
KRAVO, brejo sedem mesecev, prodam. Franc Vargazon, Pristava 5, p. Ljutomer. In-3093
MOTORNO KOLO TOMOS 15 SLC, na novo registrirano, letnik 1981, nujno prodam. Miroslav Špindler, Moravci 81, p. Bučkovci. In-308
NSU 1200 C, karamboliran, tudi po delih, prodam. Milan Hramus, Krapje 26, p. Veržej. In-306
ZASTAVO 750, letnik 1972, registrirano do novembra 1984, v dobrem stanju, prodam. Branko Srša, Veščica 17, p. Ljutomer. In-305
ZASTAVO 101, letnik 1974, obnovljeno, z rezervnimi deli, in dele za LADO 1200 prodam. Ismail Ismaili, Dobrovnik 247, telefon 069 — 70-436. M-2257
HARMONIKO (prostotonsko), dobro ohranjeno, prodam. Cena po dogovoru. Janez Titan, Krog 147. M-2258
MOPED 14 M PRODAM. Marković, Gornji Črnci 26, p. Cankova. M-2259
ITALIJANSKO KOMBI PEČ in peč na trda goriva, rabljeno, ugodno prodam. Trnje 28. M-2260
MOPED s štirimi prestavami, letnik 1979, prevoženih 1500 km, kovinske barve, prodam. Karel Gjergjek, Prosečka vas 39, p. Mačkovci. M-2261
PRENOSNI TELEVIZOR GALEB, črno-beli, prodam. Varga, Murska Sobota, Mladinska 48. M-2273
ZASTAVO 101, registrirano do marca 1985, prodam. Naslov v upravi lista. M-2274
TELEVIZOR GORENJE TV-106 in 6 tramov, šestmetrskih, prodam. Naslov v upravi lista. M-2275
AVTO ESCORT 11, letnik 1977, prodam. Bogojina 83. M-2276
MLADO KRAVO s teletom prodam. 1 ha travnika vzamem v najem. Lemerje 81. M-2277
ENOOSNO večjo prikolico za avto ali traktor prodam. Informacije: Murska Sobota, Tomšičeva 5. M-2278
CITROEN GS 13, letnik december 1979, prodam. Nuskova 72, p. Rogašovci. M-2281
TELEVIZOR, črno-beli, prodam. Naslov v upravi lista. M-MJ
OPEL KADET, letnik 1981, prodam. Informacije po telefonu: 77-616. M-2311
ZASTAVO 101 C, letnik 1981, in MOPED APN 4 prodam. Dobre Krstenski, Kuzma 22. Informacije v dopoldanskem času na karavli Kuzma. M-2283
MALE PUJSKE PRODAM. Borejci 27. M-2285
LADA 1200, letnik 1974, obnovljeno, naprodaj. Vadarci 1. M-2262
HIŠO in gospodarsko poslopje, v dobrem stanju (elektrika, vodovod), prodam. Naslov v upravi lista. M-2263
OBRAČALNIK, v dobrem stanju, prodam. Noršinci 15, pri Ljutomeru. M-2264
MLADIČE NEMŠKEGA OVČARJA PRODAM. Tišina 56. M-2269
BARVNI TELEVIZOR GORENJE, letnik 1977, ugodno prodam. Informacije po telefonu 73-515 (popoldne) ali Baša, Radenci, Finžgarjeva 16. M-2268
FIAT 750, star 2,5 leti, prodam. Ogled vsak dan v popoldanskem času. Murska Sobota, Naselje Borisa Kraigherja 3 — nasproti Lesnine na Bakovski cesti. M-2271
AVTO WARTBURG, letnik 1976, po ugodni ceni prodam. Čentiba 423a. Le-195
ZAMRZOVALNIK, 300 l, prodam. Kuk. Lendava, Rudarska 8. Le-199
PRALNI STROJ PRODAM. Informacije po telefonu 23-711. M-2314
KAMP PRIKOLICO BRAKO, in motor za čoln, tomos T 4,5, prodam. Paušič, Lendava, Mohorjeva 20. M-2315
DELE ZA FERGUSON 65: bočni reduktor, gumo 11-32 in več ostalih delov, novih, prodam. Franc Šimonkovič, Zasadbreg 28, 42311 Lopatinec. M-2316
TRITONSKO PRIKOLICO in silažni kombajn prodam. Karel Purgaj, Lenart, Jurovska 31. M-2317
RENAULT 4 TLS, letnik 1977, prevoženih 66.000 km, registriran do leta 1984, zelo dobro ohranjen, prodam. Informacije po telefonu: 71-525. M-2318
MALE PUJSKE PRODAM. Murski Črnci 21. M-2319
ORGLE ELKA x 55 in LESLIE ROLINGSOND, 150 W, ugodno prodam. Ivan Marič, Odranci 330. M-2321
TELICO, brejo osem mesecev, prodam. Šratovci 38. M-2323
OTROŠKO POSTELJO z jogi vložkom prodam. Murska Sobota, Tišinska 9. M-2325
STANOVANJSKO HIŠO V MURSKI SOBOTI z vrtom in dvoriščno zgradbo, primerno za obrtno dejavnost, prodam. Naslov v upravi lista. M-2327
RENAULT-4, skoraj nov, dobro ohranjen, prodam. Boreci 6, p. Križevci pri Ljutomeru. M-2328
GOLF (nemški), s štirimi vrati, dobro ohranjen, in varilni aparat VARSTROJ, nov, prodam. Emil Hodošček, Zenkovci 38, p. Bodonci. M-2335

Razdalje se krajšajo. Gostilna na Hotizi je blizu.

SUHA JELŠEVA DRVA (do m^3) prodam. Naslov v upravi lista. M-2336
MALE PUJSKE PRODAM. Satahovci 11. M-2337
SILAŽNI KOMBAJN MEX 2 in žetveni kombajn EPLLE prodam. Markišavci 24. M-2338
ZASTAVO 750 z rezervnimi blatniki, novimi, na novo registrirano, prodam. Černelavci 21. M-2339
MALE PUJSKE IN NAKLADALEC ZA GNOJ PRODAM. Nemčavci 27. M-2340
RENAULT 4, letnik 1974, in kompletno otroško posteljico prodam. Jerič, Murska Sobota, Naselje 14. divizije 21. M-2341
MALE PUJSKE PRODAM. Informacije: Veščica 60, telefon 23-806. M-2329
GOLF, diesel, dobro ohranjen, letnik 1979, prevoženih 44.000 km, prodam. Telefon (069) 73-231. M-2330
AMI 8, obnovljen, z rezervnimi deli, prodam. Korat, Murska Sobota, Trstenjakova 8. M-2331
DVOSOBNO STANOVANJE V PRVEM NADSTROPJU, V SREDIŠČU LJUTOMERA, 72 m^2, prodam. Informacije po telefonu 061 318-061 ali zvečer 061 214-442. M-OP
MALE PUJSKE PRODAM. Temlin, Vaneča 17. M-2332
MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan, Tomšičeva 2. M-2333
ZAMRZOVALNO SKRINJO GORENJE, rabljeno, prodam. Frančiška Ivanuša, Boreci 39/A, p. Križevci pri Ljutomeru. M-2334
TRI RABLJENA tridelna zasteklena okna z roletami prodam. Bakovci, Panonska 22. M-2227
FIAT 126 P, letnik 1978, prevoženih 40.000 km, prodam. Otovci 6, telefon 77-081. M-2225
STROJNA SKUPNOST SKAKOVCI proda v nedeljo, 27. maja, ob 10. uri ŽITNI KOMBAJN ZMAJ 780 v dobrem stanju. M-2226
ŠKODO, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Peskovci 4, p. Šalovci. M-2228
HARMONIKO WELTMEISTER, 80-basno, novo, prodam. Murska Sobota, Staneta Rozmana 14. M-2229
MOPED ELEKTRONIC 90 PRODAM. Žarko Časar, Križevci 63 v Prekmurju. M-2231
PLEMENSKO KRAVO PRODAM. Kerec, Mačkovci 14, telefon 77-001. M-2232
OBRAČALNIK ZA KOSILNICO BCS in kravo, staro 11 let, brejo pet mesecev, prodam. Aleksander Škerlak, Stanjevci 91. M-2233
CISTERNO, 2200 l, malo rabljeno, obračalnik-pajek, znamke FAHR, in prenosni televizor philips, prodam. Telefon: 069 78-274. M-2234
JAWO ČZ 350, letnik 1976, prevoženih 1500 km, registrirano do maja 1985, prodam. Josip Hajdinjak, Murska Sobota, Partizanska 57. M-2251
KRAVO s teletom ali brez, vozno, prodam. Lipovci 179. M-2252
CISTERNO, 2700, malo rabljeno, prodam. Karel Klanfar, Murski Petrovci 9. M-2253
MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 44. M-2255
RENAULT 4, letnik 1979, prodam. Štefan Marič, Vadarci 90. M-2237
DVE PRIKOLICI ZA PREVOZ ČEBEL z osebnim avtom, (na vsaki prikolici je prostora za 12 AŽ PANJEV), zelo enostavno za postavljanje, panji se zaklepajo in pozimi lahko prezimijo na prikolici, ter dve prednji traktorski gumi, rabljeni, 18-colni, po ugodni ceni prodam. Šanko, Murska Sobota, Prešernova 25, telefon (069) 21-842. M-2235
ZASTAVO 101 L, letnik 1974, prodam. Branko Miholič, Murska Sobota, Južna ulica 24, telefon 21-713. M-2238
ŽETVENO NAPRAVO ZA KOSILNICO BCS, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Franc Emberšič, Trdkova 1, p. Kuzma. M-2239
KRAVO, staro pet let, visoko brejo, kontrola A, prodam. Štefan Gomboc, Tešanovci 51. M-2240
JAWO, 350 ccm, športno opremljeno, prodam. Gornja Bistrica 80 b. M-2243
MLADO KRAVO UGODNO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-2244
MALE PUJSKE PRODAM. Krog, Ravenska 10. M-2245
RENAULT 18, letnik 1979, v dobrem stanju, prevoženih 78.000 km, s plinsko napravo, prodam. Naslov v upravi lista. M-2246
ZASTAVO 750, neregistrirano, letnik 1973, v voznem stanju, ugodno prodam. Jakiša, Vučja gomila 118. M-2247
BETONSKO OPEKO PRODAM. Marjan Branšberger, Puconci 98 c. M-2248
KRAVO, brejo devet mesecev, prodam. Beltinci, Panonska 64. M-2249
ŠKROPILNICO KŽK, 340 l, širina škropljenja 8 m, in slamo v trdih balah prodam. Štefan Škraban, Moravci 73, telefon 72-233. M-2250
TRAVO PRODAM, kosi kupec. Rakičan, Tomšičeva 5. M-2287
STANOVANJSKO HIŠO V MURSKI SOBOTI PRODAM. Informacije v petek in v soboto po 15. uri. Naslov v upravi lista. M-2288
TELICO, brejo šest mesecev, prodam. Dolnja Bistrica 154. M-2290
PUJSKE PRODAM. Krog, Trubarjeva 63. M-2291
ŠKODA 105 S NAPRODAJ. Kuronja, Neradnovci 9 M-2291
ENOSOBNO STANOVANJE V CENTRU M. SOBOTE PRODAM. Ponudbe na upravo pod šifro „PRILOŽNOST". M-2293
KADET, letnik 1976, dobro ohranjen, registriran do 19. naja 1985, prodam. Viktor Kos, Rankovci 4, ali do 15. ure na zavarovalnici v M. Soboti. M-2294
CITROEN GS 1,2, letnik 1977, zelo dobro ohranjen in belo vino z vinogradniškega območja Kapele ugodno prodam. Telefon 22-758 ali Jože Puhar, Černelavci 15 d, p. M. Sobota. M-2302

VESTNIKOV IZLET
2. JUNIJA 1984
V ROGAŠKO SLATINO
STE SI ŽE ZAGOTOVILI SVOJ SEDEŽ?
ČE ŠE NE, STORITE TO ČIMPREJ.

KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Rankovci 47. M-2305
KOBILO, staro dve leti, prodam. Beltinci, Panonska 47. M-2295
KRAVO, staro šest let, brejo šest mesecev, prodam. Dobrovnik 29. M-2296
STROJ ZA IZDELOVANJE BETONSKE FASADNE OPEKE PRODAM. Cena ugodna. Ante Sedlič, Križevci 226 v Prekmurju. M-2299
NOVE DELE ZA ČZ ENDURO 250 PRODAM. Franc Kovač, Dokležovje 68. M-2300
GRAMOFON TOSCA 20 Z ZVOČNIKOMA PRODAM. Telefon 23-968. M-2301
STAREJŠO ADAPTIRANO HIŠO, primerno za počitniško hišico, s sadovnjakom in nekaj zemlje v Križevcih v Prekmurju prodam. Cena ugodna. Ante Sedlič, Križevci 226 v Prekmurju. M-2299
ŠKODA 110 DE LUX NAPRODAJ. Koloman Hari, Zg. Moravci 115 a, p. Fokovci. M-2303
ŽELEZNE NOSILCE, 9-metrske, in zastavo 101, po delih, prodam. Šebjanič, Vaneča 14. M-2304
KRAVO, staro deset let, brejo, prodam. Nemeš, Dolenci 55. M-2305
OBRAČALNIK PANONIJA, rabljen eno sezono, prodam. Petanjci 39. M-2307
ŠKODO 110 L PRODAM. Franc Ošlaj, Krog, Murnova 9. M-2310
BOROV GOZD V GORNJIH PETROVCIH PRODAM. Informacije: Peter Bagar, Gornji Petrovci 67. M-2312
VEČJO NOVO HIŠO NA LEPEM, MIRNEM KRAJU BLIZU GLAVNE CESTE in TRGOVINE UGODNO PRODAM. Hiša je v končni gradbeni fazi. Vse informacije dobite po telefonu 9949 40830/46 ali oddajte ponudbo na upravi lista pod šifro: „GOTOVINA 370 MILIJONOV". M-MM
HIŠO v Mali Polani št. 24 prodam. Informacije: Pertoci, Štefana Kovača 13, M. Sobota, telefon po 16. uri: 23-691. M-2077
DVIGALO VULKAN, 5 t, primerno za zidarsko stroko, in agregat uljanik za varjenje, 380 AP, prodam. Ivan Novinič, Peklenica 56, 42316 Vratišinec. Le-188
KORUZO NA STORŽIH ali v zrnju prodam. Informacije pri Integralu, Ljutomer, Glavni trg 1. In-316

kupim

SOBO s posebnim vhodom in souporabo kopalnice iščem. Naslov v upravi lista. M-2286
PRAZNO STANOVANJE ODDAM MLADI DRUŽINI. Murska Sobota, Grajska 4. M-2309

ZAHVALA

Medicinskemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, posebno dr. Horvatu ter sestram Sidi, Zdenki in Irmi, se zahvaljujem za prijaznost in skrbno nego.

Hvaležna pacientka
M. Adaničeva

sobe

DVOINPOL ali TRISOBNO STANOVANJE KUPIM. Ponudbe s ceno, kvadraturo in lego pošljite na upravo lista pod „SPREJEMLJIVO". M-2222
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO ZA SENO KUPIM. Nedelica 1, p. Turnišče. M-2236

zaposlitve

DEKLE ZA POMOČ V KUHINJI TAKOJ ZAPOSLIMO. OD dober, hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Pristavec, Polje 18, p. Bohinjska Bistrica, telefon 064 76-356. M-2313

razno

OBVEŠČAM JAVNOST, da hitro in kakovostno opravljam vsa elektroinštalaterska dela. Elektromehanika-elektroinštalaterstvo Martin Tratnjek, Turnišče. M-2601
GOSTINSKI LOKAL z vsem inventarjem dam v najem. Informacije ob nedeljah v gostilni Sabo, Črenšovci. M-2241
PREKLIC!
Preklicujem veljavnost žiga ZSMS OO Janžev vrh. M-2272
FOTOKOPIRANJE CANON LUDVIK LEBAR, Partizanska 20 a, LENDAVA, opravlja storitve: fotokopiranje, razmnoževanje na obe strani lista, povečevanje, pomanjševanje kopij — tudi na PAUS in FOLIJE, barvne, format A 3, A 4, A 5 in B 4. Le-187
PREKLIC!
Preklicujem žaljive besede, ki sem jih izrekla Matildi Prejac iz Cubra pri Ljutomeru. Neža Habjanič, Radomerje 1 c, p. Ljutomer. IN-311

Končano tvoje je trpljenje,
veroval v lepše si življenje.
Bridka bolečina ostala je pri nas,
oh, kdaj zacelil jo bo čas.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj, v 56. letu starosti, nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in tast

Jožef Gomboši

iz Bakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosornikom, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.
Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikoma za poslovilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se tudi delovnim organizacijam Agroservis M. Sobota, ABC Pomurka TOZD Družbena prehrana, TOZD Predelava mesa, MURA TOZD Oblačila, Intes in prodajalni Alpina za izrečeno sožalje ter darovane vence in prispevke v dobre namene.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Bakovci, 14. maja 1984

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Umrl je naš oče, dedek, pradedek in stric

Roman Rožman

roj. 10. II. 1905
iz Ljutomera

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: ŽENA IN VSI NJEGOVI

tel. 069/73-137
branko MOTOR radenci
avtokleparstvo-avtoličarstvo
ravnalna miza-komora
zaščita vozil-vlečna služba

inles kombivak okna
v akciji varčevanja z energijo

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I — Ureja uredniški odbor:

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Günter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. — Celoletna naročnina 470,00 din, polletna 235,00 din, letna naročnina za inozemstvo 1.100,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 630,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 13,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Radijski in televizijski spored od 25. do 31. maja

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Pet najboljših ta teden . . . ., 16.30 — Aktualno v petek, 25. maja 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 Tv v šoli, 10.30 Poročila, 10.35 Tv v šoli: Doba katedral; XIV. stoletje, Risanka, Naši kraji: Bačka, Elektronski računalniki, Risanka, Lope de Vega, Po sredozemlju (do 12.30), 17.20 Poročila, 17.25 Pihalni orkestri: Pihalni orkester Zagorje, 17.55 Modro poletje, španska mladinska nanizanka, 18.25 Obzornik ljubljanskega območja, 18.40 Kraško podzemlje, izobraževalna oddaja iz niza Kras, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Včeraj za jutri: Novi temelji, dokumentarna serija, 20.35 Propagandna oddaja, 20.40 Ne prezrite, 20.55 Beograd: Dan mladosti, prenos sklepne prireditve, 22.00 Tv dnevnik II, 22.15 Desant na Drvar, jugoslovanski film (ČB .)

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

8.45 TV v šoli, 15.55 TV v šoli, 15.55 Poročila, 16.00 Maj na Titovem trgu, 16.30 Glasbeni klub 84, 17.00 Otroški zbor kolibri, 17.15 Otroci o Drvarju, 18.15 Mladinski festival v Subotici, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Lepo je kolo tovariša Tita, 20.55 Prenos proslave ob Dnevu mladosti, 22.00 Dnevnik, 22.15 V petek ob 22.00

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Črne pege (film), 11.50 Usmeritev, 12.20 Tuja reportaža, 13.05 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Risanka, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Pan-optikum, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.15 Modna revija, 21.20 Avstrijski kviz, 22.15 Šport.

TV MADŽARSKA

8.05 in 15.00 Šolska TV, 10.00 Kratki filmi: Bolgarija med vojnama; Zlata Praga; Veliki fikus Amate, 16.25 Rešimo! 17.30 Nega govora, 18.00 Koledar, magazin, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Calderon: Zalameajski sodnik, TV variacija drame, 21.35 Srečanje v petek; za mladino, 22.35 Finski čudež, I. del poljudnoznanstvenega filma, 23.05 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD Poročila, 17.05 TV šola, Trilly — odkrivajmo svet z igro, 18.00 LOVEČ — televizijski serijski film, 18.50 Risanke, 19.30 TVD Stičišče, 20.00 Aktualna tema, 20.30, YU made music, 21.00 Beograd: Dan mladosti, 22.00 Turistični atlas, 22.20 TVD vse danes, 22.30 Visoki pritisk — glasbena oddaja

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 — Aktualno v soboto, 26. maja, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdrave, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon 21-232)

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila, 8.05 Ciciban, dober dan: Papirnati čolniček, 8.20 Zgodbe o Poluhcu: Poluhec najde starše, 8.40 Zgodbe iz nepričave, otroška serija TV Beograd, 9.10 Pustolovščina: Mali princ, otroška oddaja Tv Beograd, 9.40 Diamanti na nebu, angleška dokumentarna serija, 10.30 Včeraj za jutri: Kmalu bomo želi, dokumentarna serija, 11.05 Dokumentarec meseca: Huda luknja, 11.40 Poročila (do 11.45), 17,50 Poročila, 17.55 Ribiči iz Moorhovda, nadaljevanje in konec, 18.45 Čudeži narave: Skrivnostni svet plazilcev, kanadska poljudnoznanstvena serija, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Mladi levi, ameriški film (ČB), 22.40 Propagandna oddaja, 22.45 Zrcalo tedna, 23.15 Poročila.

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.20 Zabavni koledar, 17.30 Sedem TV dni, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Mali koncert, 18.30 To je to, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Izginjajoča dama (film), 21.40 Dnevnik, 22.00 Odrske luči

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Dih krzna (film), 12.10 Nočni studio, 13.15 Poročila, 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Poročila, 17.05 Risanke, 17.30 Vúsi iz Nove Zelandije, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Tedenski TV spored, 18.25 Cirkus, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 21.15 Prijatelji Heinza Conradsa, 21.55 Šport, 22.55 Kot je bogu všeč

TV MADŽARSKA

8.05 Naš ekran, 8.25 Za otroke, 11.10 Ponovitve, 14.05 Človek z Atlantide, sci-fi film, 15.50 Študio Pecs, 16.15 Računalnik, 8. del, 16.40 Kuhajmo, 17.10 Turizem '84, 17.45 Kitajske pokrajine in ljudje, 18.25 Parabola, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Hitchcock: Rebecca, ameriški film, 23.10 TV dnevnik, — Prenos iz gledališča ob 20.00 na II. programu.

TV KOPER

14.30 Skrivnost Oberwald-a — film — Igrajo: Monica Vitti, Franco Branciaroli, Režija: Michelangelo Antonioni, 16.55 TVD Poročila, 17.00 Nogomet — Jugoslovansko prvenstvo, 18.45 Risanke, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Ameriške komike, 20.00 Folk Art: Folklorna skupina Kolo, 20.30 Lucy sreča zmagovalca — televizijski film iz serije Lucy in njeni, 21.00 Diamanti na nebu — dokumentarna oddaja, 22.00 TVD vse danes, 22.10 Cvrtje po italijansko — film — Igrajo: Karin Schubert, Antonio Casagrande, Dagmar Lassander, Režija: Alfonso Brescia.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (Kotiček za kmetovalce, humoristično-satirična priloga), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon 21-232)

TV LJUBLJANA

12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Poročila (do 13.05), 14.20—22.50 Teletekst RTV Ljubljana, 14.35 Prisluhnimo tišini, oddaja za slušno prizadete, 15.20 Mostovi, 15.50 Poročila, 15.55 Visok pritisk, zabavnoglasbena oddaja TV Koper, 16.35 Letnik 1960—1970, 17.35 Športna poročila, 17.50 Deklica s konjem, vzhodnonemški film, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV in radio nocoj, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 M. Kranjec: Strici so mi povedali, TV nadaljevanka, 21.10 Propagandna oddaja, 21.15 Nadnacionalne družbe: Fordova delavnica, dokumentarna oddaja TV Zagreb, 21.45 Reportaža z nogometne tekme Hajduk —Rijeka, 22.15 Športni pregled, 22.45 Poročila

TV ZAGREB

10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko dopoldne, 13.00 Kmetijska oddaja, 12.25 Jugoslavija, dober dan, 14.30 Planet opic, 15.20 V nedeljo, 17.00 In sedaj, potnik (film), 18.55 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 Strici so mi povedali (nadaljevanka), 21.15 Zapisi z vasi, 21.45 Nogometna reportaža, 22.15 Športni pregled, 22.45 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
11.00 Šport, 12.00 Tiskovna ura, 13.00 Vzgojna oddaja, 15.00 Na pomoč, zdravnik prihaja (film), 16.35 Risanka, 17.40 Čeladek, 17.45 Klub seniorjev, 18.00 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pred viharjem, 21.15 Salon Pitzelberger (operета), 22.20 Kralj kot pacient — pacient kot kralj, Drugi program

TV MADŽARSKA

7.55 Za otroke, 11.30 Speedway, kvalifikacije za SP iz Miškolca, 14.05 In človek je takrat . . .. madžarski film, 15.45 Kviz za otroke, 16.50 Napoved sporeda, 17.20 Kitajske pokrajine in ljudje, 18.00 Delta, 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže, 20.00 Dobre zadeve, francoska kriminalka, 22.05 Družabna igra, 20.45 Poročila.

TV KOPER

17.00 Videomix — glasbena oddaja (ponovitev), 19.00 Prisluhnimo tišini — mesečna oddaja za slušno-prizadete, 19.30 Stičišče — tednik TV dnevnika, 19.45 Visoki pritisk — glasbena oddaja, 20.30 Vzpon in padec Legsa Diamonda — film — Igrajo: Ray Danton, Karen Steele, Warren Oates, Režija: Budd Boetticher, 21.55 Boks, Beograd, Jugoslovansko prvenstvo posamično — finale, 23.00 Pivski samostan — dokumentarna oddaja, 23.30 »Musica Romagnola« — glasbena oddaja

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 28. maja (športna oddaja, Najbolj iskane plošče preteklega tedna), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: Tv koledar, pesmi in zgodbe za vas, Češčina, ustvarjalne igre, književnost v NOB, poročila, 10.35 TV v šoli: Tv berilo, risanka, Angleščina, mali program, risanka, dijaška revija (do 12.30), 17.05—22.30 Teletekst RTV Ljubljana, 17.20 Poročila, 17.25 Zgodbe iz nepričave, otroška nadaljevanka TV Beograd, 17.55 Nikoli ne reci nikoli, sovjetski film, s Festivala znanstvenotehničnega filma Beograd '84, 18.25 Podravski obzornik, 18.40 Pet minut za rekreacijo, 18.45 Videošola, glasba za mlade, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.25 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 J. S. Popović: Rodoljubi, drama TV Zagreb, 21.10 Propagandna oddaja, 21.15 Studio 2, 22.15 TV dnevnik II

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.40 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Slovenske pravljice, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika karlovških občin, 18.45 Video-šola, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zadnja avantura (drama), 21.35 Izbrani trenutek, 21.40 Poldnevniki, 22.10 En avtor, en film, 22.35 Dnevnik

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Boccaccio (film), 11.50 Dva meščana (dokum. film), 12.00 Iz parlamenta, 13.00 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Pasje zgodbice, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Hitreje, višje, močneje, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Kralj kot pacient — pacient kot kralj, Drugi program
17.30 Olimpijci gredo na zahod, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Ljubite to zemljo, 19.15 Risanka, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zlati časi, 21.15 Čas v sliki, 21.45 Schilling, 22.05 Dvoboj (film).

TV MADŽARSKA

Ni sporeda

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD Poročila, 17.05 TV šola, Čudeži narave — dokumentarna oddaja, 17.30 Vzpon in padec Legsa Diamonda — film — Igrajo: Ray Danton, Karen Steele, Warren Oates, Režija: Budd Boetticher, 19.50 Risanke, 19.30 TVD Stičišče, 19.50 Deset minut glasbe, 20.00 Po vseh vetrovih — dokumentarec iz serije Opera narave — 2. del, 20.30 Na strani pravice — televizijski film iz serije Monrojevi, 21.20 TVD vse danes, 21.30 Plesni korak: Špartak — 3. del, 22.00 Cvrtje po italijansko — film — Igrajo: Karin Schubert, Antonio Casagrande, Dagmar Lassander, Režija: Alfonso Brescia

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Vrtiljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 29. maja (Gospodarska tema, Iz krajevnih skupnosti), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

10.35 TV v šoli: Prirodopis — Ljudje in rastline, Risanka, Botanik — Rastlinski vodovod, Tehniška ustvarjalnost mladih, Risanka, Glasbeni pouk — Dirigiranje, Govorni jezik (do 12.30), Beograd, 16.15 —22.20 Teletekst RTV Ljubljana, 16.30 Šolska TV: Kemija — Segrevanje in ohlajevanje; Pešec na prehodu, Jedrsko orožje, 17.35 Poročila, 17.40 Zgodbe o Poluhcu: Poluhec nese kosilo očetu, 17.55 Naša pesem — Maribor 84, 2. oddaja, 18.25 Pomurski obzornik, 18.40 Otok, človek, KRŠ, jugoslovanski kratki film, 18.55 Knjiga, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 N. Gordimer: Šest čevljev zemlje, zahodnonemška nanizanka, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Aktualno, 22.05 TV dnevnik II.

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.50 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Avantura, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika osiječkih občin, 18.45 Glasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Teme in dileme, 20.55 Film, 22.35 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TVv šoli, 10.30 Zlati časi, 11.20 Šport v ponedeljek, 12.15 Avstrija v sliki, 12.40 Schilling, 13.00 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Tudi hec mora biti, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Risanka, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Domača reportaža, 21.15 Artičoka (TV drama).

TV MADŽARSKA

8.05 in 15.00 Šolska TV, 9.45 Področje, sovjetski film, 16.25 Tigris, Heyerdahlovo avanturistično potovanje, 17.15 Dva milijona, reportaža, 17.50 Reflektor, magazin, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Kariera nekega sleparja, 4. del poljske nadaljevanke, 21.00 Študio 84, kulturni tednik, 22.00 Ljudje, mezde, interesi; pogovor s sociologom, 22.35 TV dnevnik.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD Poročila, 17.05 TV Šola, Kim & Co — televizijski film, Potovanje skozi čas in prostor — dokumentarec iz serije Kozmos — Carla Sagana, 18.00 Na strani pravice — televizijski film iz serije Monrojevi, 18.50 Risanke, 19.30 TVD Stičišče, 19.50 Deset minut glasbe, 20.00 Obzorja: Živeti z naravo, 20.30 John Paul Jones — film — Igrajo: Robert Stack, Marisa Pavan, Charles Coburn, Bette Davis, Režija: John V. Farrow, 22.00 TVD vse danes, 22.10 Veter in hrast — TV nadaljevanka — 3. del.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 30. maja, (pogovor v živo, Iz delovnih kolektivov), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV koledar, V družbi s poletavčki, Uživajmo na soncu, Odmor, Petrova gora, Spoznajmo svoje telo-Srce, Poročila, 10.35 TV v šoli: Nevretenčarji — Škorpijoni, Risanka, Rajska oaza, Mirjana Stefanović v knjigarni, Risanka, Plavanje, Baletni upi (do 12.30), 17.45—22.15/23.30 Teletekst RTV Ljubljana, 18.00 Poročila, 18.05 Ciciban, dober dan: Hop, se meh razpoči, smeh iz njega skoči, 18.25 Posavski obzornik, 18.40 Mozaik kratkega filma: Dogodivščine v Ottawi, kanadski film, 19.00 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Risanka, 20.10 Rim: finale pokala prvakov v nogometu — Roma:Liverpool, prenos, v odmoru . . . . ., 22.00/23.15 TV dnevnik II.

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Gusarji kapitana Kljuke, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika gospiških občin, 18.45 Narodna glasba, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sreda, 22.00 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Moj stric (film), 11.35 Burleska, 11.45 Nogomet, 12.05 Domača reportaža, 13.00 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Lutke, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Pisarniške zgodbe, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.10 Nogomet, 22.00 13. naslov
Drugi program
17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Ljubite to zemljo, 19.15 Risanka, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dunajski Brut (TV film), 21.15 Čas v sliki, 21.45 Kulturni žurnal, 22.30 Samson in Dalila (film).

TV MADŽARSKA

8.05 in 15.00 Šolska TV, 9.40 Ponovitve: Delta; Obiskovalci; Potovanje v neznano, 16.45 Nega govora, 17.15 Pulzus, zabavnoglasbena panorama, 18.05 Družbena razprava, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pot do finala, pregled, 20.10 AS Roma—Liverpool, finalna tekma za pokal evropskih državnih prvakov, prenos iz Rima, 22.00 Pesmi in plesi iz SZ, 22.10 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.55 TVD Poročila, 17.00 Nogomet: Jugoslovansko prvenstvo — zadnji dan, 18.45 Risanke, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Kulturna panorama, 20.20 Lovec — televizijski serijski film, 21.20 Turistični vodnik — v sodelovanju s Kompas Hertz, 21.30 Falk Art, 22.00 TVD vse danes, 22.10 Nogomet — Rim: Roma—Liverpool, Finale pokala evropskih prvakov.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasba skozi stoletja, 16.30 — Aktualno v četrtek, 31. maja (kultura, tematski prispevek s področja SLO in DS), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

10.35 TV v šoli: Kemija — Žvepło, Risanka, Izobraževalna reportaža, Risanka, Uganka — Poklic dreser, Govorni jezik (do 12.20), 15.05 —22.05 Teletekst RTV Ljubljana, 15.10 Šolska TV: Kemija — Segrevanje in ohlajevanje; Pešec na prehodu, Jedrsko orožje, 16.15 Bitola: Rokomet za trofejo Jugoslavije — Jugoslavija:ZRN, prenos (do 17.35) Skopje 2, 17.55 Poročila, 18.00 Igrajmo se gledališče: Veselje do igranja, 18.25 Celjski obzornik, 18.40 Delegatska tribuna, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Tednik, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 R. Gadney: Kennedy, angleška nadaljevanka, 21.50 TV dnevnik II.

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.55 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Pešec v avtomobilu, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika splitskih občin, 18.45 Mali, veliki svet, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 21.05 Gledališče v hiši, 22.05 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
15.00 Dvojnik (film), 16.30 Risanka, 16.35 Enrikov cirkus, 17.25 Počitnice na Rdečem morju, 17.55 Čeladek, 18.00 Vizija konca, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Letališče (film).
Drugi program
9.00 Matineja, 15.00 Linija rocka, 15.45 Športno popoldne, 17.45 Anekdote po notah, 18.30 Risanke, 19.30 Parsifal (opera Richarda Wagnerja).

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.55 Šolska TV, 9.35 Kratki filmi: Po sledeh preteklosti; Pitome živali; Velike železnice, 15.30 Indijski nosorog, 16.25 Skrivnostna Giorgoone, umetnostni film, 17.15 TV borza, 17.30 Pedagoški forum, 18.05 Glasba . . . 19.30 TV dnevnik, 20.00 Madžarska—Španija, med državna prijateljska nogometna tekma iz Budimpešte, 21.45 Panorama, 22.50 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD Poročila, 17.05 TV ŠOLA, Potovanje skozi čas in prostor — dokumentarec iz serije Kozmos — Carla Sagana — 3. del, 17.30 Jugoslovanska scena, 18.00 Nihče ni popoln — televizijski film iz serije Ryan, 18.50 Risanke, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Z nami pred kamero, 20.30 Lovec — televizijski serijski film, 21.20 Turistični vodič — v sodelovanju s Kompas Hertz, 21.30 TVD vse danes, 21.40 Videomix — glasbena oddaja v živo z glasbenimi željami in nagradnimi igrami

NESREČE IN TATVINE

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

MURSKA SOBOTA — Karel Tanacek iz Černelavec se je peljal s kolesom po Cankarjevi ulici v Murski Soboti in zavijal na levo v Trstenjakovo ulico. Medtem ga je začel prehitevati z osebnim avtom Maksimilijan Budja iz Murske Sobote. Kolesar je zadel v desna vrata avtomobila, padel in se poškodoval.

ČERNELAVCI — Ker se je zlomila krmilna ročica na tovornem avtu Mihaela Sušca iz Beltinec — le-ta je vozil skozi Černelavce — je izgubil oblast nad vozilom in zapeljal v jarek. Telesnih poškodb ni, pač pa gmotna škoda za 50.000 dinarjev.

PETANJCI — Stanko Gregorec s Tišine se je peljal s kolesom skozi Petanjce. Pri gostilni Kolman ga je zadel tovorni avto, zato je padel in obležal v jarku. Voznika tovornjaka doslej še niso izsledili.

LENDAVA — Voznik osebnega avta Anton Maretič iz Lendave je peljal po Tomšičevi ulici proti Kranjčevi ulici. Med vožnjo je izsilil prednost pred kolesarko Heleno Oros iz Lendave, ki je zadela v prednji blatnik avta, padla in se poškodovala. Prepeljali so jo v bolnico.

ODRANCI — Prevelika hitrost poltovornega avta, s katerim se je peljal Janez Kučan iz Kuštanovec, je vzrok za prometno nesrečo pri Odrancih. Trčil je namreč v kmečki voz, pripet za traktor, ki ga je upravljala Cecilija Balažic iz Odranec. Marijo Tompa iz Odranec, ki je sedela na vozu, je vrglo v obcestni jarek in se je hudo poškodovala. Materialna škoda na vozilih pa znaša 90.000 dinarjev.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — Štefanija Kosi iz Logarovec se je pripeljala z osebnim avtom iz ljutomerske strani in v Križevcih zavijala na levo na dvorišče domačije številka 56/a. Nakazala je tudi smer zavijanja. Kljub temu pa je prišlo do nezgode. Walter Pichler iz Linza, ki je pripeljal za Kosijevo, je zadel v njen avto. Telesnih poškodb ni, pač pa gmotna škoda za 58.000 dinarjev.

MURSKA SOBOTA — Na Cankarjevi ulici pri osnovni šoli je nenadoma pritekel na cesto 8-letni R. T. iz Murske Sobote. Prav v tem hipu pa je pripeljal osebni avto, ki ga je vozil Naško Gačevski iz Murske Sobote. Otrok, ki je naletel na zadnji desni blatnik, se je poškodoval in se zdravi v bolnici.

TURJANCI — Voznik motornega kolesa Rudolf Kosmaj iz Vidanovec je pripeljal po cesti v Turjancih, kjer je ovinek in je cestišče zoženo zaradi mostu. Prometni znak, ki tam stoji, pa opozarja voznike, naj vozijo le 40 kilometrov na uro. Kosmaj zaradi prevelike hitrosti ni uspel izpeljati ovinka; zapeljal je v jarek, nato pa se je zaletel v betonski propust, padel in se hudo poškodoval. Zdravijo ga v bolnici.

PERTOČA — Viljem Nemec iz Fikšinec se je peljal s traktorjem proti Pertoči. Med vožnjo je nenadoma odpadlo prednje desno kolo na traktorju, zato se je traktor z voznikom vred nekajkrat prevrnil. Nemec se je hudo poškodoval in je v življenjski nevarnosti, poročajo iz soboške bolnice.

TROPOVCI — Zaradi neprimerne hitrosti je Anton Šonaja iz Radenec — vozil je osebni avto — pri Tropovcih zapeljal na desno bankino in zadel kolesarja Romana Činča iz Satahovec in kolesarko Danico Gašper iz Tropovec, ki sta se peljala en za drugim. Oba sta se poškodovala, nastalo gmotno škodo pa so ocenili na 20.000 dinarjev.

STARA NOVA VAS — Alojz Korošak iz Stare Nove vasi, ki je vozil kolo z motorjem po lokalni cesti, se potem, ko je pripeljal pred prednostno cesto, ni prepričal, če je prosta. To pa je bilo usodno, saj je prav tedaj pripeljal osebni avto, s katerim je upravljal Anton Klemenčič iz Ljutomera. Ob trčenju je Korošak padel in se poškodoval. Materialna škoda znaša 55.000 dinarjev.

LUTVERCI — Naslednja prometna nesreča se je zgodila v Lutvercih v Apaški dolini. Tu je osebni avto, ki ga je vozil Jože Kranjec iz Vratje vasi, zanesto na levo bankino, zato je zadel drog telefonske napeljave in ga prelomil, vendar se je ustavil šele po 25 metrih. Škoda je velika: 103.000 dinarjev.

MURSKA SOBOTA — V soboški bolnici je 20. maja umrl Franc Car iz Rankovec, ki se je hudo poškodoval v prometni nesreči 3. maja.

BELTINCI — Iz skladišča delovne organizacije Komuna je nekdo na nezakonit način odnesel 80 kilogramov folije in povzročil za 20.000 dinarjev škode.

SPODNJA ŠCAVNICA — Spet igra otrok z vžigalicami! Posledica: zgorel je del ostrešja gospodarskega poslopja Ivana Breznika. Zahvaljujoč hitri intervenciji je škode le za 25.000 dinarjev.

MURSKA SOBOTA — V teh dneh je nekdo „vzel na piko" traktor, ki je stal na dvorišču cestnega podjetja v Murski Soboti, in z njega odvil (in odnesel) oljno črpalko, vredno 40.000 dinarjev.

DOLIČ — Alojz Ficko iz Trdkove je oškodovan za 25.000 dinarjev. Toliko so vredna 4 borova in 1 smrekovo drevo, ki jih je nekdo odpeljal, ne da bi plačal, iz Fickovega gozda.

MURSKA SOBOTA — Dinos Murska Sobota je prijavil tatvino 100 kilogramov aluminijaste pločevine, vredne 10.000 dinarjev. Nekdo jo je ukradel z odprtega skladišča, še pred tem pa je naredil v žični ograji luknjo in splezal skozi.

LENDAVSKE GORICE — Stanko Laki iz Velike Polane ima dobro žganje. O tem pričata tudi dejanji Jožeta B. iz Lendavskih goric 319. Najprej je s ponarejenim ključem odprl vrata in odnesel nekaj litrov žganja. Drugi dan pa je v klet vlomil in si spet sposodil nekaj močne pijače.

ODRANCI — Miličniki in delavci oddelka za zatiranje kriminala so izsledili Silvestra Horvata iz Črenšovec 219 in ga priprli. Utemeljeno je osumljen kraje 120.000 dinarjev in 9.200 nemških mark. Vse to je pobral 18. maja iz kuhinjskih elementov na domačiji Franca Bogdana v Odrancih. Ob prijetju so pri storilcu našli le še 24.000 dinarjev.

Š. S.

ALKOHOL IN NOŽ

V četrtek, 17. maja, sta bife v Sovjaku obiskali tudi 41-letna mati Elizabeta Mlinarič in njena 16-letna hčerka M. D., obe iz Sovjaka. Med gosti v bifeju je bil tudi 18-letni Drago Kuri iz Grahonoša. Ob 24. uri so mati in hči ter Kuri in njegovi pajdaši lokal zapustili in odšli k Mlinaričevima ter nadaljevali s pitjem do 4. ure zjutraj. Tedaj je nastal med Kurijem in M. D. prepir; iz žepa je potegnil avtomatski nož in ga nastavil na vrat mladoletnice. Mati Elizabeta in ostali so preprečili najhujše in Kurija odstranili iz hiše. Besu pa ni bilo konca; v okno je vrgel kamen in razbil rolete in steklo. Naposled je zunaj z nožem zabodel Elizabeto Mlinarič v trebuh. Zoper storilca je že podana kazenska ovadba.

za izgradnjo kirurgije

Družina Tibaut iz Odranec (namesto šopka na grob pok. Jožeta Poredoša iz Beltinec) — 500,00 din; Edi Kerčmar, Hodoš 56 (namesto venca na grob pok. Rudolfa Hercega, Šalovci) — 1.000,00 din; Družina Burgermeister, Puconci 22/b (namesto venca za pok. Janeza Fürsta, M. Sobota) — 1.000,00 din; Osnovna šola Tišina (namesto venca za pok. Štefana Konkoliča, moža sodelavke) — 2.000,00 din; GD Kokoriči (namesto venca pok. Frančiške Vajs iz Kokorič) — 2.000,00 din; IO O sind. zdrav. delavcev, Delov. skupnosti PZC (namesto venca na grob mami Olge Mavrič) — 1.000,00 din; Učenci 5. a razreda Osnovne šole Tišina (namesto venca za pok. Štefana Konkoliča) — 2.000,00 din; Frančiška Kapun s sinovi, Veržej 3 — 10.000,00 din; Sodelavci 313. brigade MURA TOZD Ženska oblačila (namesto venca pok. očetu sodelavke Milene Brus, Radenci) — 2.700,00 din; Šuklar Helena, M. Sobota, Mladinska 52 (namesto venca na grob Mihaela Malok) — 1.000,00 din; Emerik Hanc, N. Tesle 8, M. Sobota (namesto venca za pok. Arturja Simkowitz) — 1.000,00 din Emerik Hanc, N. Tesle 8, M Sobota (namesto venca za pok. Nikolaju Györfi) — 1.000,00 din.

Družina Matjašeč, Mladinska 21, M. Sobota (namesto venca za pok. Ferenca Jakoba iz Murske Sobote) — 1.000,00 din; OOS „Kroj" Murska Sobota (namesto venca za pok. Štefana Recka, Pertoča) — 2.000,00 din; Center za socialno delo Gornja Radgona (namesto cvetja na grob za pok. mater sodelavke T. Rauter) — 1.000,00 din; Vladimir Jelen, Št. Kovača 15, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Anke Gumilar iz M. Sobote) — 1.500,00 din; Sodelavci KRKE TOZD ISIS Ljutomer (namesto venca na grob pok. očetu Antona Kapuna) — 3.650,00 din; Šarika Erbert, Bodonci 7 (namesto cvetja na grob pok. mame Vilme Kous iz M. Sobote) — 1.000,00 din; OOS „Kroj" M. Sobota (namesto venca za pok. Anko Gumilar iz M. Sobote) — 3.000,00 din; Delavci lekarne in tajništva M. Sobota (namesto venca na grob pok. Anice Gumilar) — 2.300,00 din; ABC Pomurka DO Agromerkur OOZS Murska Sobota (namesto venca na grob pok. matere Ane Virag in očeta Vlada Kološe) — 2.000,00 din; OOS Vzgojnovarstvene organizacije Murska Sobota (namesto venca za pok. očeta Jožice Bačič) — 800,00 din; Štefan — Vera Horvat, M. Sobota (namesto venca pok. Marjani Horvat in Anki Gumilar) — 2.000,00 din; Družina Perš, Šalovci 168 (namesto venca za pok. Adama Kozica iz Stanjevec) — 1.500,00 din; Družina Smodiš, Lendavska 17 c, M. Sobota (namesto venca za pok. Adama Kozica iz Stanjevec) — 1.500,00 din; Družina Ljuboje, Radenci, Kidričevo naselje 9, (namesto cvetja na grob pok. očetu prijatelja Gregorja Greina, Radenci) — 1.200,00 din; IO OOS TOZD Zdravstveni dom, Murska Sobota (namesto venca na grob pok. očeta dr. Janosa Palancsaia) — 1.200,00 din; OOS Delovna skupnost PZC M. Sobota (namesto venca na grob pok. sodelavk Klare Švarc in Anice Gumilar) — 2.000,00; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca Idi Topolovec, M. Sobota, Ob kanalu 8, in Lovrenca Kuzmiča, Pečarovci 116) — 2.000,00 din; Marija Ferencek, O. Zupančiča 2, M. Sobota — 3.000,00 din; Jože Novak, Ul. V. Prekom. brigade 7, Ljutomer (namesto venca) — 1.000,00 din; Potrošnik TO VP Murska Sobota OO sindikata (namesto venca na grob pok. očetu Dragice Lačen) — 1.000,00 din; Konferenca sin. ZGEP Pomurski tisk, Tiskarna Murska Sobota (namesto venca za pok. Anico Gumilar) — 3.000,00 din; Emilija Smodiš, Stanjevci 15 (namesto venca za pok. Adama Kozica iz Stanjevec 103) — 700,00 din; OOS osnov. šole Edvard Kardelj M. Sobota (namesto venca na grob očetu sodelavke Darinke Vidovič) — 1.500,00 din; Ludvik Škrilec, M. Sobota, Žitna 8 (namesto cvetja na grob pok. Irmi Balažic) — 1.000,00 din; Kolektiv Veterinarske postaje Ljutomer (namesto venca na grob pok. Antona Kapuna iz Veržeja) — 2.100,00 din; Društvo invalidov, Murska Sobota (namesto venca pok. Mihaela Poredoša, Ižakovci 64, pok. Karela Šeruga, Radovci 11) — 2.000,00 din; Vzgojnoizobraževalni zavod Veržej (namesto venca pok. očeta Marije Fras) — 2.000,00 din; Družina Matuš, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Janka Horvata) — 1.500,00 din; OOS I. OŠ M. Sobota (namesto darila ženskam za 8. marec — sodelavci) — 1.100,00 din; Družini Tončič — Nagy iz M. Sobote (namesto venca na grob pok. Mihaele Stojko iz Kupšinec) — 1.000,00 din;

DAROVALCEM SE ZAHVALJUJEMO!

Prispevek nakazujte na račun: 51900-763-30297

DELOVNI LJUDJE IN OBČANI TER ORGANIZACIJE, KI BODO NAKAZOVALI PROSTOVOLJNE PRISPEVKE NAMESTO VENCEV, MORAJO NA SPOROČILO O VPLAČILU POLEG NAMENA NAKAZILA NAVESTI TUDI NASLOV ŽALUJOČE DRUŽINE, KI JI BODO POSLALI SOŽALNICE.

Izguba boli, prijateljstvo ostane, spomini živijo.

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa, v 45. letu starosti zapustil dragi mož in oče

Anton Olaj

taksist— gostilničar
iz Gančan

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Gančani, 12. maja 1984

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka, pradedka in brata

Blaža Duha

iz Grab

ki nas je v 82. letu starosti po dolgotrajni bolezni zapustil, se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, darovalcem cvetja, vencev in v dobrodelne namene.

Posebna zahvala kolektivu Križevskih opekarn in sodelavcem.

Zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku Žolarju za poslovilne besede.

Grabe, 28. 4. 1984

Žalujoči: žena Ana, sinovi in hčerke z družinami ter ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

14. maja nas je po težki in dolgotrajni bolezni v 52. letu za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

Ignac Ternar

iz Hotize

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in prijateljem, ki ste mu darovali vence in cvetje, ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.

Prisrčna zahvala kolektivu Mure iz M. Sobote, zidarskemu mojstru Francu Šumenjaku in njegovim delavcem za darovane vence, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, zdravniškemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice pa za zdravljenje.

Vsem še enkrat — prisrčna zahvala!

Hotiza, 14. maja 1984

Žalujoči: sinova Janez in Štefan z družino ter ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in strica

Franca Zadravca

iz Beltinec

ki nas je v 44. letu starosti za vedno zapustil, se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala g. duhovnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede ter kolektivoma MURE M. Sobota in Graditelja Beltinci za darovane vence.

Žalujoči: žena Ljubica, sin Branko, mama, bratje Jože, Slavko in Gusti z družinami, sestra Marija z družino in brat Ivan

---

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 81. letu starosti zapustil mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

Jožef Kozar

iz Martinja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali ter vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje.

Hvala dr. Kiršnerju za obiske na domu, predstavniku KS tov. Bunderlu in tov. Andrejku za poslovilne besede ob odprtem grobu, GD Martinje, Boreča, Ženavlje, Šulinci, Neradnovci in Trdkova.

Prisrčna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Posebna zahvala Zavodu SR Slovenije za šolstvo za darovani venec in izrečeno sožalje.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Žalujoči: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Z bolečino v srcu ne moremo dojeti resnice, da si tiho, brez slovesa odšla od nas naša najdražja

Marija Öri

roj. Gomba

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo spremljali na zadnji poti.
Hvala duhovniku, pevcem, govorniku in godbi za pogrebni obred.

M. Sobota, 12. maja 1984

Žalujoči: hčerka Hilda in sin Laci z družinama

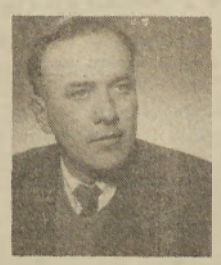

TI DRAGI MOŽ, oče in stari oče
spiš v temni jamici,
naše srce pa joče in trpi v žalosti.

V SPOMIN

24. maja mineva eno leto, polno žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš dobri mož, oče in stari oče

Štefan Marič

iz Lemerja 73

Življenje brez tebe je težko, naš dom je pust in prazen, tak bo ostal do konca naših dni. Rožice in prižgane sveče na tvojem preranem grobu so dokaz naše ljubezni do tebe. Vsem, ki se ga še spominjate, na njegov grob prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala!

V GLOBOKI ŽALOSTI: žena Gizela, hčerka Olga s Stankom, posebno pa vnuka Boris in Vesna

Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

Alojzu Bertalaniču

od Jurja

22. maja je minilo leto žalosti, odkar je prenehalo biti tvoje dobro srce.
Neizmerna je naša bolečina; vse je prazno, le žalost je v našem domu.
Ati, kako hudo je brez tebe!
Hvala vsem, ki se ga spominjate, krasite njegov grob s cvetjem in na njem prižigate sveče.

VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

Kje si ljubi mož in oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

8. maja 1984 je v 58. letu starosti kruta usoda iztrgala od nas dobrega moža, očeta in starega očeta

Ludvika Poredoša

iz Prosečke vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč. Hvala vsem, ki ste ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala sodelavcem ŽTP TKP Murska Sobota, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma tov. Šeraku in tov. Koscu za poslovilne besede in godbi na pihala iz Maribora.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Žalujoči: žena Milika, hčerki Cvetka z Janezom, Milica z družino, mama, sestri z družinama ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

26. maja minevata dve žalostni leti, odkar nas je v 42. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat in zet

Franc Žujs

šofer
iz Ženavelj

Ne čas, ne solze ne ublažijo težke bolečine ob spoznanju, kako težko nam je brez tebe. Tvoja prerana smrt je pustila v naših srcih bolečino in veliko praznino. S solznimi očmi gledamo tvoj grob in se zavedamo da te ne bo nikoli več med nami, ostal pa boš v naših srcih do konca dni.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

V SPOMIN

20. maja je minilo leto, polno žalosti, odkar nas je zapustil naš dobri mož, oče, dedek in brat

Franc Sapač

iz M. Sobote

Težko je doumeti resnico, da te ni več med nami, a v naših srcih še vedno živiš in boš živel, dokler bomo živeli mi.
Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Po livadi se ozremo,
hiša prazna tam stoji,
vrata nemo so priprta,
ker tebe dragi oče
več tam notri ni . . .

ZAHVALA

Tiho in mirno, kakor je živel, nas je 6. maja v 73. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in svak

Anton Štrtak

iz Motovilec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in dobrim sosedom, ki ste našega dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in izrekli sožalje. Posebna zahvala č. g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem za izkazano poslednjo čast, predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu ter kolektivu ZGEP Pomurski tisk, TOZD Kartonaža.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Motovilci, M. Sobota, Gradec, 8. maja 1984

Žalujoči: hčerki Marjana z družino, Dragica z možem in ostalo sorodstvo

V prelepem majskem dnevu
smo se ločili za vedno . . .

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, brat in svak

Ignac Horvat

iz D. Bistrice 33

Iskrena zahvala vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in nam izrekli sožalje.
Prisrčna zahvala čč. g. dekanu za pogrebni obred in za ganljive tolažilne besede, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem iz vseh treh Bistric za zadnji pozdrav, govornikoma iz Dolnje in Srednje Bistrice za lepe in tople besede o njegovem življenjskem liku ob odprtem grobu in vsem ostalim, ki so našega dragega pok. pospremili do njegovega poslednjega doma.

D. Bistrica, 6. maja 1984

Žalujoči: žena Marija, hčerka Trezika, sin Ivan ter družini Horvat in Gruškovnjak

JUTRI BODO NA KAPELI ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO PESNICI IN PISATELJICI

Ljudmili Poljanec-Nataši ob 110-letnici rojstva

Ob dnevu domače OŠ 25. maj bodo na Kapeli odkrili spominsko ploščo slovenski pesnici in pisateljici ter učiteljici Ljudmili Poljanec-Nataši (1873—1948). Pesnica, ki je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja skupaj z Vido Jeraj in Kristino Šuler veliko objavljala v takratnem prvem slovenskem ženskem časopisu Slovenka, je poučevala na Kapeli 20 let, kasneje pa nekaj časa med obema vojnama na mariborski meščanski šoli do leta 1927, ko se je upokojila. Med 2. svetovno vojno pa se je 1942 leta vrnila v ta idiličen kraj radgonske občine, kjer so jo prav njeni nekdanji učenci — orožniki večkrat zaščitili pred internacijo in je tu živela vse do smrti.

Ljudmila Poljanec je bila izredno razgledana ženska; že v času študija na Dunaju se je povezala s Kidričem in slikarjem Veselom, kasneje pa veliko potovala in se družila z nekaterimi vidnimi slovenskimi umetniki: Antonom Aškercem in Cvetkom Golarjem. Po sodelovanju v Slovenki je pod psevdonimom Nataša pisala tudi v Ljubljanski zvon, leta 1906 pa izdala svojo edino pesniško zbirko Poezije. Gre za večino preprostih liričnih pesmi, v katerih se kaže vpliv Prešerna in slovenskih modernistov, nekaj (Ko so fantje proti vasi šli, Tam na vrtni gredi . . .) pa je ponarodelih.

V. Paveo

V LENDAVI JE BILA SKUPNA SEJA NARODNOSTNIH KOMISIJ

NAPREDEK ZAGOTAVLJA MANJŠINA S POLITIČNO VOLJO VEČINE

Uveljavljena oblika medsebojnega sodelovanja Slovenije in madžarske Železne županije je delovno povezovanje komisije za narodnosti in obmejna vprašanja pri medobčinskem svetu socialistične zveze Pomurja in narodnostne komisije sveta Železne županije, ki je dobila na skupnem zasedanju pred tednom dni v Lendavi svojo ponovno potrditev. Člani obeh komisij in gostje, med katerimi so bili ugledni politični delavci, so tako dokazali zavzetost za uresničevanje narodnostne politike v obeh deželah.

Tokratna skupna seja je bila namenjena vprašanju, ali je, in koliko je, narodnost subjekt lastnega napredka. Temo za sejo so predlagali člani pomurske komisije na zadnjem skupnem zasedanju oktobra lani v Kőszegu in kaže, da so že takrat natančno vedeli, kaj hočejo doseči s predlogom. V referatu, pripravil ga je Šandor Varga, so temeljito analizirali in deloma tudi komentirali normativno urejenost in samoupravno zagotavljanje razmer, v katerih je moč uspešno ohranjati in negovati narodnostne posebnosti. Že v uvodnem referatu, še posebej pa v razpravi, je bilo ugotovljeno, da je formalno zagotavljanje enakopravnosti in posebnih pravic za napredek narodnosti premalo; učinki se pokažejo šele, če večinski narod pokaže politično voljo, manjšina pa se zave svojih pravic in dolžnosti, ki jih ima za ohranjanje in napredek lastne biti.

V razpravo so se zavzeto vključili tudi člani županijske komisije in poudarjali nujnost dejavne vključitve narodnosti v uresničevanje zapisanega v političnih dokumentih in zakonih. Toda, tudi med pripadniki narodnosti je moč najti neosveščenost in skrajna stališča glede uresničevanja napredne narodnostne politike.

Istvan Madlo: Narodnost ne more biti neprizadet opazovalec.

Tako je Istvan Madlo opozoril, da narodnost v tem procesu ne more biti le neprizadet opazovalec. Jože Hartman je poudaril pomen politične volje večinskega naroda, ki je usoden za življenje narodnosti.

Povedal je, da je manjšina pred manj kot 50 leti veljala za peto kolono. Če kdo pri nas danes tako še misli, potem se moramo vprašati, kdo je ta, ki tako misli. Boris Prejac je vztrajal pri doslednem uresničevanju narodnostne politike in za primer navedel dvojezičnost.

Seveda so v razpravi sodelovali še drugi udeleženci skupne seje, ki so ustvarjalno prispevali k temu, da bo poslej v delu obeh komisij več politične volje do resničnega napredka madžarske narodnosti v Sloveniji in slovenske v Železni županiji.

Ob koncu zasedanja je dr. Atila Buzdor povzel zaključke seje v Kőszegu in zadovoljen ugotovil, da so že uresničeni, ali pa uresničevanje še traja. Na tej osnovi sta se povezala enota zavoda za šolstvo v Soboti z ustreznim telesom županijske vlade, lendavski srednješolski center je dobil partnerja v szombathejski industrijsko komercialni šoli, na kateri fakultativno poučujejo slovenski in hrvaški jezik, povezali sta se osnovni šoli v Genterovcih in Števanovcih, v teku je reševanje povezanosti monoštrske osnovne šole in na novo so z madžarske strani predlagali sodelovanje strokovnih zadrug z ustreznimi našimi organizacijami. Ta predlog, kakor tudi predlog za obravnavo na prihodnjem zasedanju, to pa naj bi bila mladina iz vrst narodnosti in njena udeležba v kulturnem in družbenem življenju, so člani komisij sprejeli.

J. Šabjan

MEDNARODNI DAN INVALIDOV

Človek je naše največje bogastvo

S temi besedami je začel Boris Prejac, predsednik medobčinskega sveta SZDL za Pomurje, slovesnost, ki so jo pripravili pomurski invalidi ob praznovanju mednarodnega dneva invalidov v Ljutomeru. Čeprav je uradno določena za praznovanje prva nedelja v mesecu marcu, so se na koordinacijskem odboru društev invalidov v Pomurju dogovorili, da bodo svoj dan proslavili maja, ko obeležujemo mesec mladosti. In v nedeljo so se invalidi, predstavniki društev iz Ljutomera, Gornje Radgone, Lendave in Murske Sobote ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij zbrali v ljutomerskem domu kulture. Slavnostni govornik je med drugim povedal tudi naslednje:

„V Pomurju smo primerno organizirani v invalidskih organizacijah, samo v društvih invalidov je prek 2200 članov, zelo številne in bogate so kulturne, športne prireditve, za reševanje statusnih vprašanj pa bo v okolju potrebna tehtnejša obravnava, predvsem ko gre za financiranje vsebine dela društev in organizacij. Nujno moramo tudi razviti raziskovalne programe, ki bodo proučevali vsaj življenjske probleme težjih invalidov.

Veliko več bo potrebno storiti, da bo invalidnih oseb, predvsem iz dela in prometa, čim manj — to pa pomeni, da moramo krepiti preventivo, varnost pri delu in prometno varnost. Fenomen invalidnosti je vedno aktualen, zato bo morala družba usmerjati prizadevanja za reševanje te problematike tudi v prihodnje. V Sloveniji imamo dobro urejeno invalidsko zakonodajo, mreže strokovnih ustanov, služb in zavodov za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, relativno dovolj strokovnjakov in veliko prostovoljnih humanitarnih društev. Sprejeli smo nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, o delovnih razmerjih, o socialnem — družbenem varstvu težje duševno in telesno prizadetih oseb.

Vse to ni dovolj, če gremo na ulici neprizadeto mimo invalida, ki ne more premagati še žal prevečkrat prisotnih ovir, slepega ali slabovidnega pri prehodu prek ceste. Letošnje geslo ob mednarodnem dnevu invalidov — MIR IN SOCIALNA VARNOST — je hkrati poziv vseh invalidov za razvoj bolj humanih, medčloveških in prijateljskih odnosov. Invalidi so občutili posledice vojn, delovnih ali prometnih nesreč, bolezni, zato vedo, kaj zanje pomenijo mir in socialna varnost, medsebojna človeška toplina in človečnost. Prav iz vrednot naše socialistične samoupravne skupnosti veje poroštvo, da bo invalidna problematika tudi v prihodnje obravnavana humano in človeka dostojno, kljub zaostrenim gospodarskim razmeram in s tem manjšim materialnim možnostim."

V kulturnem programu so sodelovali ženski pevski zbor društva upokojencev iz Ljutomera ter učenci glasbene in osnovne šole Cvetko Golar, v galeriji Ante Trstenjak pa so odprli razstavo izdelkov učencev osnovne šole Cvetko Golar in ljutomerskih invalidov.

Dušan Loparnik

DAN POMURSKIH PLANINCEV NA JERUZALEMU

SHOD POVEZALI S 35-LETNICO PD LJUTOMER

Pomurski planinci uspešno uresničujejo dogovor, ki so ga sprejeli pred štirimi leti, da se bodo vsako leto na svoj dan srečali v drugi občini. Tokrat so se na četrtem dnevu pomurskih planincev zbrali na 341 metrov visokem Jeruzalemu, ki se ponosno dviga nad zelenim pasom ob reki Muri in leži na meji ljutomerske in ormoške občine, sredi bogatih vinogradov. Lepo vreme je omogočilo, da so se mnogi izmed njih podali peš iz Radgone, Ljutomera in še nekaterih bližnjih krajev.

Shod pa so tudi povezali s praznovanjem 35-letnice Planinskega društva Ljutomer, ki je v času svojega delovanja opravilo pomembno družbeno poslanstvo in preko zavzetih članov izkazovalo ljubezen do narave. PD Ljutomer je bilo ustanovljeno pred 35 leti na pobudo pionirja pomurskega planinstva Avgusta Loparnika, ki je planinske ideje širil v celotnem pomurskem prostoru. Ljutomerski planinci pa še danes pojo pesem, ki jo je ob neki priliki napisal kmet — planinec Maks Meško: »V daljavi drage ste planine, v daljavi venec belih skal, iz tihe prleške doline, jaz rad bi vam pozdrav poslal«.

V prijetnem razpoloženju in s pestrim kulturnim programom so pomurski planinci proslavili svoj dan na Jeruzalemu. Sodelovali so: moški komorni zbor Ljutomer, recitacijska skupina iz ljutomerske srednje družboslovno-jezikovne šole, folklorna skupina z osnovne šole Veržej in godba na pihala iz Ljutomera. O pomenu praznovanja pa je govorila podpredsednica OK SZDL Ljutomer Albina Senčar. Po proslavi so pomurski planinci ob šaljivih igrah v naravi preživeli lep popoldan.

Feri Maučec

Delavci Postaje mejne milice Gornja Radgona in DO AVTORADGONA so se letos sestali na že četrtem športnem srečanju, ki je bilo posvečeno praznovanju 40-letnice varnostne službe in 13. maju. Tekmovanje v malem nogometu, odbojki, šahu, streljanju z zračno puško, kegljanju, vlečenju vrvi in športnem ribolovu se je odvijalo od 14. do 18. maja v Gornji Radgoni. Med tekmovanjem so imeli več športne sreče delavci Avtoradgone in zmagali. Športno srečanje je bilo končano prejšnji petek na sejmišču v Gornji Radgoni, kjer je bila krajša proslava, na kateri so nastopili učenci OŠ Jože Kerenčič iz Gornje Radgone, recitatorji, pevski zbor DO Avtoradgona in folklorna skupina. Na koncu so si delavci obeh ekip izmenjali spominska pokala, ter si zaželeli v prihodnje še tesnejše sodelovanje na športnem in delovnem področju.

tekst in foto
Štefan ABRAHAM

SREČANJE NA DAN MLADOSTI — IZKUPIČEK ZA KIRURGIJO

V soboški krajevni skupnosti Park bo tudi letos tradicionalno srečanje mladine in krajanov, ki ga v okviru krajevne konference socialistične zveze skupaj z osnovno šolo Dane Šumenjak pripravlja sekcija za družbeno aktivnost žensk. Prireditev bo jutri popoldne ob šestnajstih na igrišču pri prvi osnovni šoli. Ob tej priložnosti bodo sedmošolce sprejeli v mladinsko organizacijo, šola pripravlja pester program s prikazom dejavnosti, v drugem bolj družabnem delu pa so povabili k sodelovanju ekipe iz vseh šestih krajevnih skupnosti mesta Murska Sobota, ki se bodo pomerile v vlečenju vrvi. Sekcija za družbeno aktivnost žensk je pripravila tudi srečelov, katerega izkupiček bodo namenili za gradnjo kirurgije.

AMD gorenjevarstroj

LENDAVA

prireja dne 27. maja 1984 ob 13. uri

v Rekreacijskem centru Petišovci

VELIKO TOMBOLO

GLAVNI DOBITEK

250 starih milijonov

ostali dobitki:

2 OSEBNA AVTOMOBILA ZASTAVA 101

6 OSEBNIH AVTOMOBILOV ZASTAVA 126 P

4 MOPEDI 4-BRZINCI

10 HLADILNIH SKRINJ

15 VARILNIH APARATOV VAREX MINI

20 PAROV ČOPAT ADIDAS

20 TORBIC TOKO

Cena tombolske karte 200.— din.

Tombola bo ob vsakem vremenu!

Za jedačo in pijačo poskrbljeno!

Vabljeni!